

Hoe staat Helmond er anno 2016 voor?

Onderzoek en Statistiek

Fotografie Pressvisuals.com

Gemeente Helmond

Hoe staat Helmond er voor anno 2016?

Onderzoek en Statistiek

:

COLOFON

Titel: Hoe staat Helmond er voor anno 2016?

Opdrachtgever: Gemeente Helmond

Opdrachtnemer: Afdeling Onderzoek en Statistiek
Gemeente Helmond

Datum: 2016

Inhoud

Op hoofdlijnen	1
Leeswijzer	4
1 Wie wonen in Helmond en de regio?	5
1.1 Ontwikkelingen in de bevolking	5
1.2 Ontwikkelingen naar leeftijd	6
1.3 Ontwikkelingen naar type huishouden	7
1.4 Herkomst en ontwikkelingen migratie	8
2 Werk voor iedereen	11
2.1 Landelijke economische ontwikkelingen	11
2.2 Werk in Helmond	12
2.3 Werken en willen werken	13
2.4 Wonen en werken in Helmond	15
2.5 Opleiding Helmondse bevolking	16
3 Een levendig en aantrekkelijk centrum	19
3.1 Aantrekkelijkheid van de stad en het centrum	19
3.2 Voorzieningen en evenementen in Helmond	19
3.3 Winkelaanbod	20
3.4 Aanbod horeca gestegen	23
3.5 Bezoekers en bestedingen	24
3.6 Naar het centrum	26
3.7 Veerkrachtige binnenstad	27
3.8 Helmond voelt zich over het algemeen veilig in het centrum	28
4 Kwaliteitswijken	29
4.1 Leefbaarheid	29
4.2 Een veilige leefomgeving	30
4.3 Overlast	31
4.4 Verkeer in de Helmondse wijken	31
4.5 Schoon en heel	32
4.6 Bestaande woningmarkt	33
4.7 Nieuwbouw	34
4.8 Leegstand	34
4.9 Voorzieningen	35
4.10 De wijken getypeerd	36
5 Kracht van sport, recreatie en cultuur	39
5.1 Cultuur	39
5.2 Recreatie	42
5.3 Sport	43
5.4 Afstand tot voorzieningen	44
6 Een goede en duurzame bereikbaarheid	47
6.1 Verplaatsingen in en om Helmond	47
6.2 Verkeer en mobiliteit	48
6.3 Groen in en om Helmond	49

7	Gezamenlijk Helmond.....	51
7.1	Leeftijd en zelfredzaamheid	51
7.2	Belemmeringen door gezondheidsfactoren.....	52
7.3	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	53
7.4	Wmo-voorzieningen.....	54
7.5	Jeugdzorgvoorzieningen	55
7.6	Wat hebben huishoudens te besteden?.....	57
7.7	Werkloosheid gedaald.....	60
7.8	Toename aantal uitkeringen.....	61

Op hoofdlijnen

Aanleiding

Tweejaarlijks wordt onderzocht hoe Helmond er langs de succesfactoren – benoemd in de *Stadsvisie 2030: Helmond werkt* – voor staat. In den lande is veel belangstelling voor de middelgrote gemeenten. Zoals Platform31, dat recent in zijn *Magazine Midsize NL* aangeeft dat middelgrote steden nadrukkelijk over hun positie moeten nadenken aangezien er een aantal trends en ontwikkelingen op hen afkomt. Ook Brabant Kennis schenkt met haar programma *Midsize Brabant* veel aandacht aan de middelgrote steden. De bevindingen van beide zijn in lijn met elkaar.

Vooraf de verzorgende regiofunctie en het voordeel van de middelgrote stad ten opzichte van de grotere stad staan met de huidige trends en ontwikkelingen onder druk. Deze trends verschillen niet voor de middelgrote gemeenten, maar de uitgangspositie oftewel de huidige “staat” wel en die bepalen mede het handelingsperspectief. *Hoe staat Helmond er voor anno 2016* schets een aantal trends, landelijk maar juist ook specifiek voor Helmond.

De indicatoren uit de programmabegroting vormen de basis van deze rapportage, maar zij worden uitgebreid met ontwikkelingen en andere cijfers die meer inzicht geven in de vraag hoe Helmond ervoor staat. De staat van Helmond gaat in op hoofdlijnen, meer specifieke rapportages – bijvoorbeeld de staat van de jeugd of de centrummonitor – beschrijven een aandachtsgebied meer in detail.

Wie wonen er in Helmond en de regio?

In 2015 passeerde het inwonertal van Helmond de 90.000. De groei gaat minder snel dan in de laatste decennia van de vorige eeuw. Dit is zeker niet uniek in Nederland. De inwoners, grofweg geboren tussen 1950 en 1970, vormen de grootste leeftijdscohorten. De vergrijzing van deze groep brengt de nodige wijzingen met zich mee, zoals minder geboorten en, zeker op termijn, meer sterfgevallen. Dit deel van de ontwikkelingen is redelijk te voorspellen. Lastiger is dat voor de migratie. De laatste jaren kwamen er in Nederland meer immigranten (in 2015 ruim 200.000) dan baby's (2015: 170.000). Migratie blijft, gezien de huidige situatie in Syrië en omgeving maar ook in Afrika, naar verwachting de komende jaren een grote rol spelen. In deze context zien we ook in Helmond en in de regio daaromheen de migratie aantrekken. De laatste jaren zien we dat de nieuwe inwoners van buiten Nederland in Helmond vooral afkomstig zijn uit de Oost-Europese EU-landen. Met de leeftijdsontwikkelingen zullen er meer een- en tweepersoonshuishoudens komen. Dankzij de groei in de laatste decennia van de vorige eeuw heeft Helmond nog een net iets jongere bevolking.

Belangrijk is om te realiseren dat deze ontwikkelingen ook van invloed zijn op de potentiële beroepsbevolking. Door de combinatie van vergrijzing en ontgroening zal de beroepsbevolking kleiner worden, maar de grote vraag is welk effect de (arbeids)migratie hierop zal hebben.

Werk voor iedereen

Landelijk gezien is de economische crisis van 2008 voorbij, maar de ontwikkelingen gaan met ups en downs. Het consumentenvertrouwen nam in 2015 toe. Aan het begin van 2016 kwam dit toch weer onder druk te staan, waarschijnlijk mede onder invloed van de sluiting van een aantal grote landelijke winkelketens, maar mogelijk ook door de toestroom van vluchtelingen. Het producentenvertrouwen laat het afgelopen jaar een redelijk stabiel patroon zien.

Als gevolg van grote technologische veranderingen, zoals robotisering, 3-D-printing en Big Data, zal ook het werk van veel mensen veranderen. Vooral middelbaar opgeleiden zullen naar verwachting hierdoor getroffen worden. Aan de andere kant is het ook de verwachting dat een deel van het werk dat naar goedkope arbeidslanden is overgeplaatst, mogelijk weer terugkomt als het geautomatiseerd uitgevoerd kan worden. De verwachting is dat er banen verdwijnen maar dat er zeker ook andere voor terugkomen. Dit vraagt wel om andere vaardigheden en iets van het opleidingsniveau van de inwoners (bron: *De robot de baas*, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2015). Belangrijk hierbij is dat de jeugd een goede basis krijgt in het onderwijs, een opleiding afmaakt en een startkwalificatie behaalt. De Helmondse kleuters laten ten opzichte van Nederland positieve Cito-scores zien. Zij zitten hoger dan gemiddeld in Nederland. Ook daalt het aantal voortijdig

schoolverlaters. Verhoudingsgewijs zijn dit er echter nog te veel. Zeven op de tien 22-jarigen heeft in 2015 een startkwalificatie, 7% meer dan 5 jaar eerder.

Zoals meer middelgrote steden in Brabant kent Helmond relatief veel banen in de industrie. In deze sector zien we de afgelopen 10 jaar ook de sterkste groei. Kijkend naar het aantal banen nemen handel (stabiel in de afgelopen 10 jaar) en zorg (daling) plaats 2 en 3 in. Deze drie sectoren komen vergeleken met Nederland maar ook met Zuidoost-Brabant relatief veel voor in Helmond. Zakelijke dienstverlening komt relatief wat minder voor.

Uit de landelijke studie *Midsize NL* (Platform31, 2016) blijkt dat Helmond aan de grens van het economische kerngebied van Nederland ligt. Voor bedrijven is het belangrijk dat zij in de stad sharing (voorzieningen/infrastructuur), matching (banen met werknemers) en learning (overdracht van kennis) kunnen vinden. Specialisatie, op bijvoorbeeld het terrein van smart mobility/automotive, Foodtechnology en Smart Industries, kan hier aan bijdragen.

Een levendig en aantrekkelijk centrum

De functie van de binnenstad staat door verschillende economische, technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen onder druk. Denk bijvoorbeeld aan het winkelen via internet, de vergrijzing die leidt tot een andere behoefte van de consument, de grotere vraag naar daghoreca en de beleving die men steeds meer in het centrum van nu zoekt. De verdere centrumontwikkeling staat in Helmond al langer op de agenda en er is het nodige gebeurd, o.a. in het kader van de kwaliteitsimpuls en de vernieuwing van de hoek Markt/Veestraat. Het valt op dat Helmond vergeleken met referentiesteden relatief weinig winkels heeft ten opzichte van het aantal inwoners. Er staan relatief veel winkels in de wijkcentra en niet in het centrum. De leegstand van winkels, zowel het aantal als de verkoopoppervlakte, is vergeleken bij andere steden in Nederland niet heel hoog. Passend bij de landelijke trend neemt het aantal horecazaken in Helmond, ook in het centrum, toe. Het aantal bezoekers laat in de afgelopen twee jaar een stijging zien. Zaterdag en vrijdag zijn daarbij de drukste dagen.

In de *Veerkrachtige Binnenstad* (PBL, 2015) worden de centrumgebieden van (middel)grote steden vergeleken en op basis van hun ligging en allerlei sociaaleconomische en fysiekruimtelijke indicatoren tot een aantal profielen getypeerd. Op basis van het profiel waartoe een stad gerekend wordt kan iets gezegd worden over de sociaaleconomische positie en het toekomstperspectief van het centrum. Het centrum van Helmond kan nog het meest als zwak en perifeer worden gekenmerkt. Een aantal factoren maakt dat de uitdaging voor de steden met dit profiel om te komen tot een toekomstbestendig centrum groter is. Denk daarbij onder meer aan de ligging – verder van de Randstad, onder de rook van een grote stad –, aan de groeiende leegstand van winkels en aan verdwijnende en wegtrekkende bedrijven met name in de financiële dienstverlening. Ook van belang is de opbouw van de bevolking in het centrum: relatief veel ouderen en een gering aantal studenten.

Sinds 2008 is het oordeel van de inwoners over het centrum vrij constant, over de aantrekkelijkheid van de stad voor *jongeren* is men minder positief. Ook het oordeel over evenementen, culturele voorzieningen en vrijetijdsvoorzieningen in Helmond is positief. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de Cacaofabriek, de doorstart van het theater Speelhuis en nieuwe evenementen, dragen hier aan bij.

Kwaliteitswijken

Voor de middelgrote steden is er zeker belangstelling. Dit geldt misschien niet voor de creatieve sector die de inspiratie in de grote stad opzoekt en voor het hoogste segment expat dat vooral naar het grootstedelijk centrummilieu (in Nederland vooral in de G4) trekt. Andere doelgroepen vinden de middelgrote steden aantrekkelijk gezien de lage(re) prijzen en het aanbod (zoals woning, voorzieningen en bedrijven) dat daar te vinden is. Belangrijk daarbij is om een gevarieerd aanbod aan wijken te kunnen bieden met de kwaliteit die gezocht wordt.

Periodiek laat het ministerie van BZK een onderzoek uitvoeren naar de leefbaarheid in Nederland, waarbij leefbaarheid gedefinieerd wordt als *de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld*. Gemiddeld scoort Helmond goed, binnen de stad zijn er wel verschillen. Enkele buurten in de wijk Binnenstad en Helmond-Oost springen er in negatieve zin uit. Hier staat de leefbaarheid onder druk. Als we nog verder inzoomen, geldt dit ook voor beperktere delen van Helmond-Noord en Helmond-West. Uit de meest recente cijfers over veiligheid blijkt er in zijn algemeenheid een dalende trend te zijn in het aantal

geregistreerde misdrijven. Maar juist die misdrijven die bewoners het meest raken, inbraken en mishandeling, laten een stijging zien. Landelijk laten deze misdrijven juist een dalende trend zien.

Helmond heeft elf woonwijken met allemaal hun eigen karakteristiek. De bouwperiode en de bijbehorende samenstelling van de woningvoorraad bepalen daarbij veel. De meer stedelijke wijken met relatief veel appartementen hebben vaak ook relatief veel huurwoningen. Al met al een wat goedkopere voorraad, vaak in bezit van de corporaties. Dit vertaalt zich in een wat lager gemiddeld inkomen en meer uitkeringsgerechtigden. Ook ligt het aandeel allochtonen hier wat hoger. De twee jongste wijken Dierdonk en Brandevoort kenmerken zich juist door veel koopwoningen in het (middel)dure segment. Hiermee samenhangend een jonge bevolking met gemiddeld een hoger inkomen en weinig uitkeringsgerechtigden. Warande en Stiphout zijn de twee meest vergrijsde wijken. Door de relatief hoge inkomens wordt er weinig beroep gedaan op de Wmo. 't Hout, Brouwhuis en Rijpelberg zijn de meest gemiddelde wijken.

De woningmarkt krabbelt na de economische crisis wel langzaam uit het dal, vooral in het goedkope(re) segment. Daarbij moet rekening gehouden worden met het gegeven dat de effecten ook samenhangen met de veranderende bevolkingsopbouw. De meest verhuisgeneigde leeftijdscohorten nemen in omvang af. Helmond kent een redelijk hoge leegstand van kantoren. Dit kan het beeld in een aantal wijken bepalen, maar het kan ook ingezet worden om te transformeren en de druk in specifieke segmenten van de woningmarkt op te vangen. Denk aan de plannen die er nu liggen voor kantoorpanden bij het Helmondse station.

Kracht van sport, recreatie en cultuur

In *Magazine Midsize NL* wijst het Platform31 op het belang om meer energie te steken in het regionale netwerk dan in de instandhouding van alle voorzieningen in de gemeente. Zo kan je als gemeente "borrowed size" creëren en op die manier samen bouwen aan een regionale economie. Gezien de ligging van Helmond in Zuidoost-Brabant is het daarbij belangrijk om niet alleen naar het stedelijk gebied, maar ook naar de Peel te kijken. Zo zien we dat veel inwoners uit de Peel naar het centrum van Helmond komen.

Hierboven werd al gemeld dat de inwoners van Helmond tevreden zijn over de culturele en vrijetijdsvoorzieningen. De ontwikkelingen in het aantal bezoekers aan culturele instellingen schommelen om verklaarbare redenen over de jaren. Die redenen zijn onder meer de brand in 't Speelhuis, de asbestwerkzaamheden in het Kasteel en de opstartfase van de Cacaofabriek.

Het aantal mensen dat sport neemt toe.

Een goede en duurzame bereikbaarheid

Vanuit verschillende perspectieven is een goede bereikbaarheid van de stad van belang. Zoals net werd aangegeven ligt Helmond op de grens van het economische kerngebied van Nederland. Om daarbij aangesloten te zijn en te blijven is een goede bereikbaarheid een essentiële voorwaarde.

Op mobiliteitsgebied gaat er de komende jaren vermoedelijk veel veranderen. De zelfrijdende auto zal daarbij zeker een andere kijk geven op verkeer. Ook het opraken van de fossiele brandstoffen vraagt om duurzame mobiliteitsoplossingen. Vanuit duurzaamheid en het milieu (zoals luchtkwaliteit) wordt de nodige druk gelegd op goede mobiliteitsoplossingen. De verkeerslichten in Helmond zijn zo afgesteld dat in de spits de wachttijden voor auto's en het langzame verkeer opvallend laag zijn. Dit betekent maximale doorrijtijden en relatief weinig uitstoot.

Het aantal personenvoertuigen neemt nog altijd toe. Het aantal auto's in Helmond ligt wat lager dan gemiddeld in Nederland en de regio. Er zijn geen actuele gegevens over het aantal elektrische auto's. In Helmond wordt het fietsen gestimuleerd onder andere door het uitgebreide fietspadennet en de gratis en bewaakte fietsenstallingen in het centrum. De inwoners zijn hier zeer tevreden over.

Gezamenlijk Helmond/Sociale stad

Als de grote(re) steden met elkaar vergeleken worden dan is kenmerkend voor Helmond, het relatief lage sociaaleconomische profiel van de bevolking, zoals relatief hoge werkloosheid, veel uitkeringsgebruik, gemiddeld laag inkomen (zie o.a. Nationale monitor duurzaamheid gemeenten, Telos 2015). Gezegd moet worden dat de ontwikkelingen op deze indicatoren veelal een zelfde (maar lager) beeld laten zien als landelijk of regionaal. Het lukt ons nog niet die achterstand in te halen.

Het gemiddelde inkomen in Helmond ligt zo'n 2.000 euro onder het landelijk gemiddelde. Ongeveer 6.800 personen moeten met maximaal het sociaal minimum rondkomen, hieronder ook naar schatting 1.800 kinderen. Als een na-ijleffect van de economische crisis blijft het aantal inkomensgerelateerde uitkeringen toenemen. Dit is ook het landelijke beeld. Vooral de groep van 50 jaar of ouder laat een constante groei zien.

Per 1 januari 2015 zijn de transities van zorgtaken een feit. De gemeenten zijn voor meer Wmo-taken verantwoordelijk. Daarnaast is een aantal taken van de Jeugdzorg bij de gemeenten neergelegd en is de Participatiewet van kracht geworden. 2015 heeft in het teken gestaan van een goede voortzetting van bestaande zorgverlening en het realiseren van zorg voor nieuwe gevallen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op wie er in Helmond en de regio wonen en welke ontwikkelingen we hierin zien. Het volgende hoofdstuk *Werk voor iedereen* gaat in op de economische ontwikkelingen, op wie er in Helmond werken en op het opleidingsniveau van de Helmonders. De aantrekkelijkheid van de stad en specifiek van het centrum staat centraal in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 *Kwaliteitswijken typeert* de wijken van Helmond aan de hand van enkele aspecten als leefbaarheid, veiligheid en de ontwikkelingen op de woningmarkt. In hoofdstuk 5 staan sport, recreatie en cultuur centraal. Hoofdstuk 6 gaat in op de mobiliteit en het groen in Helmond. Tot slot beschrijft hoofdstuk 7 *Gezamenlijk Helmond* groepen Helmonders die mogelijk een steuntje in de rug nodig hebben.

1 Wie wonen in Helmond en de regio?

Belangrijkste bevindingen

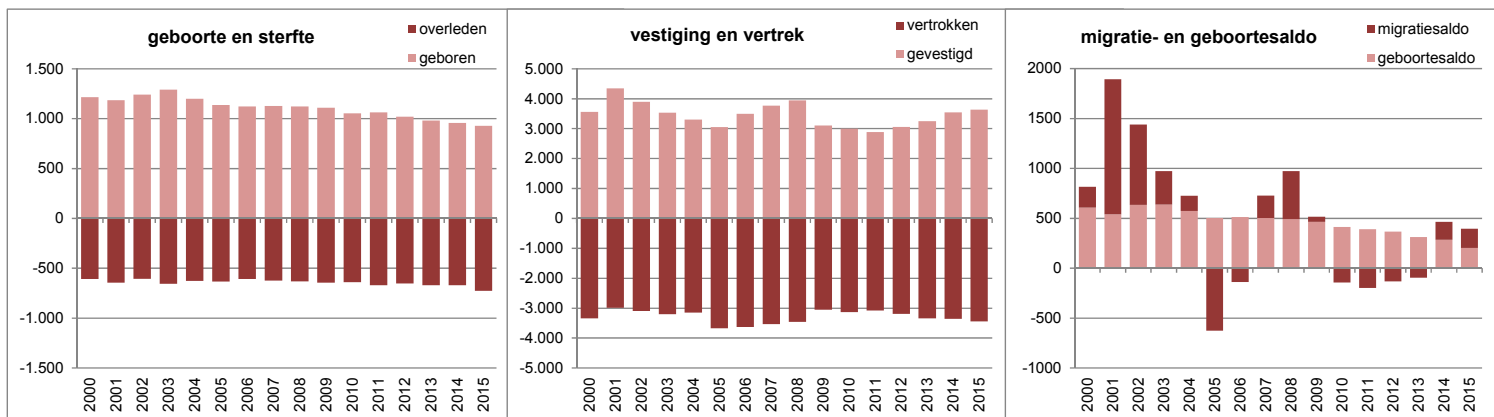
Het aantal inwoners in Helmond passeerde in 2015 de 90.000. De ontwikkelingen in de bevolking veranderen structureel. De grote naoorlogse generatie, grofweg geboren tussen 1950 en 1970, bepaalt het beeld met betrekking tot vergrijzing en ontgroening sterk. Net zoals in Nederland totaal zien we het geboortesaldo teruglopen. Dit heeft ook invloed op de opbouw van de huishoudens. We zien een toenemend aantal een- en tweepersoonshuishoudens zonder (thuiswonende) kinderen.

De migratie is lastiger te voorspellen, maar op dit moment is er door de onrusten op verschillende plekken in de wereld weer een stijgende lijn. In de afgelopen jaren zien we vooral een instroom arbeidsmigranten vanuit Oost-Europa door de toetreding van landen uit deze regio tot de Europese Unie.

1.1 Ontwikkelingen in de bevolking

In 2015 passeerde het inwonertal van Helmond de 90.000. Om precies te zijn woonde er op 1-1-2016 90.106. De groei kan enerzijds verklaard worden door een positief geboortesaldo. Er worden meer kinderen geboren dan er mensen sterven. Anderzijds is er evenals in 2014 sprake van een positief migratiesaldo. Dit betekent dat zich meer inwoners vanuit een andere gemeente of ander land in Helmond vestigen dan er vertrekken uit Helmond. Opvallend is wel het aflopende geboortesaldo. We zien dat er zowel minder kinderen geboren worden als ook dat het aantal mensen dat sterft toeneemt. Dit hangt samen met de leeftijdsopbouw van de bevolking (zie paragraaf 1.2). Net na de start van de economische crisis eind 2008 zagen we het aantal bewegingen binnen Helmond en tussen gemeenten teruglopen. Deze lopen nu weer op.

Ontwikkeling van het aantal Helmonders door migratie en natuurlijke groei (bron: BRP – bewerking O&S)

In de andere delen van Zuidoost-Brabant laat het geboortesaldo een vergelijkbaar beeld zien met dat in Helmond. Ook hier wordt het saldo steeds kleiner doordat het aantal geboorten afneemt én het aantal mensen dat sterft toeneemt. De migratie laat een minder stabiele trend zien. Deze schommelt van jaar op jaar en is ook niet eenduidig voor de verschillende delen in Zuidoost-Brabant.

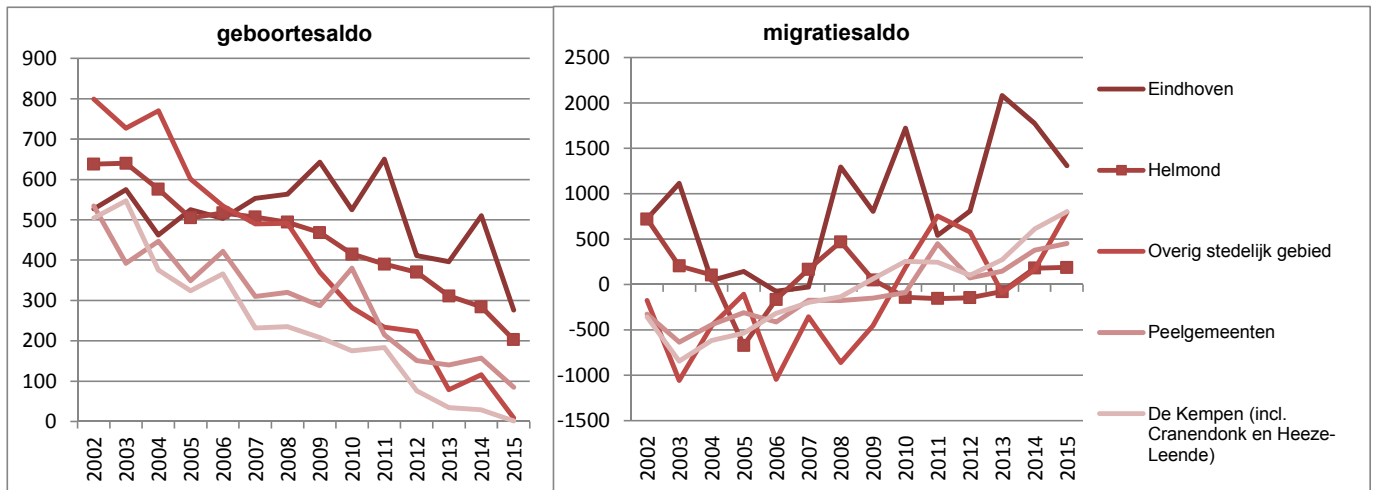
Bij de beleidsontwikkelingen gaan we uit van de provinciale bevolkingsprognoses die voor het laatst geactualiseerd zijn in 2014. We zien nu dat de feitelijke bevolkingsontwikkeling in Zuidoost-Brabant sneller is gegaan dan de prognose uit 2014 verwachtte. Dit verschil is vooral toe te schrijven aan Eindhoven en De Kempen (incl. Cranendonck en Heeze-Leende). Vooral de migratie is daarbij het lastigst te voorspellen. Verwacht was dat er evenveel mensen in de Peel en de Kempen zouden komen wonen als er vertrokken. Er bleek echter sprake van een positief saldo. Ook liet Eindhoven een positiever migratiesaldo zien dan in de prognoses was aangenomen.

De verwachting is dat de komende jaren het geboortesaldo verder zal afnemen door de vergrijzing. Er zullen minder kinderen worden geboren en meer mensen sterven. Wat betreft de migratie is het

lastiger te voorspellen, zeker met de huidige instroom uit de oorlogsgebieden en de toezegging van o.a. Helmond om in ieder geval meer statushouders op te nemen.

In ieder geval kan wel gezegd worden dat de bevolkingsgroei langzamer gaat dan in de laatste decennia van de vorige eeuw en dat door de veranderende samenstelling het niet waarschijnlijk is dat deze sterke groei terug zal komen. Het is eerder de verwachting dat door het afnemende geboortesaldo en toenemend aantal overlijdens het aantal inwoners, zeker buiten de steden, zal afnemen.

Geboortesaldo en migratiesaldo in Zuidoost-Brabant (bron: CBS 2000-2015)

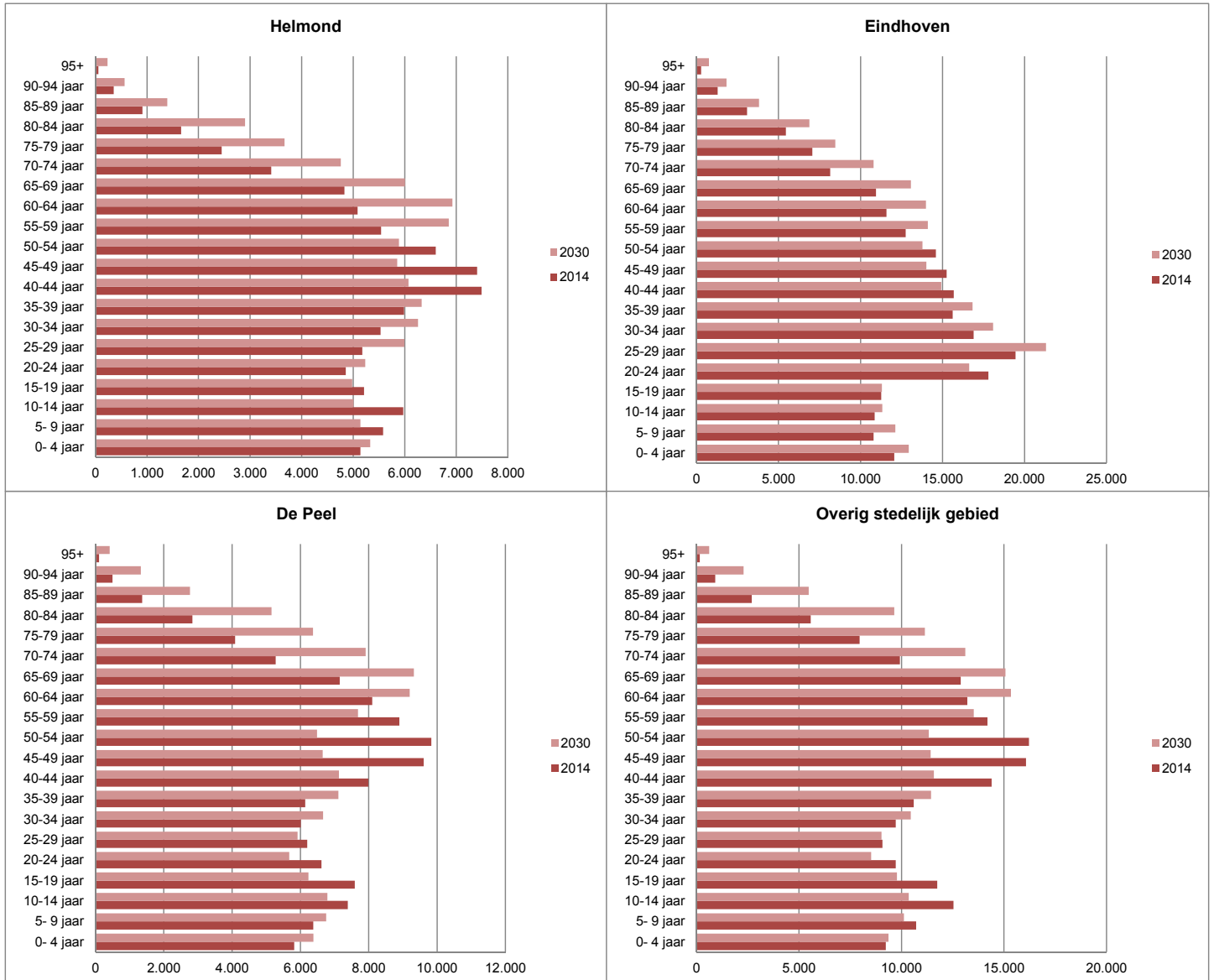

1.2 Ontwikkelingen naar leeftijd

De mensen geboren tussen 1945 en 1970 bepalen sterk het beeld in de ontwikkelingen in de bevolking. In aantal zijn dit de grootste leeftijdscohorten, waarvan nu de eersten met pensioen zijn en waarvan de vrouwen vrijwel allemaal uit de vruchtbare periode zijn. Meer in detail zal naar verwachting het aantal kinderen tot 15 jaar wat in aantal terug lopen, maar vooral het aantal 60+-ers toenemen.

In grote lijnen laten de gemeenten in de Peel en het stedelijk gebied een vergelijkbaar patroon zien. Daarbij moet wel gezegd worden dat de Peelgemeenten nu al net wat meer 65-plussers hebben en de vergrijzing en ontgroening wat eerder is ingezet dan in Helmond. Eindhoven wijkt, door de continue instroom van studenten/jongeren, qua patroon af. Hier verandert er qua leeftijdsopbouw van de bevolking het minst.

Opbouw van de bevolking in 2014 en 2030 naar leeftijdsgroep (bron: Provinciale bevolkingsprognoses 2014)

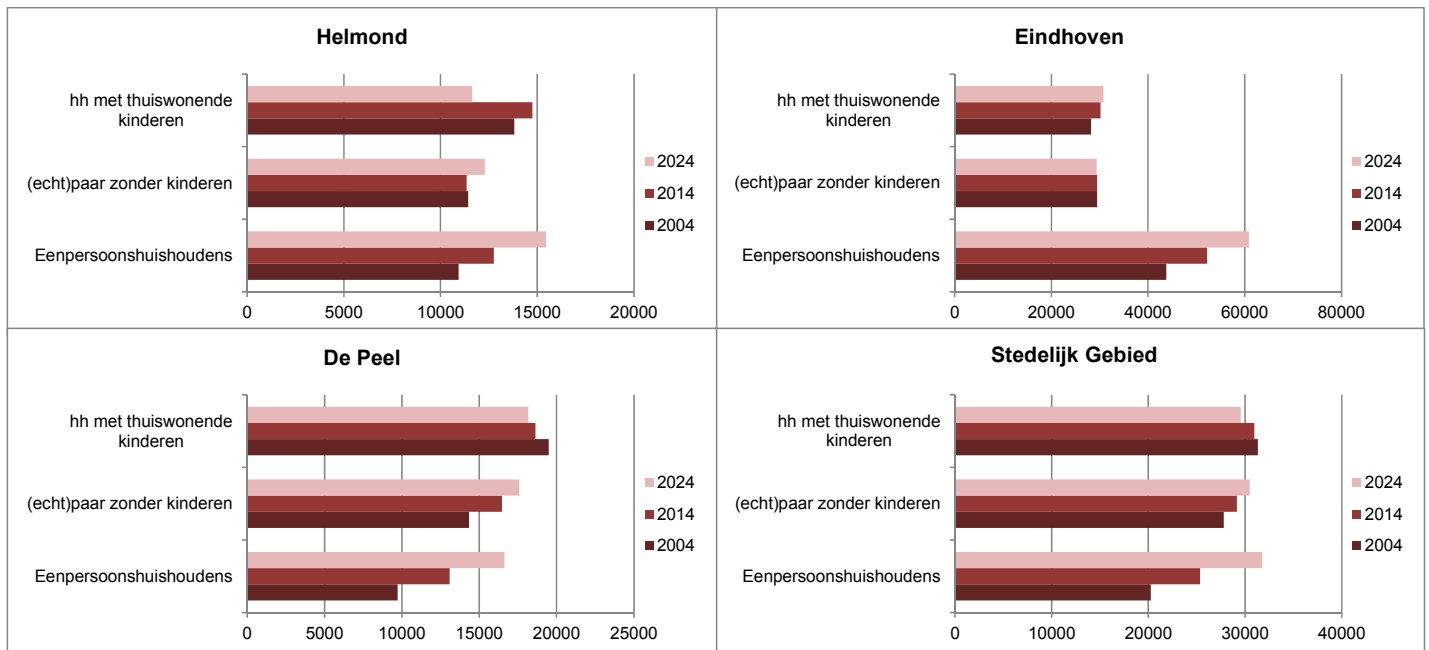

1.3 Ontwikkelingen naar type huishoudens

Samenhangend met de ontwikkelingen in de leeftijdsopbouw (vergrijzing en ontgroening) verandert de samenstelling van de huishoudens ook. Het aantal gezinnen met kinderen zal de komende jaren gaan teruglopen. Door de groeistadperiode en de Vinex-uitbreiding gebeurt dit iets later dan in de rest van de regio. Ook Eindhoven is, met zijn specifieke instroom, hier een uitzondering op.

In de hele regio zal het aantal eenpersoonshuishoudens duidelijk toenemen. Het aantal (echt)paren zonder thuiswonende kinderen zal ook licht groeien.

(Verwachte) ontwikkelingen in de samenstelling van de huishoudens (bron: CBS 2004, 2013 en latere jaren Provinciale bevolkingsprognoses 2014)

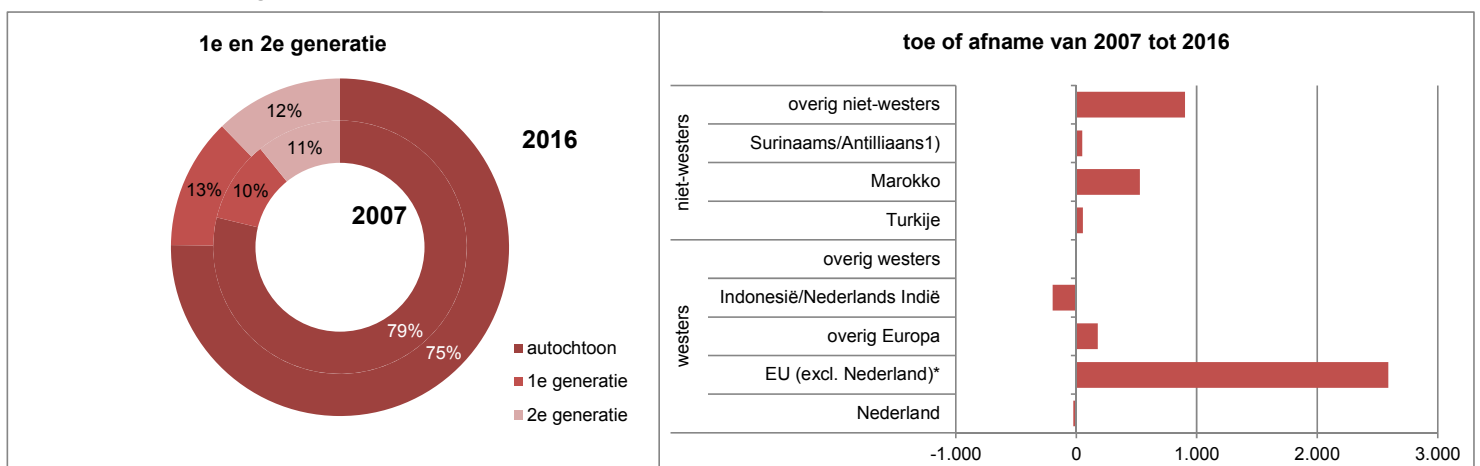

1.4 Herkomst en ontwikkelingen migratie

In Helmond wonen zo'n 160 verschillende nationaliteiten. Driekwart van de inwoners van Helmond is autochtoon. Dit betekent dat hij zelf en zijn ouders in Nederland zijn geboren. In 2007 was dit 4% meer. 13% valt onder de zogenoemde 1^e generatie. Dat betekent dat hij en zijn ouders buiten Nederland geboren zijn.

De afgelopen jaren is vooral het aantal mensen afkomstig uit een van de EU-landen sterk gegroeid. De groei uit landen als Marokko en Turkije is beperkter dan in de laatste decennia van de vorige eeuw.

Ontwikkeling in aantal Helmonders naar herkomst (aantal inwoners 2007-2016, bron: GBA – bewerking O&S)

Het is lastig om iets over de omvang van het aantal arbeidsmigranten in Helmond te zeggen, aangezien er een groep is die maar tijdelijk in Helmond/Nederland verblijft. De reden waarom iemand zich in Nederland vestigt wordt niet geregistreerd, vandaar dat we er vanuit zijn gegaan dat de volgende mensen als arbeidsmigrant gezien kunnen worden:

- niet in Nederland geboren zijn en dus tot de eerste generatie horen;
- zich na 2005 in Nederland hebben gevestigd;
- die bij aankomst in Nederland 15 jaar of ouder zijn (arbeidspotentieel).

Bijna driekwart van de arbeidsmigranten is afkomstig uit Europa, vaak uit Polen en de andere Moe-landen (Midden- en Oost-Europese landen). Ruim 1 op de 4 is afkomstig uit een niet-westers land (incl. Turkije en Marokko).

Arbeidsmigranten op 1-1-2016 woonachtig in Helmond (bron: BRP, bewerking O&S)

	leeftijd						totaal	% totaal
	15 - 24 jaar	25 - 34 jaar	35- 44 jaar	45- 54 jaar	55- 66 jaar	67 jaar en ouder		
EU (excl. NL en MOE-land)	27	90	71	23	13	4	228	10%
Polen	127	689	255	131	45	4	1.251	55%
overig MOE-land	25	78	27	12	4	2	148	7%
Overig Europa	5	32	14	4	0	0	55	2%
Indonesië/ Ned. Indië	0	6	4	2	0	0	12	1%
Overig Westers	4	1	6	0	0	0	11	0%
Turkije	6	26	18	14	2	3	69	3%
Marokko	9	42	13	8	2	0	74	3%
Suriname	2	1	0	0	1	0	4	0%
Overig niet-Westers	99	186	88	35	7	6	421	19%
Totaal	304	1151	496	229	74	19	2.273	100%

2 Werk voor iedereen

Belangrijkste bevindingen

Na de economische crisis, gestart in 2008, zijn de ontwikkelingen nu weer positiever. Echter nog niet op alle fronten. Zo hebben de landelijke maatregelen die (net) na de crisis zijn getroffen mensen aan het werk gehouden. De werkloosheid loopt in 2015 weer terug.

In de sectoren industrie, handel en zorg zijn de meeste banen in Helmond te vinden. Vergeleken met Nederland zijn er relatief veel banen in de industrie in Helmond en relatief minder banen in de zakelijke dienstverlening.

Opleiding is belangrijk om een goede start op de arbeidsmarkt te kunnen maken. Hierin investeert Helmond. De kleuters scoren relatief vaak positief op de Cito-toetsen, het aantal schoolverlaters loopt terug en meer jongeren hebben een startkwalificatie.

2.1 Landelijke economische ontwikkelingen

Het CBS geeft in december aan dat de Nederlandse economie in het derde kwartaal 2015 met 0,1 procent gegroeid is ten opzichte van het tweede kwartaal 2015. Het groeicijfer is niet gewijzigd. Bij de eerste berekening, gepubliceerd op 13 november, was de groei ook 0,1 procent. Ook het beeld van de economie blijft hetzelfde. Export, investeringen en consumptie leveren een positieve bijdrage. Ten opzichte van een jaar eerder groeide de economie in het derde kwartaal met 1,9 procent. Volgens de eerste berekening was dit ook 1,9 procent.

Economische groei in Nederland en Zuidoost-Brabant t.o.v. het jaar er voor (bruto Binnenlands Product bron: CBS-Statline, * = raming)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*	2016*
Nederland	1,9	0,1	0,3	2,2	2,0	3,8	4,2	2,1	-3,3	1,1	1,7	-1,1	-0,5	1	2,0	2,4
Zuidoost-Brabant	-1,2	-3,2	-0,8	6,2	1,4	7,9	3,7	1,0	-8,2	9,7	4,7	-1,4	-0,6	2,2		

Economisch klimaat in Nederland (stand januari betreffend jaar, bron: CBS-Statline)

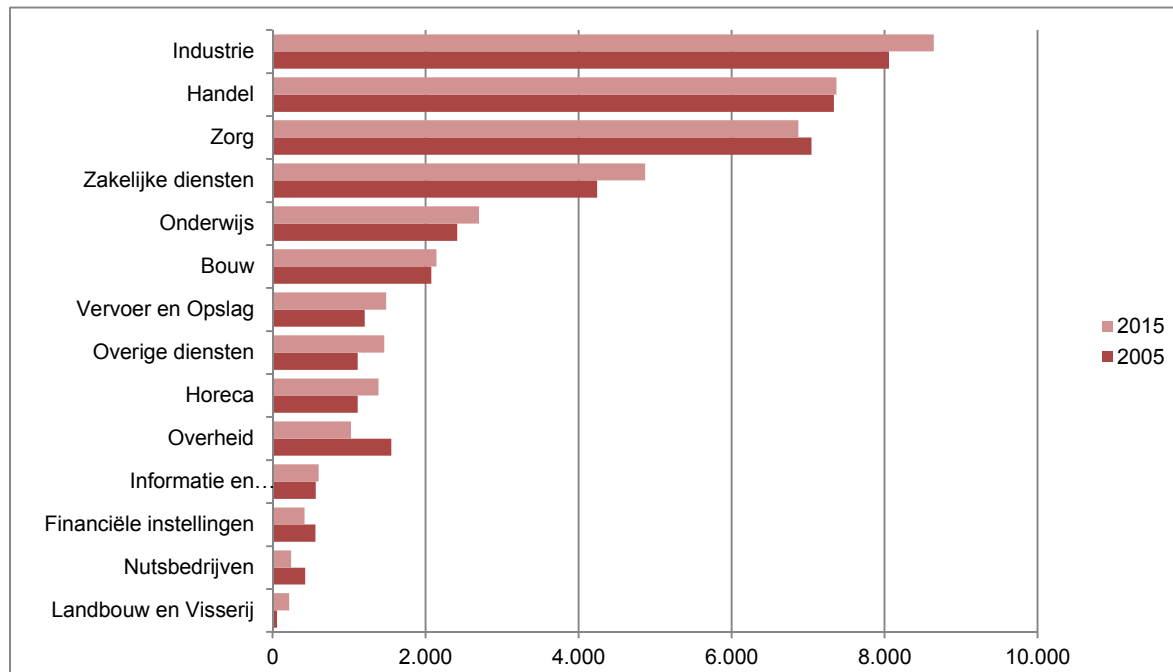

2.2 Werk in Helmond

Op 1 april 2015 waren er in Helmond bijna 39.500 bezette banen, 4,5% meer dan tien jaar eerder. Onder invloed van de economische crisis zien we wel dat de groei tijdelijk tot stilstand is gekomen.

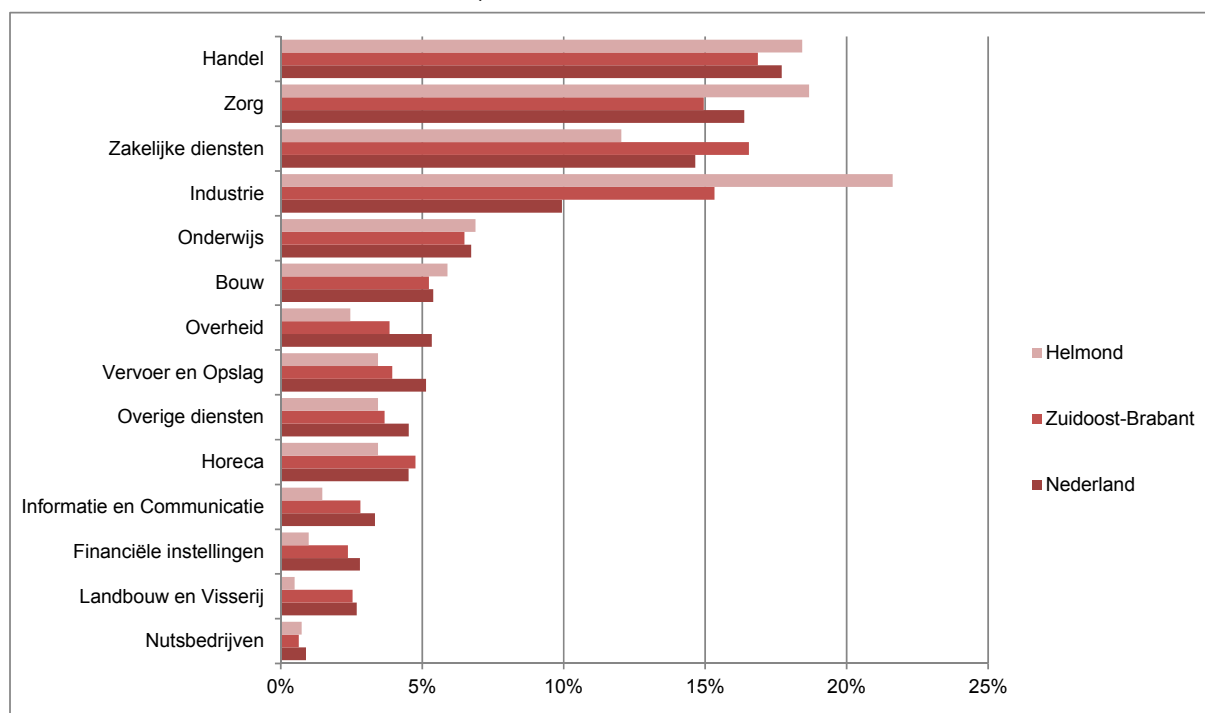
Sinds 2005 is met name het aantal banen in de sectoren Industrie en zakelijke dienstverlening toegenomen. Afname zien we bij de overheid en in de zorg.

Aantal bezette banen naar sector in 2005 en 2015 (bron: vestigingenregister O&S Helmond)

Vergeleken met Nederland, maar ook Zuidoost-Brabant zijn relatief veel banen in Helmond in de industrie en de zorg. Zakelijke dienstverlening komt relatief weinig voor. Het aandeel banen in de handel is vergelijkbaar met Nederland. Dit zijn de 4 meest voorkomende sectoren, in Helmond, in de regio en de rest van Nederland. Bij de andere sectoren zijn de verschillen kleiner, mede doordat deze sectoren sowieso kleiner zijn.

Werkgelegenheidsprofiel Helmond en Nederland (2014, op basis van aantal bezette banen naar sector; bron: Helmond VR O&S Helmond, Nederland Lisa)

In Helmond ligt de focus sterk op de sectoren agro en food en automotive. Landelijk is er een tendens dat het aantal Food(tech)bedrijven stijgt, maar het aantal werkzame personen daalt. Ook zit er groei en stijgende omzet bij deze bedrijven. Maar doordat ze effectiever produceren is er minder mankracht nodig. Ook in Helmond zien we dit terug.

Het aantal banen in de automotivesector nam sinds 2010 ongeveer 30% toe, terwijl het aantal vestigingen in deze sector redelijk constant blijft.

Groei in aantal vestigingen en banen in de automotive en agro- en foodsector (stand april betreffend jaar, bron: VR - O&S Helmond)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal bedrijven in agro en foodsector		150	126	123	108	111	158	
Aantal arbeidsplaatsen in de agro en foodsector		1.969	1.827	1.855	1.859	1.974	1.856*	
Aantal bedrijven in de automotive sector	26	32	44	52	51	50	45	44
Aantal arbeidsplaatsen in de automotive sector	1.600	1.550	1.590	1.634	1899	1993	1954	2.000

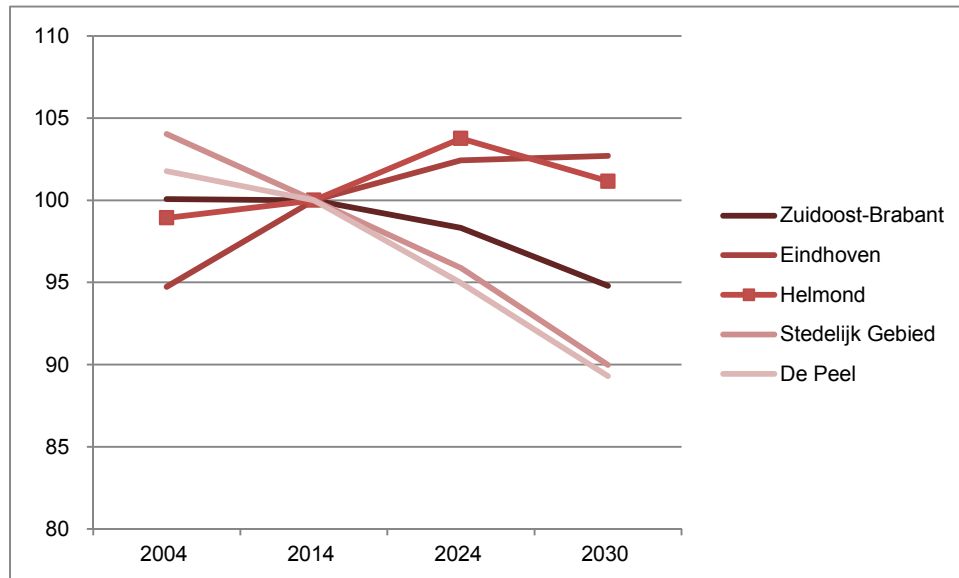
2.3 Werken en willen werken

2.3.1 Potentiële beroepsbevolking

Vanuit de bevolkingsprognose van de provincie Noord-Brabant (2014) kunnen we geen rekening houden met het opschuiven met de pensioengrens. Maar als we kijken hoe de groep inwoners tussen de 15 en 65 jaar zich ontwikkelt dan zien we ten opzichte van 2014 nog een stijging, maar nog voor 2030 zal de omvang van de beroepsbevolking in Helmond weer gaan afnemen. Door het opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd naar 67 jaar zal deze daling mogelijk wat later in de tijd komen.

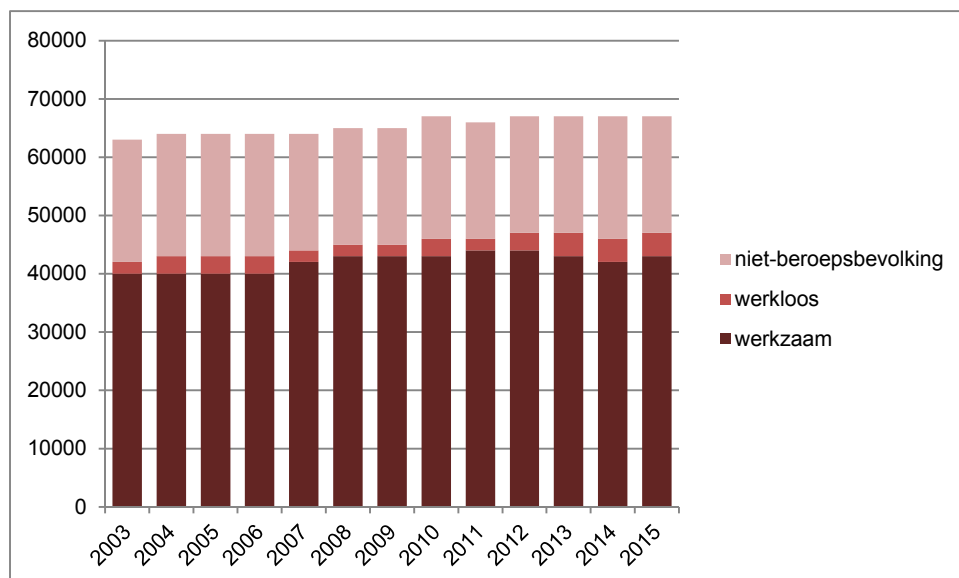
In Zuidoost-Brabant als geheel neemt de omvang van de potentiële beroepsbevolking wel af. Dit zien we ook in het overig stedelijk gebied en in de Peelgemeenten. In Eindhoven neemt het aantal inwoners tussen de 15 en 65 jaar nog wel toe.

Verwachte ontwikkelingen in de leeftijdsgroep 15 tot 65 jaar (bron: Provinciale bevolkingsprognoses 2014)

Van alle Helmonders wil bijna 70% werken. Dit aandeel ligt net wat lager dan gemiddeld in Nederland. Bijna twee derde werkt ook daadwerkelijk. Sinds het einde van de vorige eeuw loopt het aantal Helmonders dat wil werken op. Dit komt enerzijds doordat de het aantal mensen in de leeftijdsgroep tussen de 15-65 jaar toeneemt, maar anderzijds ook door een grotere arbeidsparticipatie.

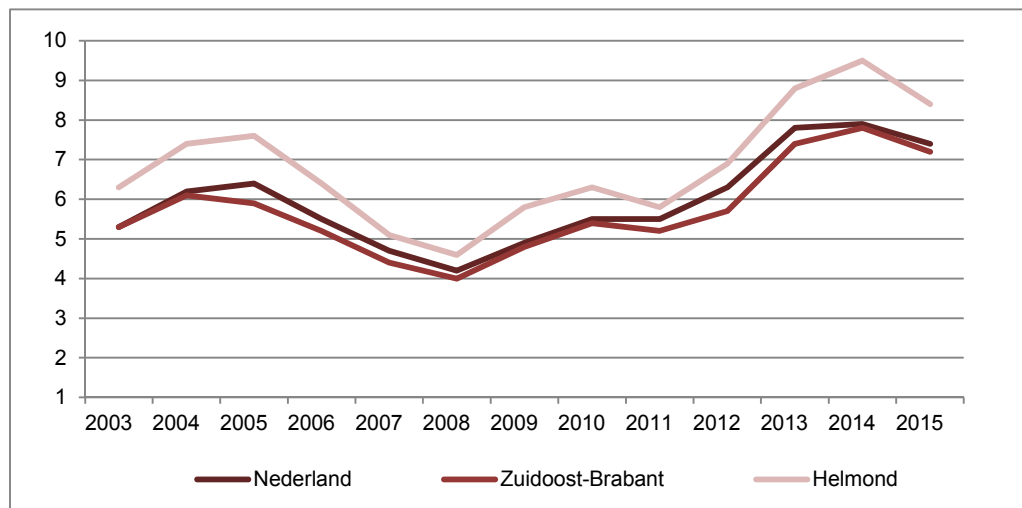
Potentiele beroepsbevolking opgesplitst naar werkzaam, werkloos en niet-beroepsbevolking (bron: CBS)

2.3.2 Dalende werkloosheid

Het aandeel werklozen ligt in Helmond hoger dan in Zuidoost-Brabant (6,7%) en Nederland (6,9%). Het aandeel werklozen is in Helmond is in 2015 echter wel gedaald. In 2014 was negen procent van de beroepsbevolking werkloos en in 2015 7,9 procent. De daling was in Helmond sterker dan in Zuidoost-Brabant en Nederland.

% mensen tussen 15 en 75 jaar dat werkloos is (bron: CBS)

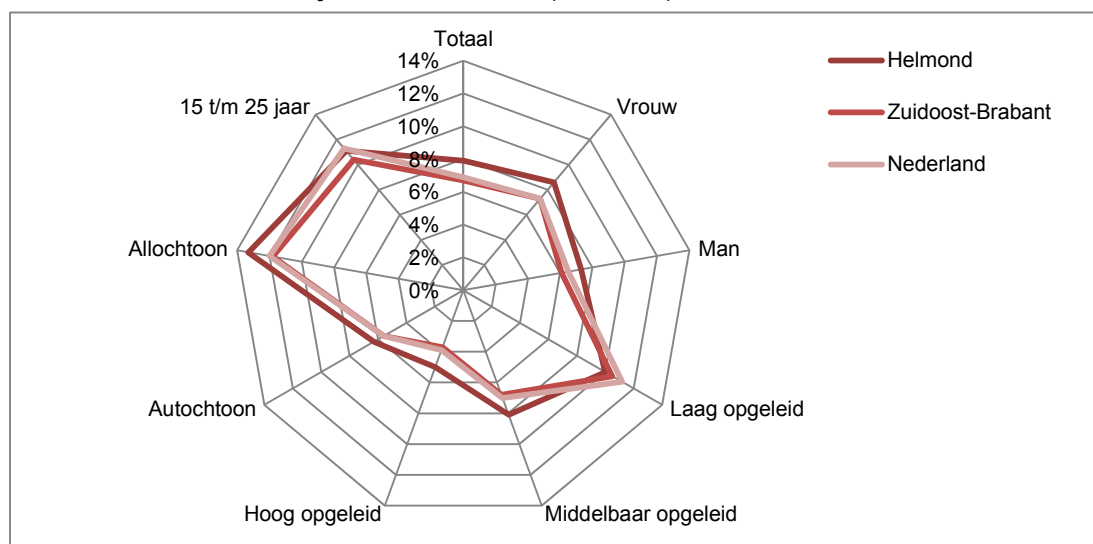
Het aandeel jeugdige werklozen is in Helmond in 2015 sterk gedaald. In 2014 was nog 15,2 procent van de jeugdige beroepsbevolking werkloos maar in 2015 is het aandeel gedaald naar 11,1 procent. Helmond zit daarmee in 2015 vrijwel op het landelijk gemiddelde van 11,3 procent. In de regio ligt het aandeel bijna een procent lager dan het landelijke gemiddelde.

2.3.3 Werkloosheid verschilt per bevolkingsgroep

Het werkloosheidspercentage is in 2015 in Helmond het hoogst bij de allochtonen. In Helmond is 13,3 procent van de allochtonen werkloos. Ook is de werkloosheid hoog (10%) onder laag opgeleiden in Helmond.

In Helmond is de werkloosheid van de lager opgeleiden vrijwel gelijk aan de werkloosheid in Nederland en Zuidoost-Brabant. In de andere bevolkingsgroepen is de werkloosheid iets hoger dan in Zuidoost-Brabant en Nederland.

% mensen tussen 15 en 75 jaar dat werkloos is (bron: CBS)

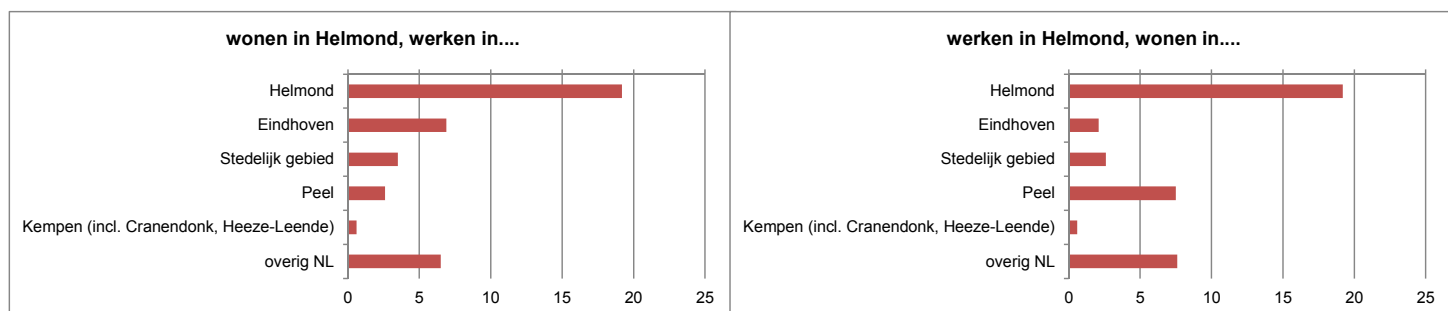

2.4 Wonen en werken in Helmond

Ongeveer de helft van de Helmonders die werken doen dit in de eigen gemeente. Daarnaast werken ze vooral in Eindhoven of buiten Zuidoost-Brabant. In banen in Helmond, die niet bezet worden door

Helmonders, werken relatief vaak inwoners uit de Peelgemeenten en van buiten Zuidoost-Brabant. Dit patroon is redelijk constant over de jaren heen.

Woon- en werkgemeente in 2006 en 2014 (bron: CBS-Statline)

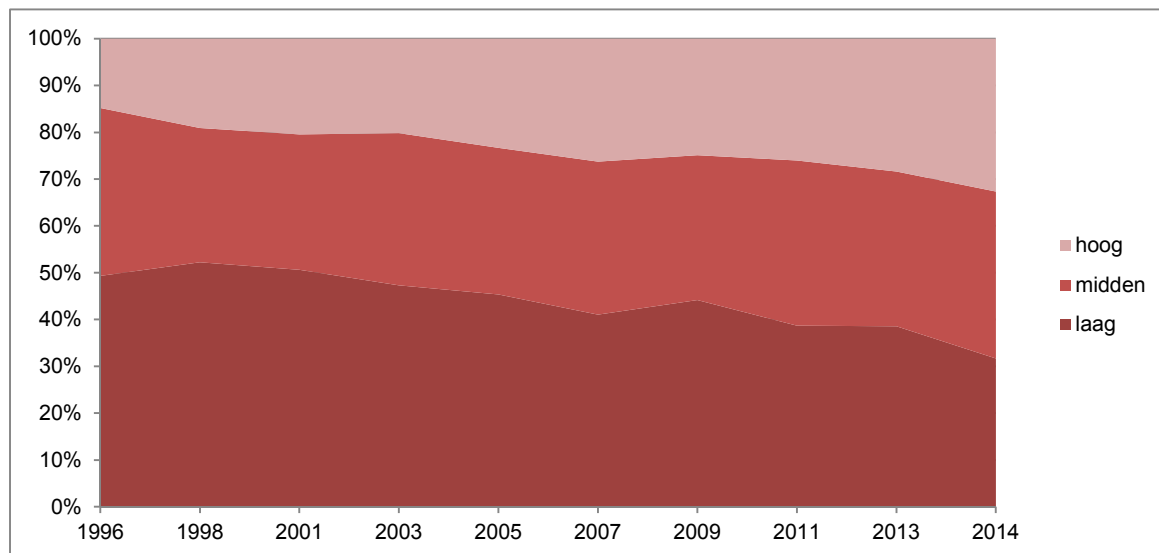
2.5 Opleiding Helmondse bevolking

Voldoende opleiding en goede taalbeheersing zijn belangrijk voor de kansen op werk.

2.5.1 Algemeen opleidingsniveau

Het algemene opleidingsniveau wordt steeds hoger in Helmond. Ouderen hebben relatief vaak een lage opleiding en van jongeren van nu wordt, vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), een bepaald minimum opleidingsniveau verwacht (zie paragraaf 2.5.4).

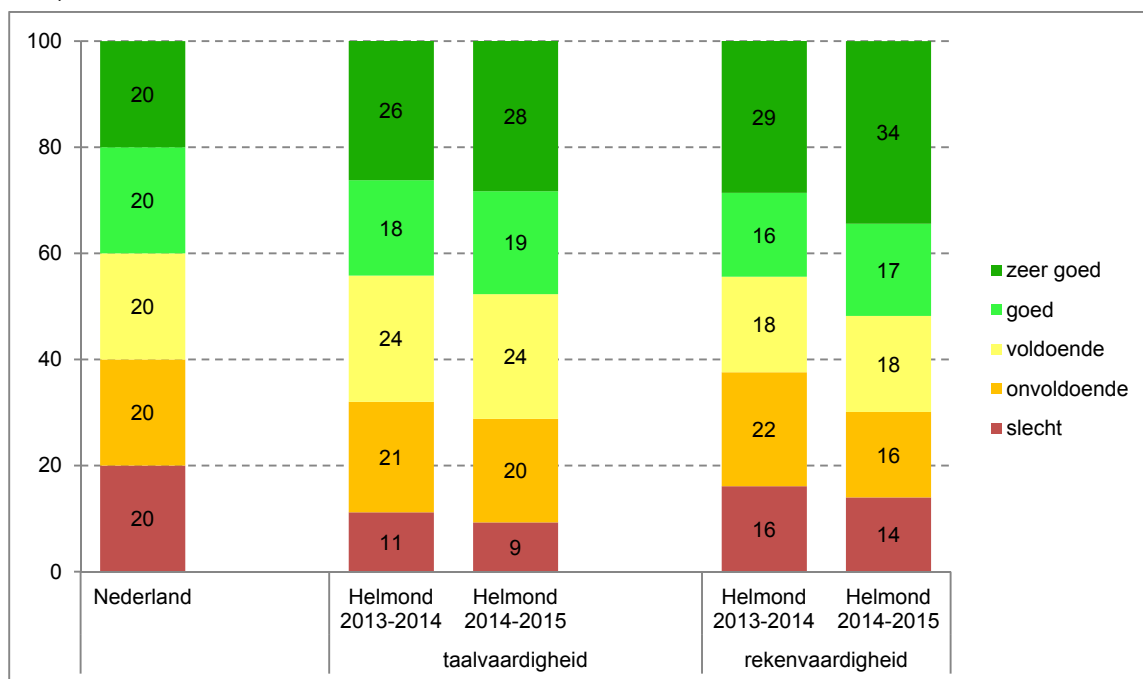
Opleidingsniveau op basis van hoogst afgeronde opleiding (laag = maximaal lager beroepsonderwijs, midden = hoger algemeen voortgezet onderwijs/MBO, hoog = HBO of WO; bron: inwonersenquête O&S Helmond)

2.5.2 Jeugd en onderwijs

De investeringen in betere voorbereiding op de basisschool werpen hun vruchten af, zoals blijkt uit het resultaat op de schooltoetsen in het begin van groep 2 (o.a. door VVE). Ook op deze leeftijd worden Cito-toetsen afgenomen en genormeerd. In Helmond beschikt ongeveer 10% meer leerlingen over voldoende of bovengemiddelde taal- en rekenvaardigheden en kennis dan landelijk gemiddeld verwacht mag worden voor deze toetsen.

Goede start in het basisonderwijs (Bron: Begeleidingscentrum voor onderwijs en opvoeding (BCO), bewerking O&S)

2.5.3 Minder voortijdig schoolverlaters in schooljaar 2013/2014

Kinderen van 5 tot 18 jaar zijn leerplichtig. Dit betekent dat ze de basisschool moeten afmaken en vervolgens een opleiding moeten volgen tot de startkwalificatie is behaald. Jongeren die zonder startkwalificatie de school verlaten, lopen namelijk een groter risico op de arbeidsmarkt: ze hebben vaker flexibele contracten en worden vaker werkloos dan jongeren die de school wel hebben afgemaakt (CBS, 2009). Vanaf 16 jaar hebben leerlingen die nog geen startkwalificatie hebben behaald nog een kwalificatieplicht tot ze 18 jaar worden. Tot hun 23ste kunnen ze gestimuleerd worden om school af te maken.

Een startkwalificatie is gehaald zodra jongeren een diploma hebben op havo-, vwo- of op mbo2-niveau. Jongeren die geen startkwalificatie behalen zijn voortijdige schoolverlaters. De gemeente Helmond zet zich samen met de scholen in om te zorgen dat jongeren zonder deze startkwaliteit de school niet verlaten.

In het schooljaar 2013/2014 heeft 5,7% van de leerlingen op MBO-niveau de school verlaten zonder startkwalificatie. Dit is een afname van 2,1%-punt ten opzichte van het jaar ervoor. Helaas kunnen we geen goede vergelijking maken met de jaren voor 2012/2013 omdat er in dat jaar een verandering heeft plaatsgevonden in de definitie van de voortijdig schoolverlater en van de startpopulatie.

Helmond heeft vergeleken met het gemiddelde van Nederland is een vergelijkbaar aandeel voortijdig schoolverlaters. Wel verlaten op het MBO-niveau verhoudingsgewijs meer leerlingen school voortijdig dan gemiddeld in Nederland.

Aantal en aandeel v.d. schoolgaande jongeren VO en MBO niveau dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie (Bron: www.vsvverkenner.nl, *2012-2013 voorlopige cijfers)

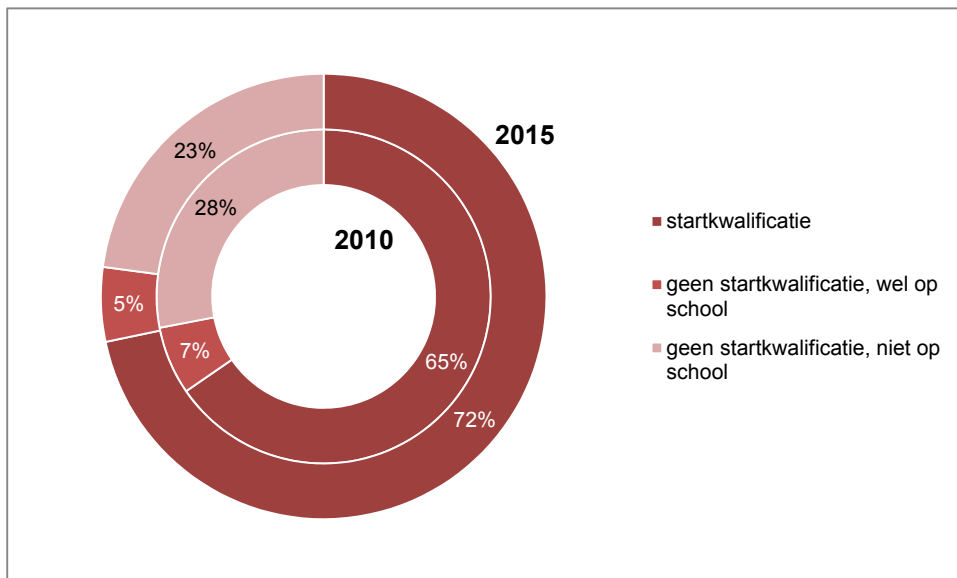
	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*	2013/2014	2014/2015
Vo niveau	90 2,0%	82 1,8%	70 1,5%	63 1,4%	71 1,5%	81 1,7%	71 1,5%	24* (0,5%)	17 (0,3%)	
MBO niveau	250 13,9%	199 11,2%	203 11,2%	219 11,6%	219 11,2%	210 11,0%	222 11,1%	155* (7,8%)	117 (5,7%)	

* Vanaf het schooljaar 2012/2013 wordt er een nieuwe definitie van startpopulatie en VSV-er gebruikt. Hierdoor vallen de aantallen een stuk lager uit dan in voorgaande jaren

2.5.4 Meer jongeren met een startkwalificatie

Het aandeel jongeren van 22 jaar met een startkwalificatie is sinds 2010 van jaar op jaar toegenomen. Deze ontwikkeling is onder meer een bijverschijnsel van het magere arbeidsmarktperspectief voor jongeren tijdens de jaren van financiële crisis. Omdat de kans op een baan tijdens de crisis kleiner was geworden hebben meer jongeren besloten om langer door te leren.

22-jarigen met een startkwalificatie in 2010 en 2015 (bron: LLA)

3 Een levendig en aantrekkelijk centrum

Belangrijkste bevindingen

Met regelmaat wordt aan de inwoners van Helmond gevraagd hoe zij oordelen over een aantal aspecten, dat samenhangt met de aantrekkelijkheid van de stad. De oordelen zijn door de tijd heen redelijk constant. Het minst positief is men over de aantrekkelijkheid van de stad voor jongeren. Het oordeel over de culturele voorzieningen is, vermoedelijk samenhangend met de komst van de Cacaofabriek en de doorstart van het theater Speelhuis, wat positiever geworden.

Binnensteden, zeker ook in middelgrote steden als Helmond, hebben het lastig. Enerzijds merken zij nog de gevolgen van de economische crisis, maar anderzijds ook de gevolgen van structurele technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Deze laatste bepalen dat de wensen en behoeften van mensen veranderen maar ook dat er nieuwe mogelijkheden komen, zoals de sterke opkomst van internetwinkels.

De landelijke trends zien we ook in het Helmondse centrum terug. De detailhandel heeft het lastig, maar het aantal horecazaken neemt toe. Ook zien we een stijgend aantal bezoekers in het centrum. Opvallend is ook dat het patroon verandert – bezoekers komen vaker doordeweeks.

3.1 Aantrekkelijkheid van de stad en het centrum

Voor een aantal aspecten geldt dat zij niet alleen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van het centrum maar aan de stad als geheel. Ondanks dat de afgelopen periode onder invloed stond van de crisis en de daarbij behorende bezuinigingen blijft het oordeel van de inwoners over zaken als het verenigingsleven, culturele klimaat en de aantrekkelijkheid van het centrum redelijk constant. Op dit laatste punt zien we dat de kwaliteitsimpuls in het centrum (begin 21^e eeuw) vooral in de beginjaren zijn vruchten heeft afgeworpen als we kijken naar het oordeel van de Helmonder. Dit oordeel wordt in de periode 2000 – 2006 namelijk steeds positiever. Na 2006 stabiliseert het oordeel tot een ruime voldoende.

Het oordeel van de inwoners over de aantrekkelijkheid van de stad door de tijd heen (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

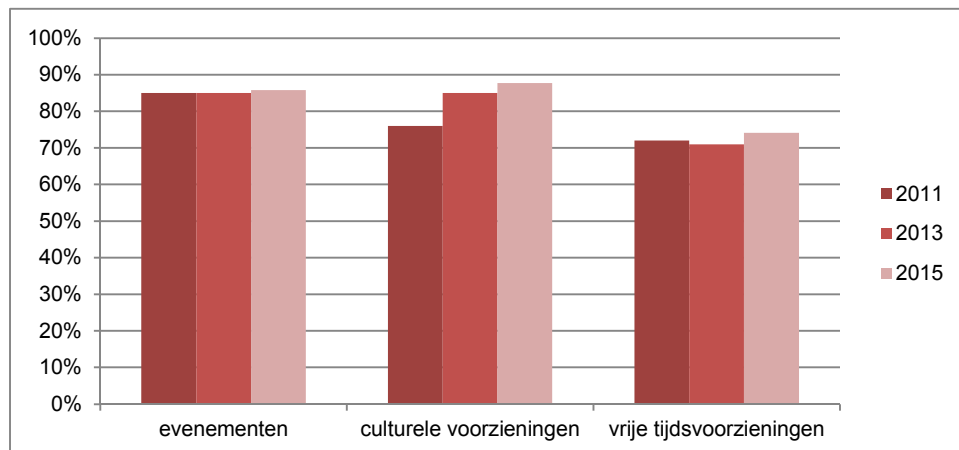
	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2011	2013	2015
verenigingsleven	6,7	6,9	7,0	7,0	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
uitgaansleven	6,4	6,4	6,6	6,5	6,4	6,7	6,8	6,6	6,6
culturele klimaat	6,2	6,3	6,4	6,6	6,7	6,8	6,8	6,9	6,8
aantrekkelijkheid centrum algemeen	6,1	6,4	6,3	6,8	6,9	6,9	7,0	6,9	6,9
aantrekkelijkheid stad voor jongeren 18-24 jaar				6,0	6,1	6,3	6,4	6,2	6,0
imago gemeente	6,1	6,1	6,1	6,4	6,5	6,5	6,4	6,5	6,5

3.2 Voorzieningen en evenementen in Helmond

Op basis van het oordeel van de inwoners over het aantal, de kwaliteit en de variatie in evenementen, culturele voorzieningen en vrijetijdsvoorzieningen is de tevredenheid met dit vrijetijdsaanbod in Helmond bepaald. Van de inwoners met een oordeel is een ruime meerderheid (zeer) tevreden. De culturele voorzieningen laten een positieve ontwikkeling zien. Mogelijk dat dit samenhangt met het nieuwe aanbod in de Cacaofabriek en de doorstart van het Speelhuis.

Het oordeel van de inwoners over evenementen, culturele voorzieningen en vrije tijdsvoorzieningen in Helmond (% (zeer) tevreden v.d. mensen met een oordeel; bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

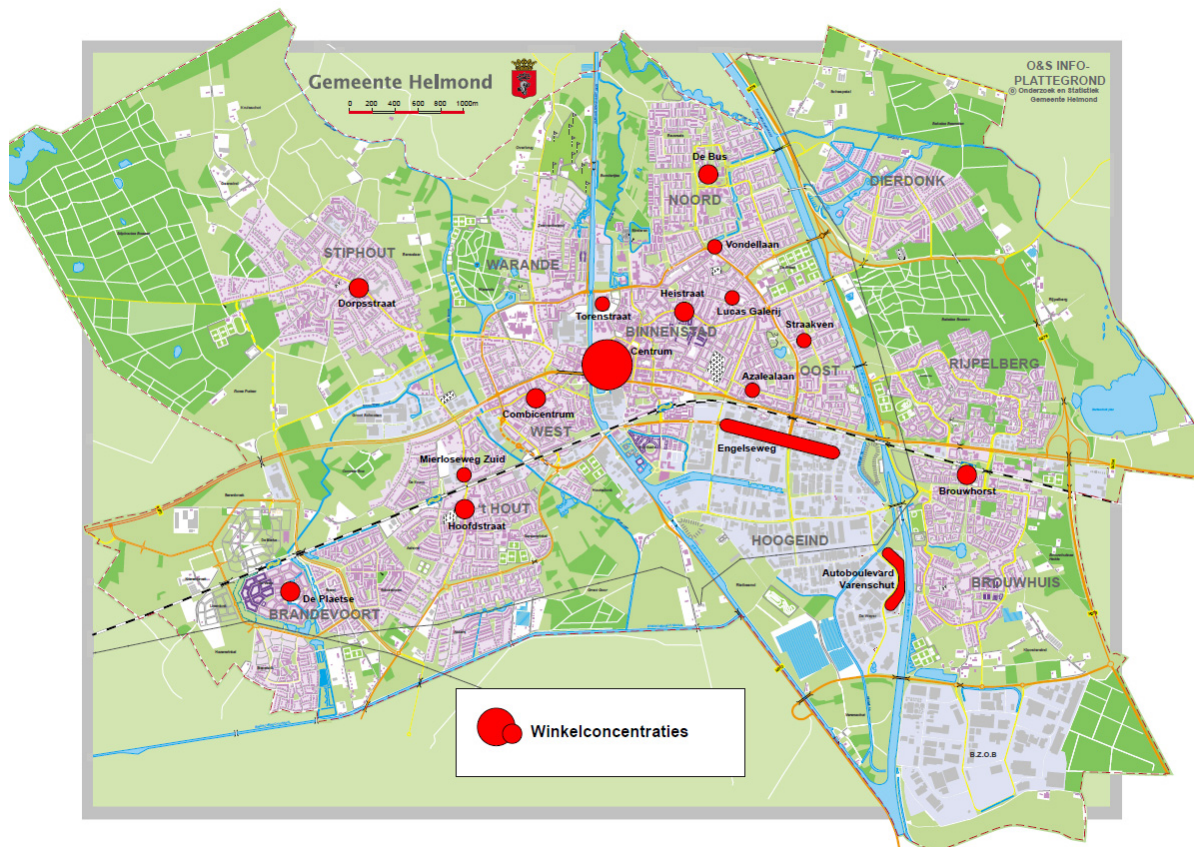

3.3 Winkelaanbod

Verschillende economische, technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen hebben duidelijk invloed op het winkelen van mensen en hun uitgavenpatroon. We benoemen hieronder enkele aspecten die van invloed zijn op het winkelgedrag van de consument en bestedingen in fysieke winkels. Allereerst natuurlijk de financiële crisis en de invloed daarvan op het bestedingspatroon van mensen. Daarnaast de opkomst van het internetwinkelen. De omzet van onlinewinkels neemt nog steeds verder toe. 87% van de Nederlanders van 15 jaar en ouder doet wel eens een online aankoop en ruim 8% van de uitgaven in de retail wordt online uitgegeven (*bron: thuiswinkel.org*). Ook de structurele veranderingen in de bevolkingsopbouw (de vergrijzing) leiden tot een andere behoefte bij de consument. Groot verschil met het verleden is dat de ouderen in de toekomst gemiddeld rijker zullen zijn, maar het blijft de vraag of ze hun geld in de detailhandel zullen uitgeven. Deze – meest in het oog springende – ontwikkelingen vergen een andere kijk op de toekomst van winkelen en winkelgebieden. Betrokken partijen zullen hierop moeten reageren om de winkelgebieden – in het bijzonder het centrale winkelgebied – levensvatbaar te houden.

Medio 2015 telt Helmond 998 – in gebruik zijnde – verkooppunten. 503 hiervan (met een totaaloppervlakte van ruim 154.000 m²) betreft detailhandel. Deze verkooppunten zijn verdeeld over verschillende winkelgebieden in de gemeente. Naast het centrum als “het” winkelgebied kent Helmond ook verschillende wijk- en buurtcentra en twee grote concentratiegebieden, te weten *Engelseweg en omgeving* voor volumineuze goederen en als woonboulevard en de *Autoboulevard* gelegen op bedrijventerrein De Weijer. Sinds 2004 is het winkelaanbod in Helmond met 58 winkels voor detailhandel geslonken. De niet-detailhandel is over deze periode – netto gezien – met 53 verkooppunten toegenomen. Het aantal leegstaande verkooppunten is medio 2015 het drievoudige van het aantal in 2004.

Winkelgebieden in Helmond (bron: O&S Helmond)

Helmond telt 5,6 detailhandelsverkooppunten per 1.000 inwoners. Ten opzichte van 2004 is dit 1 verkooppunt per 1.000 inwoners minder. Vergeleken met de totale groep steden met een inwonertal tussen de 50.000 en 100.000 heeft Helmond gemiddeld een ½ verkooppunt per 1.000 inwoners minder. Het aantal verkooppunten per 1.000 inwoners ligt vanaf 2004 structureel lager dan in de groep referentiesteden.

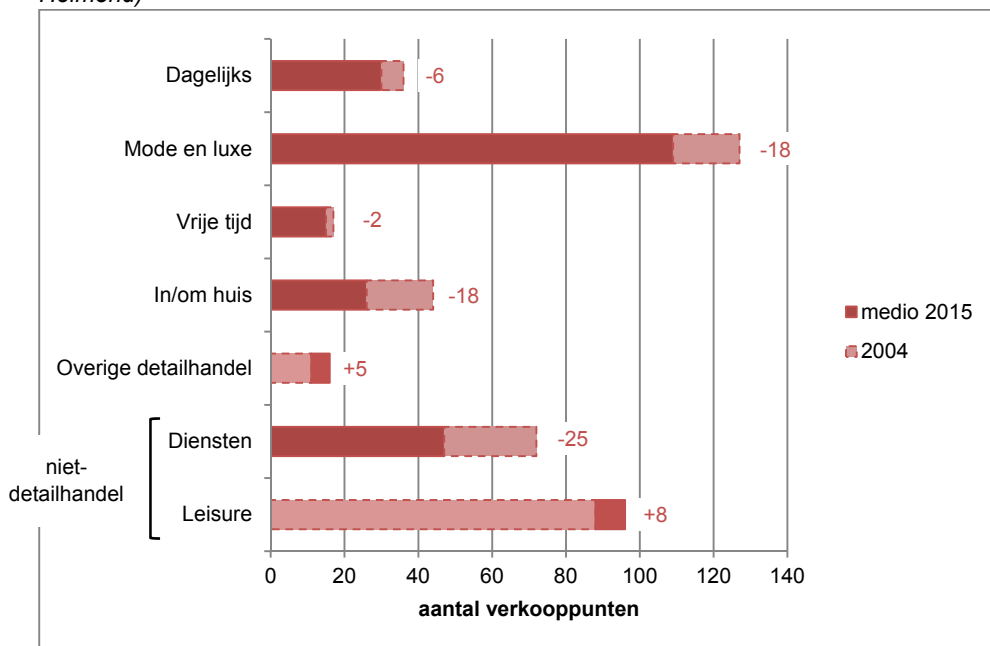
Aantal verkooppunten per 1.000 inwoners (bron: Locatus, bewerking O&S Helmond)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
# verkooppunten detailhandel per 1.000 inwoners in Helmond	6,6	6,5	6,3	6,2	6,0	6,0	5,6
# verkooppunten detailhandel per 1.000 inwoners referentiesteden 50.000-100.000 inwoners	7,0	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4	6,1

3.3.1 Centrum

Medio 2015 telt het Helmondse winkelcentrum (inclusief Steenweg en omgeving) 326 in gebruik zijnde verkooppunten. 191 hiervan (met een totaaloppervlakte van ca. 36.000m²) betreft detailhandel. Sinds 2004 is het aantal verkooppunten in het centrum met bijna een zesde afgenomen. De afname is naar verhouding het sterkst voor de detailhandel (-17%). Vooral het aanbod van de groep winkels die producten voor in en om het huis verkopen is sterk teruggelopen: 41% van de winkels is verdwenen uit het centrum. Deze categorie concentreert zich de laatste jaren echter steeds meer rond de Engelseweg. De winkels die voornamelijk kleding, schoenen, sieraden en luxe huishoudelijke producten verkopen – nog steeds de groep met het grootste aandeel winkels – is sinds 2004 met 14% in aantal afgenomen. Binnen de niet-detailhandel heeft vooral de groep diensten rake klappen gehad. Hieronder vallen onder meer de kappers, nagelstudio's, uitzendbureaus en schoen- en kleermakers).

Ontwikkeling in branchering in het centrum – aantal verkooppunten (bron: Locatus, bewerking O&S Helmond)

Leegstand

Medio 2015 staan 55 verkooppunten in het centrum leeg. Geschat wordt dat de helft hiervan voor rekening komt van voor detailhandel geschikte panden. Daarmee komen we uit op een leegstandspercentage van 13%. De leegstand is sinds 2004 niet zo hoog geweest. In de totale groep vergelijkingssteden met een inwonertal tussen 50.000 en 100.000 inwoners is het leegstandspercentage iets lager (12%). Het leegstandspercentage op basis van winkelverkoopvloeroppervlak bedraagt medio 2015 16%. Voor de groep vergelijkingssteden is dit percentage 1%-punt hoger.

Leegstand detailhandel centrum (bron: Locatus, bewerking O&S Helmond)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
% leegstaande verkooppunten detailhandel centrum	3%	4%	6%	7%	10%	8%	13%
% leegstaand winkelverkoopvloeroppervlak centrum	2%	10%	8%	8%	16%	11%	16%

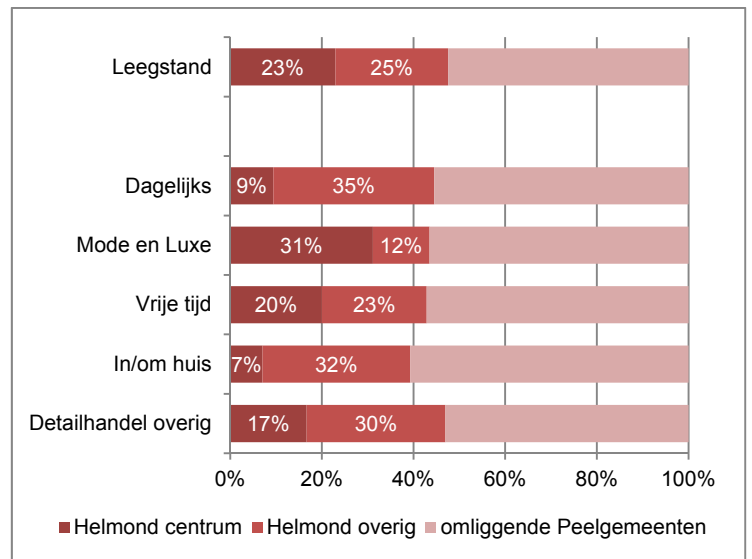
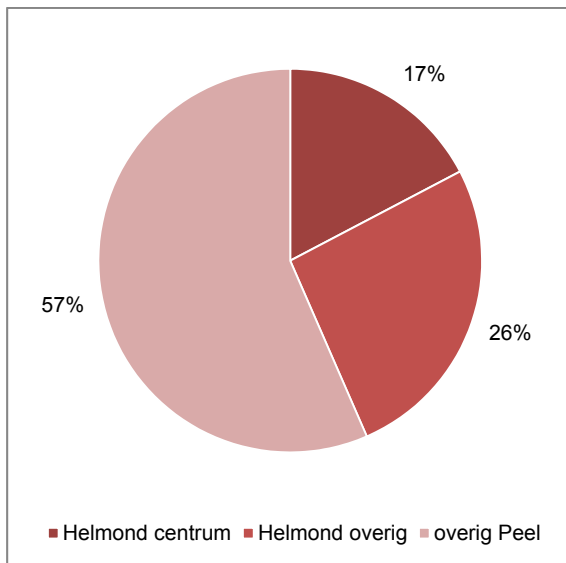
Filialisering

Ketens bepalen steeds meer het straatbeeld in de centra van steden. Als een winkel uitmaakt van een keten met minimaal 7 winkels in Nederland spreken we van filialisering. In het Helmondse centrum is de mate van filialisering in de detailhandel vergelijkbaar met die in steden met 50.000-100.000 inwoners: de helft van de detailhandel betreft een filiaal van een groter concern.

Helmond-centrum in de Peelregio

Een zesde van de detailhandelsverkooppunten (zowel leegstaand als in gebruik) in de Peelregio is te vinden in het centrum van Helmond. Het aandeel dat het centrum van Helmond inneemt verschilt per branche. Zo zien we dat er in Helmond relatief veel winkels in kleding en schoenen zijn (Mode & luxe). Het aandeel van de groep In en om het huis is het kleinst. Maar deze winkels zijn dan ook vooral te vinden buiten het centrum, veelal op meubelpleinen (denk aan Engelseweg). Verhoudingsgewijs staat er in het Helmondse centrum net iets meer leeg dan op het totaal aan aanbod verwacht zou worden in dit deel van de Peel.

Aandeel winkerverkooptpunten (detailhandel en leegstand) Helmond-centrum in de Peelregio (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren) (bron: Locatus)

3.4 Aanbod horeca gestegen

Net als bij het winkelen zijn er bij de horeca op landelijk niveau ook allerlei trends, kansen en bedreigingen te zien voor nu en in de toekomst. Deze zullen in meer of mindere mate ook terug te zien zijn in het centrum van Helmond. Als we het hebben over trends zien we een verdergaande ontwikkeling in franchising, ketenvorming en schaalvergroting. Een tweede trend betreft specialisatie en thematisering. Een andere trend is beleving. Daarnaast speelt het internet een steeds grotere rol als het gaat om bijvoorbeeld reserveren, bestellen, oriënteren en het zoeken naar kortingen. Tot slot speelt er branchevervaging: tussen cafetaria, restaurant en café enerzijds en retail anderzijds of bij hotels tussen horeca en branchevreemde partijen (privé/kleinschalige logiesconcepten).

Kansen voor de gehele horeca liggen in meer consumptie buitenshuis, in het feit dat er meer eenpersoonshuishoudens komen en in de vergrijzing en daarmee de opkomst van kapitaalkrachtige senioren. Daarbij stimuleren gemeentes horeca voor een aantrekkelijke leefomgeving.

Naast trend is de branchevervaging tussen horeca en detailhandel, veelal veroorzaakt door de structureel teruglopende winkerverkopen door internet, ook een bedreiging voor de traditionele horeca. Inkooprijzen en de kosten van personeel en entertainment stijgen maar de verkoopprijzen staan onder druk (marges worden steeds kleiner) en het verschil tussen horeca en supermarkt neemt steeds meer toe of heeft zelfs een kritische grens bereikt (de consument haakt af, gesignaleerd bij m.n. cafés).

Onlangs publiceerde het CBS ook landelijke cijfers over de omzet in de horeca. De omzet groeit alweer voor het derde jaar op rij en is in 2015 het hoogst van de afgelopen 15 jaar. Een toename van het aantal verkochte consumpties vormt de belangrijkste verklaring voor deze groei. Prijsstijgingen speelden een kleinere rol.

Medio 2015 telt Helmond 188 horecagelegenheden. De horecasector is daarmee sinds 2004 met netto 24 gelegenheden uitgebreid. Deze toename heeft vooral plaatsgevonden buiten het centrum omdat het verloop van het horeca-aanbod in het centrum over deze periode vrij stabiel is geweest. De uitbreiding in de buitenwijken heeft vooral de laatste jaren plaatsgevonden. Dit lijkt onder meer het gevolg van de liberalisering van de regels waardoor het makkelijker is geworden om nieuwe horeca-initiatieven te realiseren in de woonwijken.

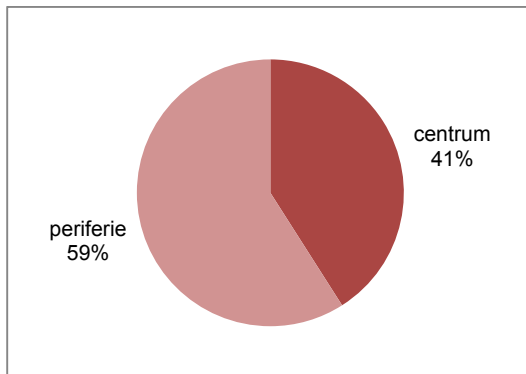
Per 1.000 inwoners telt Helmond 2,1 horecagelegenheden. Dit wijkt niet veel af van het cijfer voor de groep vergelijkbare steden van 50.000-100.000 inwoners. We zien een groter verschil als het gaat om

het centrum. Helmond telt medio 2015 0,9 horecaverkooppunten in het centrum per 1.000 inwoners. Dit is lager (en ligt al jaren structureel lager) dan in de groep vergelijkingssteden.

3.4.1 Centrum versus periferie

Medio 2015 is 41% van het Helmondse horeca-aanbod te vinden in het centrum. Dit is relatief weinig vergeleken met andere steden met een vergelijkbaar inwonertal. Het aandeel horeca in het centrum is sinds 2004 licht gekrompen.

Aandeel horeca centrum (bron: Locatus, medio 2015)

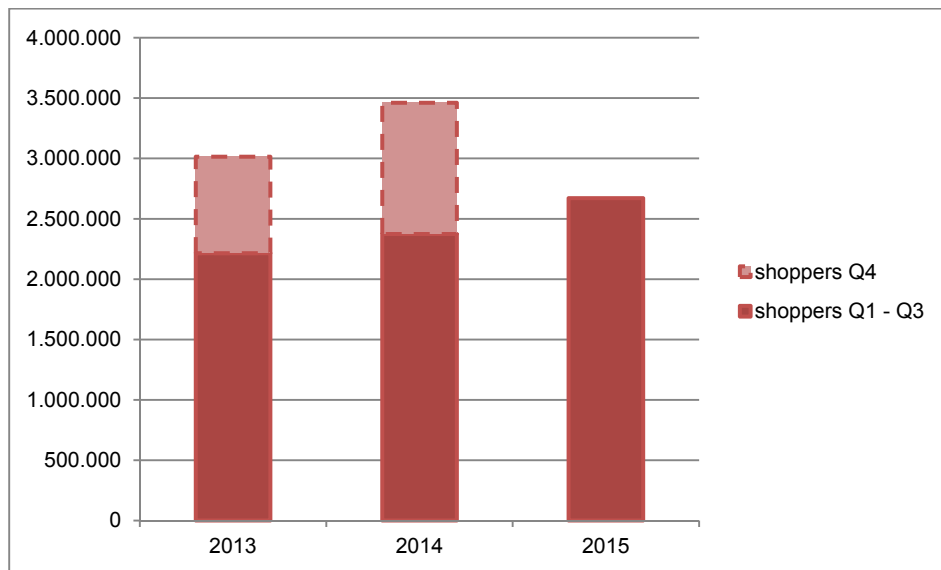

3.5 Bezoekers en bestedingen

Ondanks de teruggang van het centrum in termen van aanbod en leegstand is het aantal shoppers de laatste jaren toegenomen. In 2014 hebben bijna 3,5 miljoen unieke¹ bezoekers het centrum van Helmond bezocht tijdens de openingstijden van de winkels (de zogenaamde shoppers). Dit is een vijfde meer dan het jaar ervoor. De eerste drie kwartalen van 2015 zijn qua bezoekersaantallen nog drukker geweest dan in de jaren ervoor (over dezelfde periode). We hebben helaas nog geen cijfer voor het laatste kwartaal van 2015.

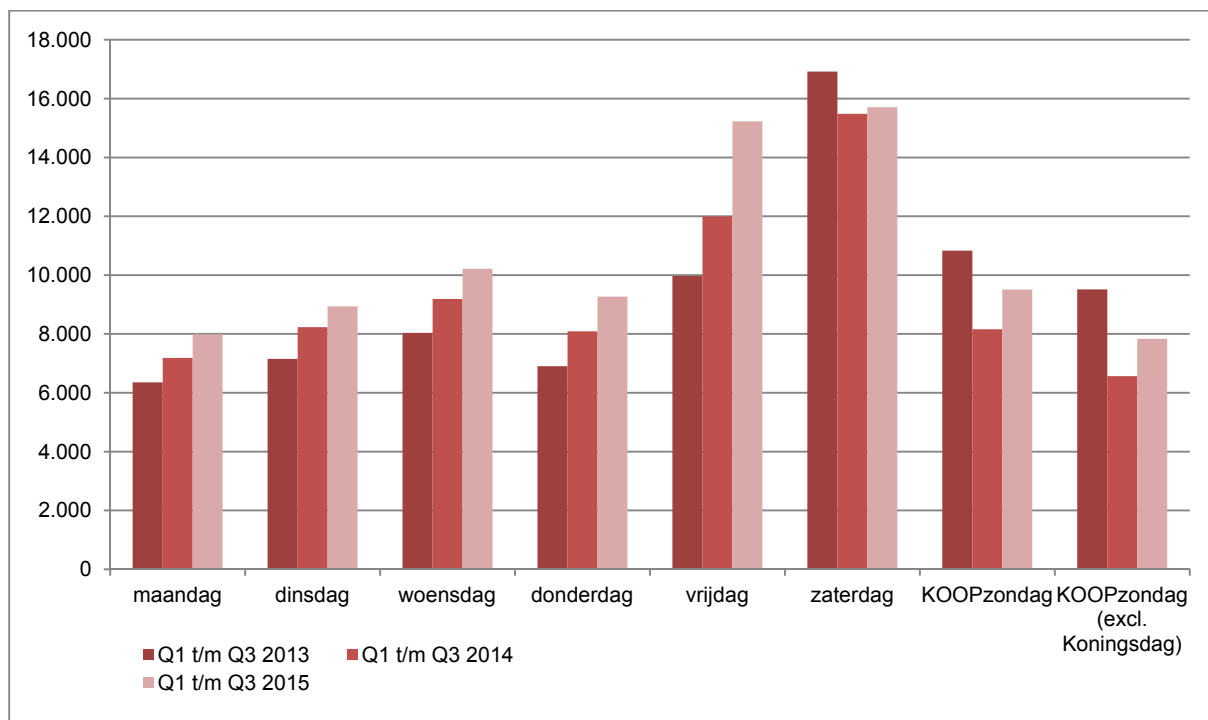
¹ Het totaal over het hele jaar betreft een optelsom van het aantal unieke personen per dag (of dagdeel als het gaat om shoppers).

(unieke) Shoppers in het centrum (bron: CityTraffic, bewerking Gemeente Helmond)

Zaterdag is de drukste dag van de week maar laat in 2014 en 2015 een minder druk beeld zien dan in 2013. In de eerste 3 kwartalen van 2015 komt de vrijdag ook akelig dichtbij. De koopzondag is na een 'dip' in 2014, in 2015 weer wat in drukte toegenomen. De doordeweekse dagen zijn sowieso allemaal gemiddeld drukker geworden.

Gemiddeld aantal shoppers over de week (bron: CityTraffic, bewerking Gemeente Helmond)

3.5.1 Bestedingen

Koopkrachtbinding en -afvloeiing

De Helmonders doen 83% van hun dagelijkse aankopen in Helmond zelf. Dit ligt redelijk in lijn met de gemiddelde binding in sterk stedelijke gemeenten (81%). Van de niet-dagelijkse bestedingen blijft 63% in Helmond zelf. Dit is iets minder dan gemiddeld in sterk stedelijke gemeenten (68%). Afvloeiende niet-dagelijkse koopkracht komt vooral terecht in Geldrop-Mierlo en Eindhoven (beide 7%). De totale

Helmondse detailhandel weet 74% van de bestedingen van de inwoners van Helmond aan zich te binden. Binnen de Peelregio is de koopkrachtbinding in Deurne met 79% net wat groter. In de andere Peelgemeenten ligt de koopkrachtbinding lager dan in Helmond. (Rabobank 2011)

Koopkrachttoevloeiing

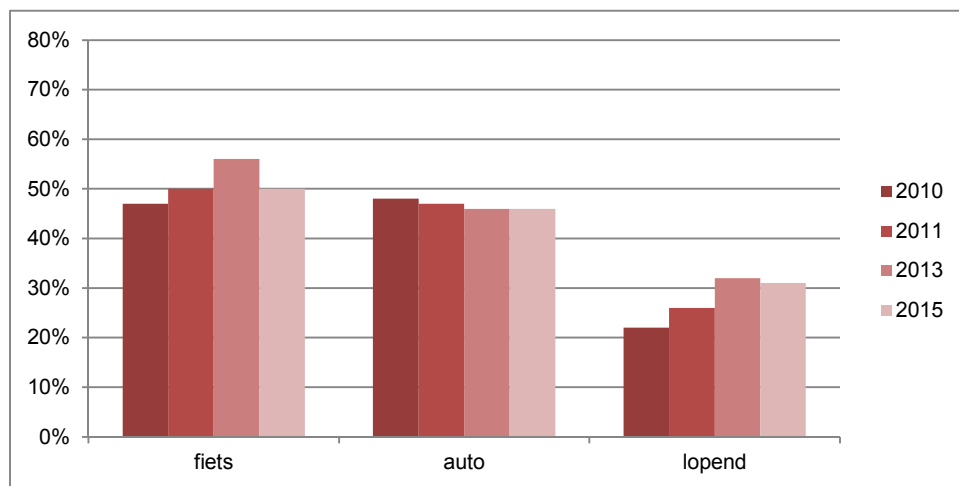
Van de bestedingen die bij de dagelijkse sector in Helmond worden gedaan, is bijna 90% afkomstig van de inwoners van Helmond zelf. De toevloeiing in de dagelijkse sector bedraagt in Helmond dus iets meer dan 10%. Dit is weinig voor een sterk stedelijke gemeente als Helmond. Gemiddeld bedraagt de toevloeiing in vergelijkbare gemeenten bijna 20%. De dagelijkse detailhandel in Helmond heeft dus vooral een lokale functie.

In de niet-dagelijkse sector bedraagt de toevloeiing ruim 35%. Dit ligt in lijn met het gemiddelde van sterk stedelijke gemeenten. Deze bestedingen zijn vooral afkomstig van de inwoners van de gemeenten Geldrop-Mierlo (5%), Laarbeek en Gemert-Bakel (beide 4%). De inwoners van Deurne en Eindhoven zijn beide verantwoordelijk voor zo'n 3% van de niet-dagelijkse detailhandelsbestedingen in Helmond. Van de totale bestedingen in de niet-dagelijkse sector komt 11% van buiten Zuidoost-Brabant.

3.6 Naar het centrum

De fiets wordt het vaakst gebruikt door de inwoners van Helmond om in het centrum te komen. De aanwezigheid van de (gratis) bewaakte fietsenstallingen zal hier zeker aan bijdragen. Het aandeel mensen dat te voet naar het centrum komt, is ten opzichte van 2010 toegenomen. De auto als vervoersmiddel dat vaak/altijd wordt gebruikt, lijkt net wat lager te liggen.

Welk vervoersmiddel gebruikt men vaak/altijd bij een bezoek aan het centrum (meerdere antwoorden mogelijk, bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

De laatste jaren zijn Helmondse inwoners meer en meer tevreden over de parkeermogelijkheden voor de auto in het centrum. De waardering voor de parkeermogelijkheden van de fiets blijft al jaren onverminderd hoog.

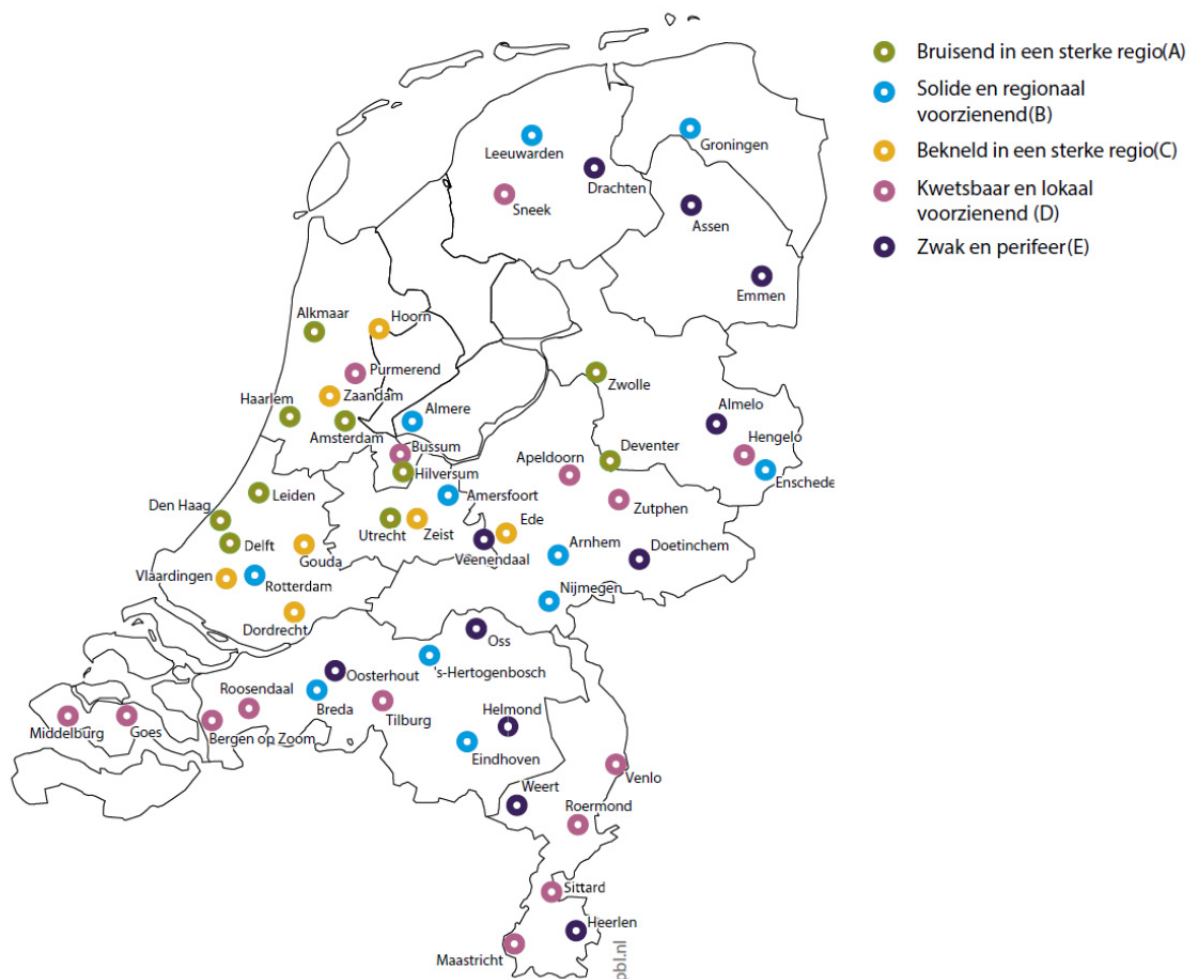
Oordeel parkeren in het centrum, mensen die (zeer) tevreden zijn (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

	2007	2008	2009	2011	2013	2015
Waardering voor parkeermogelijkheden van auto in het centrum	48%	48%	53%	56%	66%	72%
Waardering voor parkeermogelijkheden van fiets in het centrum	95%	93%	94%	82%	94%	97%

3.7 Veerkrachtige binnenstad

In 2015 heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in de studie 'De veerkrachtige binnenstad' een stand van zaken en de perspectieven voor de Nederlandse binnensteden in beeld gebracht. Dit naar aanleiding van de grote bezorgdheid in het politiek en maatschappelijk veld over de toenemende leegstand in de Nederlandse binnensteden. In deze studie zijn de Nederlandse binnensteden - met minimaal 200 verkooppunten - op basis van allerlei sociaaleconomische en fysieke ruimtelijke indicatoren gegroepeerd. Hieruit kwamen een vijftal profielen naar voren op basis waarvan we iets kunnen zeggen over de sociaaleconomische positie, het toekomstperspectief van de binnensteden en de uitdaging waarvoor zij staan. De profielen zijn: (1) bruisend in een sterke regio, (2) solide en regionaal voorzienend, (3) bekneld in een sterke regio, (4) kwetsbaar en lokaal voorzienend en (5) zwak en perifeer.

Profielen van binnensteden (bron: De Veerkrachtige Binnenstad, PBL 2015)

Bron: PBL

Noot: dit kaartje uit de nota De Veerkrachtige Binnenstad van het PBL is door O&S Helmond aangevuld met het profiel van Helmond.

Vanwege een verschil in definitie van het centrale winkelgebied tussen Helmond zelf en de bron van afbakening voor de studie van het SCP (Steenweg en omgeving wordt niet meegerekend tot het kernwinkelgebied) is Helmond helaas buiten de SCP-analyse gevallen. Om toch aansluiting te kunnen zoeken bij het onderzoek heeft de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Helmond zoveel mogelijk indicatoren, zoals gebruikt in de studie, proberen te vullen. Op basis van deze exercitie komen we tot de conclusie dat Helmond vooral lijkt aan te sluiten bij de profielen zwak en perifeer en bekneld in een sterke regio. Dit wil zeggen dat Helmond – net als veel andere steden die verder af

liggen van de Randstad – een centrum heeft dat minder toekomstbestendig lijkt en daardoor voor een grote(re) uitdaging staat.

3.8 Helmond voelt zich over het algemeen veilig in het centrum

Een aantrekkelijk centrum is ook een veilig centrum. Een veilig centrum is belangrijk voor zowel de bezoeker, de winkelier, de inwoner als ook de bedrijven die gevestigd zijn in het centrum.

Eind 2015 geeft de Helmonder gemiddeld een 6,9 aan de veiligheid in het centrum; hetzelfde oordeel als de jaren daarvoor.

Het aantal gevallen (in ieder geval waar aangifte van is gedaan) waarin mensen slachtoffer zijn geworden van zakken en/of tassenrollerij is sinds 2012 minder geworden. Dit in tegenstelling tot de winkeldiefstallen en winkelinbraken die juist in aantal zijn toegenomen. Het aantal inbraken in bedrijven in het centrum is nagenoeg constant gebleven. Dit schommelt over deze periode rond de 20.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat 3,6% van de Helmonders van 18 jaar en ouder zich vaak onveilig voelt in het centrum. Dit aandeel is vergelijkbaar met de andere grote(re) steden (70.000 inwoners of meer). Daarnaast voelt 4,8% van de Helmonders zich vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden.

Veiligheid in het centrum (bron: *Inwonersenquête, O&S Helmond, **Politie Helmond)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
rapportcijfer inwoners Helmond voor veiligheid in het centrum*		6,9		6,9		6,9
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt in het centrum			2,6%	4,6%	2,7%	3,6%
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden			5,5%	4,0%	2,0%	4,8%
(misdrijven) zakkenrollerij/tassenrollerij**			130	101	94	54
(misdrijven) winkeldiefstal en winkelinbraak in Helmondse centrum**		142	137	163	177	182
(misdrijven) bedrijfsinbraak in Helmondse centrum**		23	15	21	23	19

Noot: de categorie misdrijven omvat alle aangiften en alle van ambtswege opgemaakt proces-verbalen

4 Kwaliteitswijken

Belangrijkste bevindingen

Helmond heeft 11 woonwijken met iedere een eigen karakter. De bouwperiode bepaalt in sterke mate de opbouw en het karakter van de wijk. Vanzelfsprekend hebben ook de functies die een wijk heeft een belangrijke rol. Over het algemeen scoort de leefbaarheid in Helmond goed. Er zijn wel verschillen tussen buurten die om aandacht vragen.

Er worden wel enkele aspecten zichtbaar, die samenhangen met de leefbaarheid. Het aantal misdrijven loopt verder terug, maar de incidenten met een hoge impact voor het slachtoffer, zoals inbraken en geweldsdelicten, vragen wel om aandacht. Ook het aantal overlastmeldingen stijgt weer iets. Dit kan mede verklaard worden door de extramuralisering van de zorg.

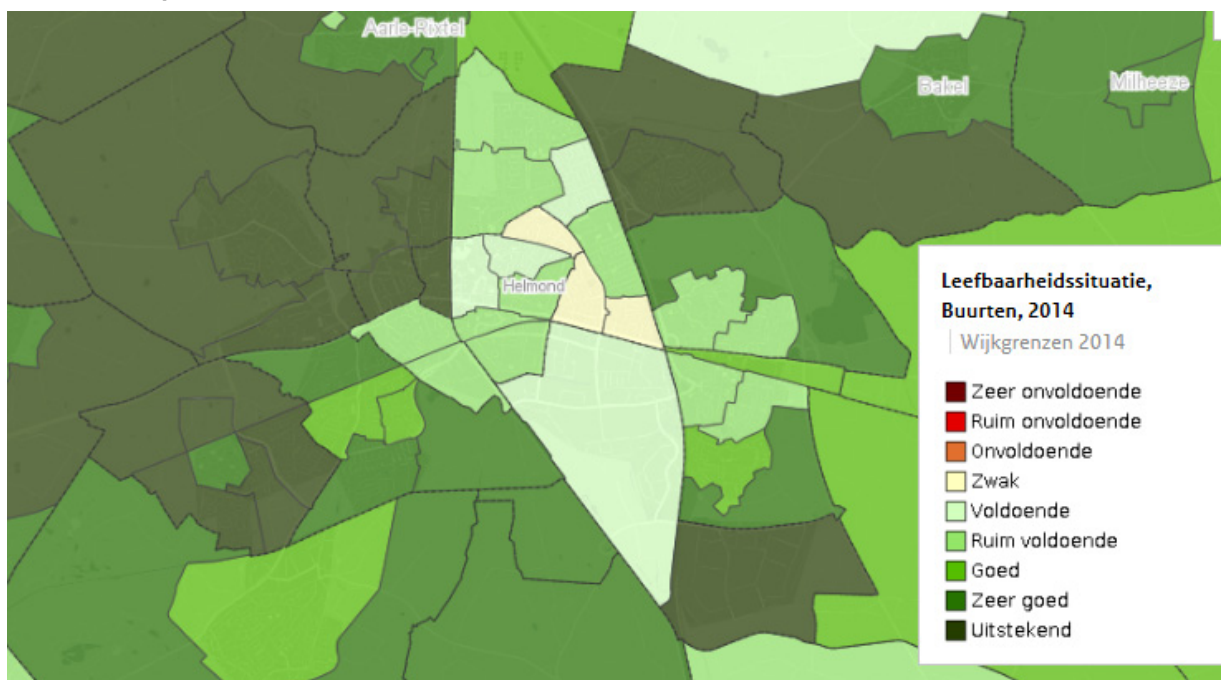
De economische crisis en de veranderingen in de bevolkingsopbouw hebben duidelijk gevolgen voor de woningmarkt gehad. De markt trekt overigens wel aan..

4.1 Leefbaarheid

Om de paar jaar laat het ministerie van BZK de leefbaarheid in Nederland in beeld brengen. Op basis van 100 indicatoren verdeeld over 5 dimensies wordt de leefbaarheid van gebieden bepaald. De leefbaarheid is daarbij gedefinieerd als *de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld*.

Gemiddeld scoort de leefbaarheid in Helmond *goed*, binnen de stad zijn er wel verschillen. Er zijn gebieden die *uitstekend* scoren, maar ook de score *zwak* komt voor. Op buurtniveau vallen Leonardus, Beisterveldse Broek en Beisterveld op. Dit zijn drie buurten die de score zwak krijgen. Beisterveld scoorde in 2008 en 2012 nog voldoende. De buurten Centrum, Heipoort, Bloemvelden en Hoogeind scoren voldoende.

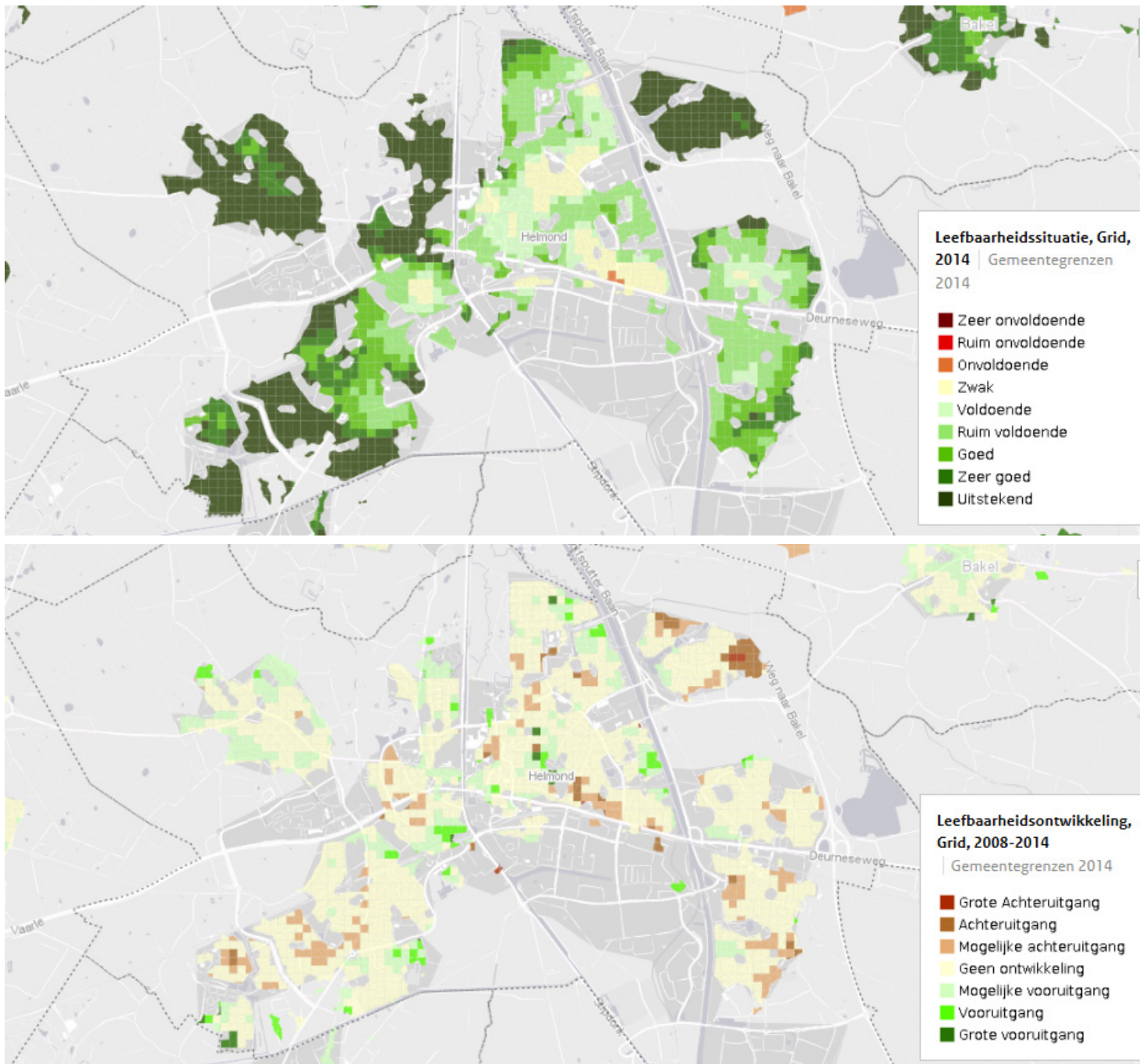
Leefbaarheid per buurt in 2014 (bron: Leefbaarometer 2015, ministerie van BZK)

Als we meer inzoomen, wordt het beeld nog beter zichtbaar en blijkt m.n. de oostkant van de wijk Binnenstad, de zuidkant van Helmond-Oost, de zuidkant van Helmond-Noord en een stukje in

Helmond-West qua leefbaarheid wat achterblijven. De verschillen tussen de meetjaren zijn op buurtniveau niet groot. Als we hier inzoomen dan springen toch wel Beisterveld en Beisterveldse Broek er bovenuit. In deze zwak scorende wijken signaleert de Leefbarometer achteruitgang.

Leefbaarheid en leefbaarheidsontwikkeling op gridniveau (bron: Leefbaarometer 2015, ministerie van BZK)

4.2 Een veilige leefomgeving

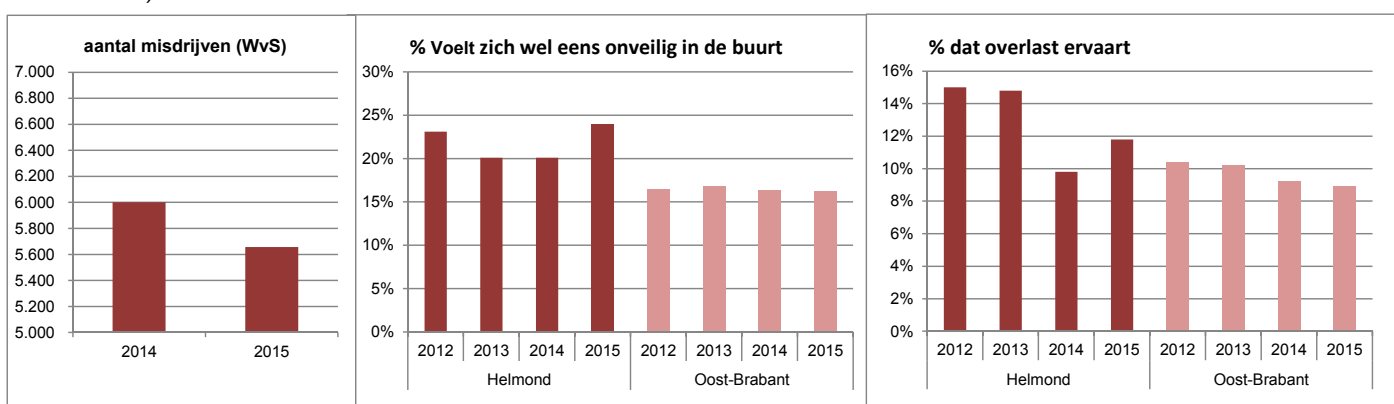
De afgelopen 4 jaar oordelen de inwoners van Helmond heel constant over de veiligheid in hun woonbuurt. In 2015 geven zij een 6,9 als gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid. Dit cijfer wijkt niet af van het gemiddelde van de gemeenten met meer dan 70.000 inwoners.

In de kadernota integrale veiligheid 2015-2018 hebben we als hoofdoelen gedefinieerd dat er (1) minder criminaliteit moet komen, (2) dat Helmonders minder overlast ervaren, er (3) minder

onveiligheidsgevoelens bij de burgers zijn en (4) dat de fysieke veiligheidsrisico's op een acceptabel niveau worden gehouden.

Het totaal aantal geregistreerde misdrijven laat ook in 2015 een dalende trend zien (een daling van 6% ten opzichte van 2014 en een daling van 11% ten opzichte van 2011). Dit is echter niet bij alle delicten het geval. Vooral bij zogenoemde 'high impact crimes' is in de cijfers van 2015 een stijging te zien ten opzichte van 2014. Helmond doet het op het gebied van deze delicten veelal slechter in vergelijking met Nederland, met de politie-eenheid Oost-Brabant en met het eigen district. Bovendien scoort Helmond slecht in de vergelijking met veel andere steden met 50.000 tot 100.000 inwoners. Ruim een op de vijf inwoners geeft aan zich wel eens onveilig te voelen in zijn eigen buurt. Bijna 4% voelt zich vaak onveilig in de eigen buurt. Deze aandelen zijn vergelijkbaar met het gemiddelde van gemeenten met meer dan 70.000 inwoners. Bijna 12% van de inwoners geeft aan overlast van anderen te ervaren. Dit kunnen dronken mensen zijn, jongeren, buurtbewoners, etc.

De doelen van de kadernota Integrale veiligheid 2015-2018 (bron: Veiligheidsmonitor 2015, ministerie van BZK)

4.3 Overlast

Na 2010 nam de overlast van jeugd in Helmond af. Tot en met 2012 liep het aantal meldingen bij de politie terug. Vanaf 2013 stijgt het aantal aangiften van overlast weer. In 2014 en 2015 is het aantal vrijwel constant. Als er gevraagd wordt of men overlast van de jeugd ervaart, zien we dat het aandeel dat vaak overlast ervaart tussen 2013 en 2014 gedaald is. In 2015 daalt deze niet verder. Het aantal meldingen bij de politie over verwarde personen stijgt, een trend die ook landelijk zichtbaar is. De extramuralisering van de zorg en daarmee het huisvesten van mensen met een zorgvraag/behoefte aan begeleiding ligt hier mede aan ten grondslag.

Jeugdoverlast (bron: *Veiligheidsmonitor, **Politie Helmond)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Meldingen bij politie van overlast door jeugd**	637	451	356	500	564	566
% veel overlast door jeugd*			8%	8%	4%	5%
Meldingen bij politie overlast verward persoon**			272	222	334	368
% veel sociale overlast			15%	15%	10%	12%

4.4 Verkeer in de Helmondse wijken

Bijna vier op de tien inwoners ervaart verkeeroverlast. Overlast die vaak door buurtbewoners wordt veroorzaakt, zoals te hard rijden, fout parkeren en agressief rijden. Bijna 6 op de 10 inwoners is tevreden over de parkeerplaatsen in de buurt.

Oordeel over parkeeroverlast en tevredenheid met parkeermogelijkheden in de buurt (bron: inwonerenquête O&S – Helmond, **veiligheidsmonitor)

	2006	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015
Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is met het aantal parkeerplaatsen in de buurt	43%	47%	51%	52%		61%		58%
Ervaren verkeersoverlast **					33%	36%	37%	37%

4.5 Schoon en heel

Naast een veilige woonomgeving wil men graag ook een schone en hele woonomgeving. Dit draagt ook bij aan een veilig gevoel. In zijn algemeenheid krijgt de leefbaarheid een 6,9 als rapportcijfer. Dit is een heel constant oordeel van de inwoners. Ongeveer een op de vijf Helmonders ervaart fysieke verloedering in zijn woonomgeving. Dit aandeel lag in 2012 nog op 28%.

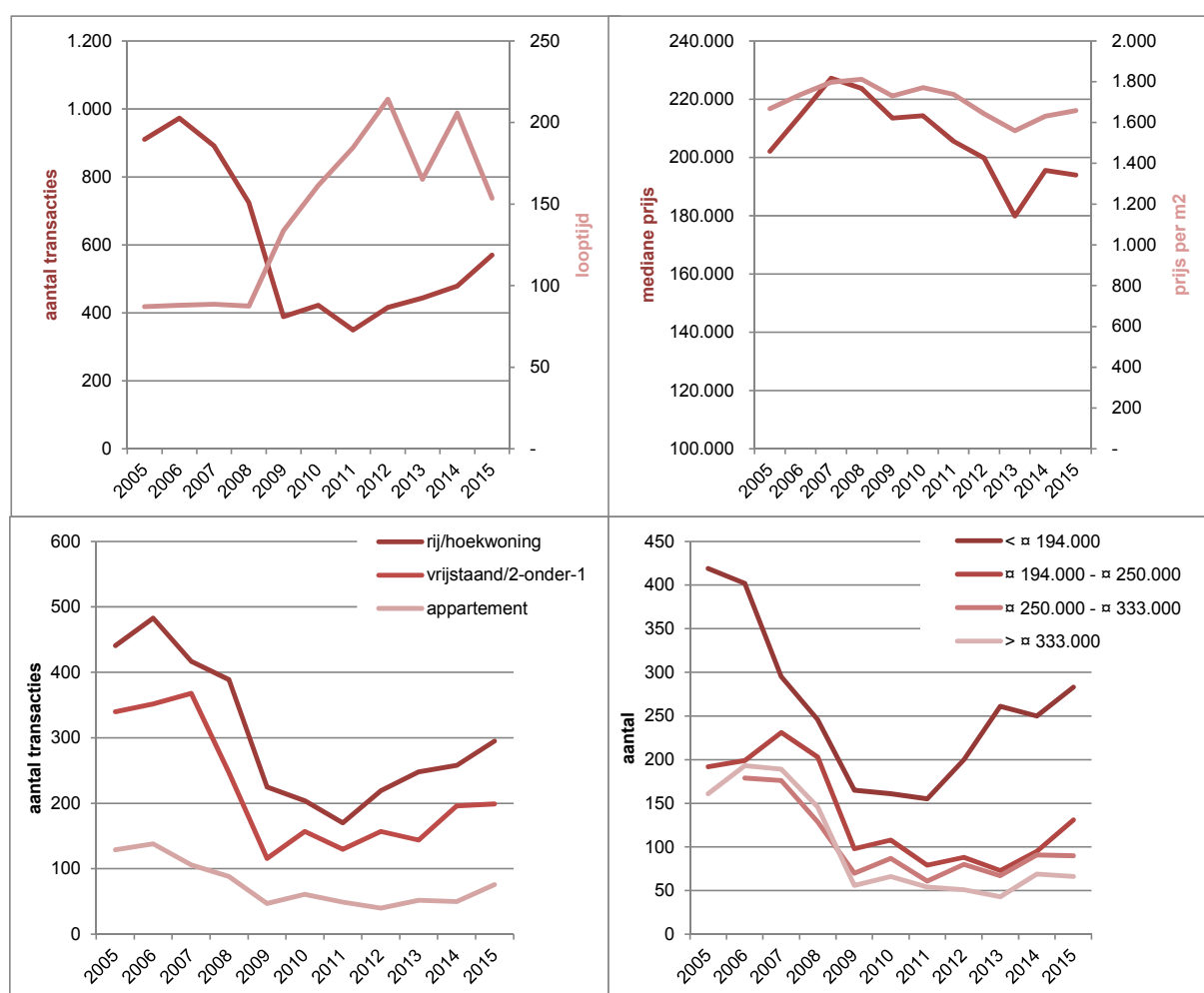
Kijkend naar de mening over het onderhoud dan zien we dat ook deze oordelen over de tijd heen redelijk constant zijn. Het merendeel van de bevolking is hier (zeer) tevreden over.

Tevredenheid van de inwoners over onderhoud van de openbare ruimte (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

	2006	2007	2008	2009	2011	2013	2015
Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (grijs: straten, trottoirs, paden en pleinen in de buurt)	69%	70%	63%	66%	70%	71%	67%
Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (groen)	69%	70%	63%	66%	69%	71%	70%
Aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van openbare ruimte (blauw: waterpartijen) in de buurt.	75%	67%	65%	72%	74%	80%	73%
Onderhoud straatverlichting							87%

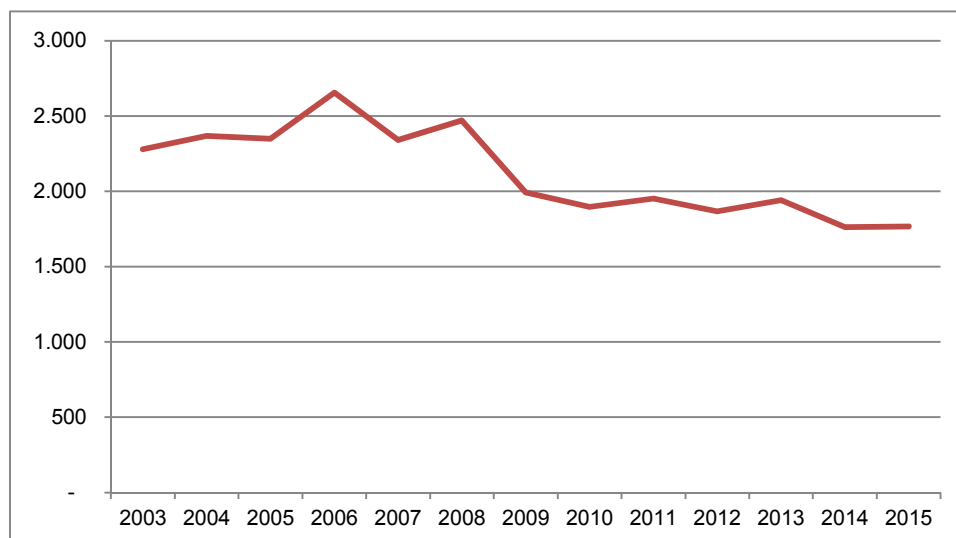
4.6 Bestaande woningmarkt

Aantal woningverkopten, looptijd, en prijs in Helmond (NVM, bewerking O&S)

De woningmarkt kreeg als gevolg van de economische crisis een behoorlijke klap. Het aantal transacties liep sterk terug, woningen stonden langer te koop en de prijzen zakten. De laatste twee jaar trekt de markt weer iets aan, maar dit gaat niet zo snel als in andere delen van de regio en het land. De markt trekt het meeste aan in de goedkoopste woningen en de rijwoningen.

Ook de binnenverhuizingen laten zien dat er nog steeds minder verhuisbewegingen binnen Helmond zijn dan voor de economische crisis.

Ontwikkeling binnenverhuizingen (BRP, bewerking O&S Helmond)

Overigens moet gezegd worden dat ook de demografische ontwikkelingen bijdragen aan de ontwikkelingen op de markt. De economische crisis heeft een aantal ontwikkelingen versneld en zichtbaar gemaakt maar er moet ook zeker rekening mee gehouden worden dat de groep die nog stappen op de woningmarkt wil zetten kleiner wordt.

4.7 Nieuwbouw

Het aantal opgeleverde woningen laat sinds de economische crisis een wat wisselend beeld zien. In 2015 werden er 255 woningen opgeleverd. Meer dan vorig jaar, maar minder dan de jaren daarvoor. Het streven is om 500 woningen per jaar toe te voegen. Het aandeel koopwoningen in de voorraad groeit niet verder. Dit kan verklaard worden doordat de toevoegingen vaker huur- dan koopwoningen zijn. Daarnaast verhuren mensen die hun koopwoning niet kwijt kunnen vaker hun woning (tijdelijk). Hiermee breidt de huurmarkt uit.

Nieuwbouw in Helmond (Woningcartotheek O&S en Bouwen en wonen)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal opgeleverde woningen	789	657	537	275	195	310	462	441	194	255
% Van de woningvoorraad dat koopwoning is	51,5%	52,4%	52,7%	53,6%	53,1%	53,6%	53,7%	54,0%	53,8%	53,5%
% Van nieuwbouw dat wordt gerealiseerd als sociale koopwoning		3,5%	3,7%	1,5%	7,2%	0%	12,8%	9%	16%	26%
Aantal woningen dat gerealiseerd wordt die mede geschikt zijn voor de huisvesting van senioren	118	130	221	149	3	76	156	238	10	6
Aandeel van de gerealiseerde woningen voor starters		3,5%	3,7%	8%	9%	0%	12,8%	9%	0	26%

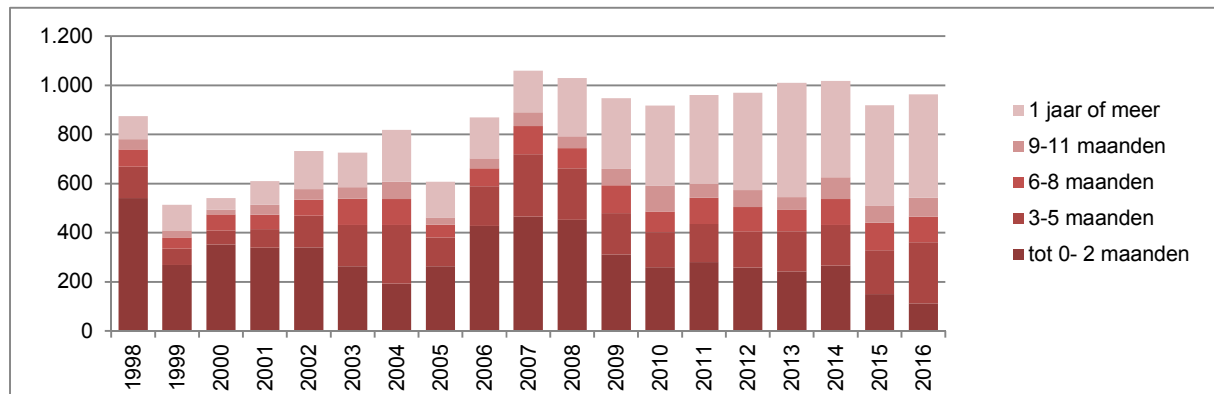
4.8 Leegstand

De leegstaande woningen weerspiegelen ook de ontwikkeling op de woningmarkt. Sinds 2008 is met name het aantal woningen dat langdurig leegstaat toegenomen. Sinds 2007 staan gemiddeld ruim 900 woningen leeg. In 2015 staat 44% langer dan een jaar leeg, in 2007 was dit 23%. Er stonden toen de meeste woningen leeg, maar dit kan met name gezien worden als frictieleegstand, leegstand tussen twee verhuizingen dus.

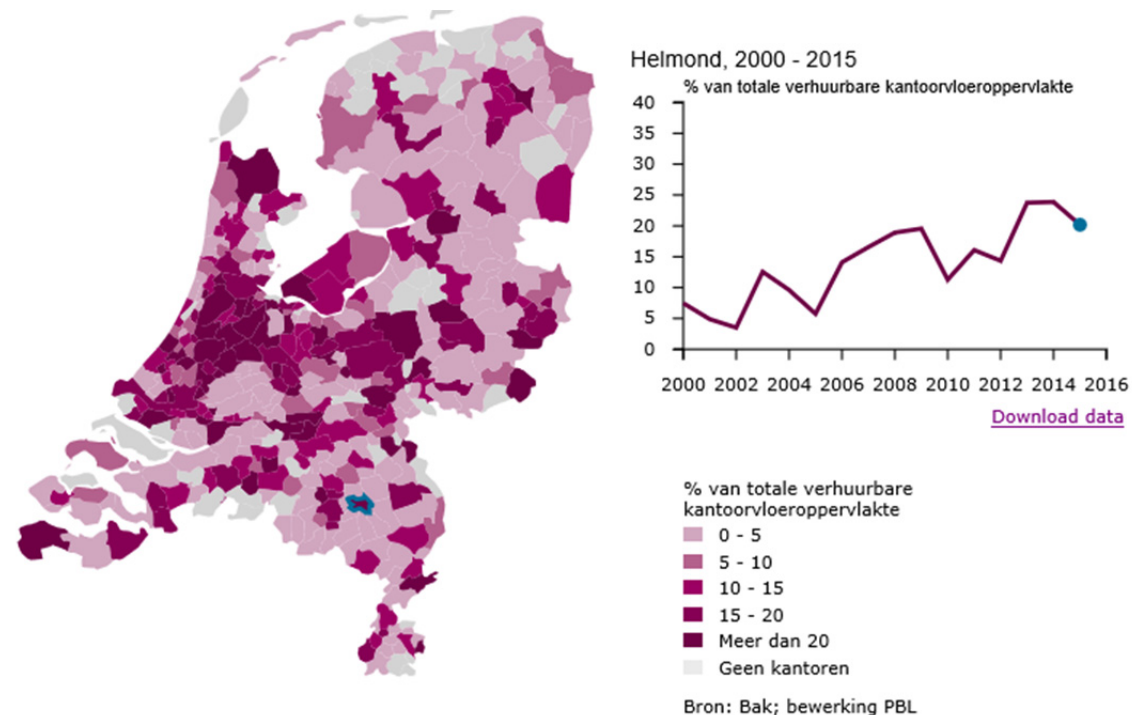
Naast leegstand van woningen is het ook belangrijk om naar leegstand van kantoren te kijken. Deze bepalen het beeld in sommige wijken, maar kunnen ook getransformeerd worden naar woningen. Met

ruim 20% leegstaande verhuurbare kantooroppervlakte zit Helmond relatief hoog in vergelijking met andere gemeenten.

Leegstand in woningen (bron: O&S-Helmond)

Leegstand in kantoren (bron: PBL)

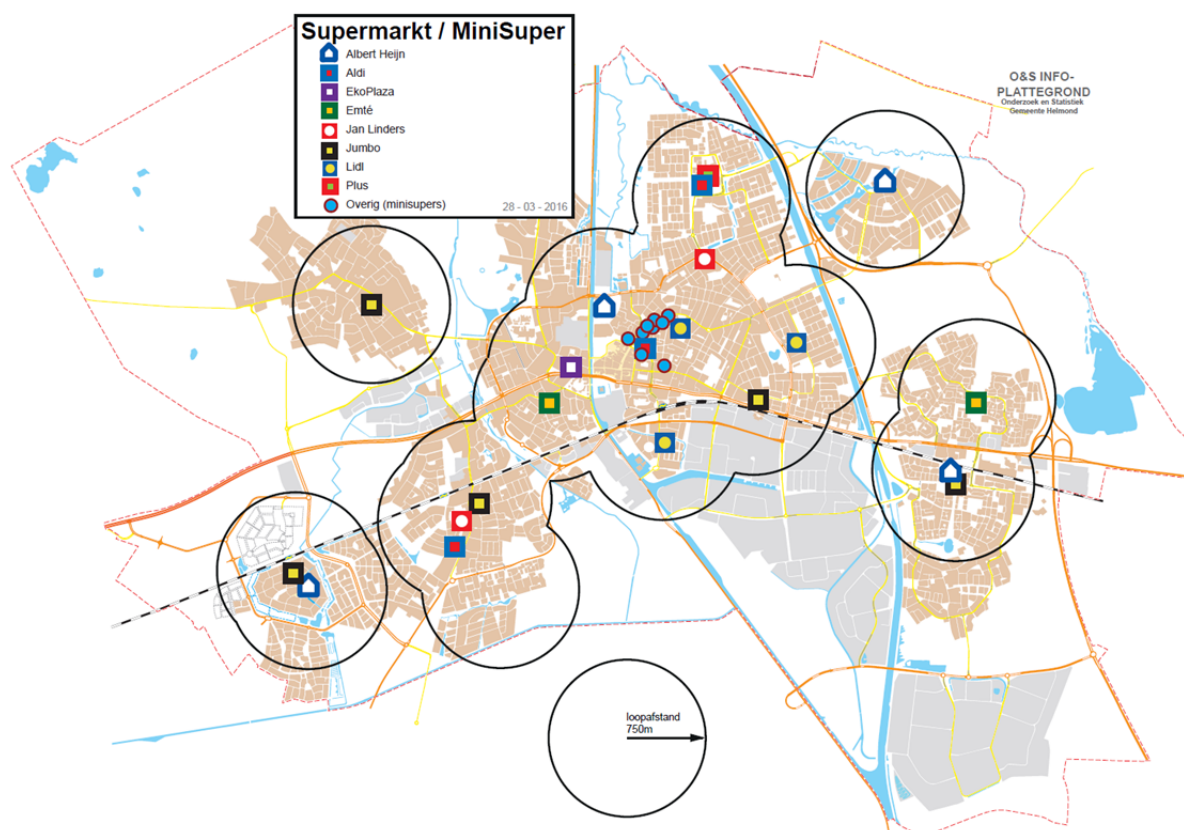

4.9 Voorzieningen

De meeste basisvoorzieningen, zoals winkels voor dagelijkse boodschappen, sportvoorzieningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen zijn in alle Helmondse wijken te vinden. Warande heeft geen eigen wijkcentrum en gemiddeld gezien moeten deze inwoners ook het verst rijden voor een grote supermarkt (gemiddeld Warande 1,1 km, Helmond 0,7 km, bron CBS-Statline). Ook in Brouwhuis moet men gemiddeld wat verder reizen voor een grote supermarkt (1 km). In de Binnenstad, Helmond-Oost en Helmond-West hoeft men gemiddeld het minst ver (0,5 km) te reizen. Gemiddeld in Nederland is de afstand tot een grote supermarkt net iets verder dan gemiddeld in Helmond (0,9 km).

De afstand tot basisonderwijs varieert minder voor alle wijken (tussen 0,4 km in Rijpelberg en 0,7 km in Dierdonk, Warande en Binnenstad). Het gemiddelde van Helmond is vergelijkbaar met het gemiddelde van Nederland (0,6 km).

Aantal en soort supermarkten in Helmond (bron: Locatus, bewerking O&S)**4.10 De wijken getypeerd**

Helmond kent een variëteit aan woonwijken, die deels bepaald wordt door de periode waarin de wijk is gebouwd en door de functies die de wijk heeft.

De Binnenstad is Helmonds grootste wijk. In deze wijk liggen het centrumwinkel- en uitgaansgebied. De wijk kenmerkt zich verder door een groot aandeel specifieke woningen en voorzieningen voor ouderen en veel werkgelegenheid. Ook de diversiteit in de bevolking is groot. Er wonen relatief veel jongeren, maar ook relatief veel ouderen en er wonen relatief veel mensen van verschillende etniciteit. Er wonen relatief veel huishoudens die rond moeten komen van een uitkering en daarmee samenhangend is het gemiddelde inkomen wat lager. Samenhangend met de opbouw wordt er relatief vaak gebruik gemaakt van Wmo-voorzieningen. Door de combinatie van functies ligt het aantal misdrijven in deze wijk wat hoger dan gemiddeld.

Met ongeveer 7.800 inwoners behoort Helmond-Oost tot de kleinere wijken van Helmond. In deze wijk wonen relatief veel 66-plussers maar ook 15-29-jarigen en er wonen relatief veel huishoudens met een verschillende etniciteit. De wijk is vooral tussen 1950 en 1979 gebouwd en heeft het hoogste aandeel huurwoningen (70%) en na de Binnenstad de meeste appartementen (42%). Gemiddeld hebben de woningen in Helmond-Oost de laagste WOZ-waarde. In deze wijk wonen relatief veel mensen met een laag inkomen, daarmee samenhangend ligt het gemiddeld inkomen hier lager dan gemiddeld in Helmond. Er wordt relatief veel gebruik gemaakt van Wmo-voorzieningen. De inwoners geven de veiligheid in de wijk een relatief laag cijfer.

Helmond-Noord is na de Binnenstad de wijk met de meeste inwoners (bijna 12.000 inwoners). Een op de vijf inwoners is 65 jaar of ouder en de gemiddelde leeftijd ligt daarmee hoger dan in de stad. Het is de wijk met de meeste eenoudergezinnen. De wijk is voornamelijk in de periode 1950-1979 gebouwd. Driekwart van de woningen is een eengezinswoning en meer dan de helft betreft een huurwoning.

Samenhangt met de opbouw van de voorraad ligt de WOZ-waarde onder het Helmondse gemiddelde. De inkomens liggen gemiddeld lager dan in Helmond. Er wonen relatief veel uitkeringsgerechtigden. Het veiligheidsbeeld wijkt niet af van het gemiddelde van Helmond.

De wijken getypeerd, 2016 (bron: O&S-Helmond)

	Helmond totaal	Binnenstad	Helmond-Oost	Helmond-Noord	't Hout	Brouwhuis	Helmond-West	Waranda	Stiphout	Rijpelberg	Dierdonk	Brandevoort	
BEVOLKING	90.106												hoe blauwer hoe meer inwoners
Leeftijd (%)													
0-14 jaar	18,1												hoe groener hoe meer jongeren
15-29 jaar	17,3												
30-44 jaar	20												
45-54 jaar	16,2												hoe blauwer hoe meer
55-64 jaar	12,2												
65-79 jaar	12,6												
80 jaar en ouder	3,5												hoe grijs hoe meer ouderen
Etniciteit (%)													
nederlands													hoe donkerde hoe minder
overig westers													
marokkaans													
turks													hoe donkerde hoe meer
surinaams/antilliaans													
overig niet-westers													
HUISHOUDENS	39.427												hoe blauwer hoe meer huishoudens
alleenstaande	33,6												hoe blauwer hoe minder eenpersoons
paar zonder kinderen	28,2												
paar met kinderen	29,8												hoe blauwer hoe meer gezin met kinderen
eenoudergezin	8,1												hoe blauwer hoe meer gezin met kinderen
WONINGEN	39.407												hoe blauwer hoe meer woningen
Bouwwijze (%)													
eengezins	75,3												hoe zwarter hoe meer eengezins
appartement	24,7												hoe zwarter hoe minder appartementen
Koop-/huurverhouding (%)													
koop	52,6												hoe blauwer hoe meer koop
huur	45,8												hoe blauwer hoe minder huur
Bouwjaar (%)													
<1950	8,6												hoe grijs hoe meer oude(re) woningen
1950-1979	31,5												
1980-1989	23,8												
1990-1999	17,6												hoe blauwer hoe meer
2000-2009	13,9												
2010 of later	4,6												hoe groener hoe meer jong(ere) woningen
Woning kwaliteiten (%)													
gemiddelde perceelsoppervlakte (m²)	281												hoe groener hoe groter
gemiddelde OZB-waarde (€)	195.301												hoe groener hoe duurder
SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN													
aantal banen t.o.v. 18-64 jarigen	0,7												hoe groener hoe meer banen
bijstandsgerechtigden	3.139												hoe groner hoe minder bijstandsgerechtigden
gemiddeld besteedbaar huishoudeninkomen (€)	32.700												hoe groener hoe hoger gem. inkomen
Wmo-gebruikers	100												
VEILIGHEID													
rapportcijfer veiligheid (in eigen buurt)	6,9												hoe groener hoe hoger cijfer
incidenten/misdrijven sociale kwaliteit	1,9												
incidenten/misdrijven fysieke kwaliteit	0,9												hoe groener hoe minder misdrijven
incidenten/misdrijven objectieve veiligheid	5,7												

Wat betreft de leeftijdsopbouw is 't Hout een afspiegeling van het gemiddelde van Helmond. Het aandeel autochtone inwoners ligt net wat hoger dan gemiddeld in Helmond. Er wonen relatief weinig alleenstaanden. 9 van de 10 woningen is een eengezinswoning, 3 op 5 een koopwoning en er is geen specifieke bouwperiode die domineert. De WOZ-waarde is vergelijkbaar met het Helmondse gemiddelde, evenals de kaveloppervlakte. Er wonen weinig uitkeringsgerechtigden. Wat betreft veiligheid scoort de wijk net boven het gemiddelde.

Brouwhuis is wat betreft de opbouw van de bevolking, leeftijd en etniciteit, een afspiegeling van het gemiddelde van Helmond. Daarmee samenhangend wijkt de opbouw van de huishoudens ook niet sterk af. Brouwhuis is vooral in de periode 1980-1999 gebouwd. Er staan overwegend eengezinswoningen en 60% is koopwoning. De gemiddelde WOZ-waarde ligt wat onder het Helmondse gemiddelde, evenals het kaveloppervlakte. Het inkomen ligt op het Helmondse gemiddelde, er wonen wat minder uitkeringsgerechtigden en net wat meer Wmo-gebruikers. Veiligheid scoort vergelijkbaar met het Helmondse gemiddelde.

Qua inwoners is Helmond-West de op een na kleinste wijk van Helmond. Er wonen relatief veel mensen met andere etniciteit, vooral overig westers en overig niet-westers. Er wonen relatief veel alleenstaanden en wat minder gezinnen met kinderen. Er staan veel appartementen, 1 op de 3. Ook kenmerkt de woningvoorraad zich door relatief veel huurwoningen, 2 op de 3. Het bouwjaar van de woningen is gevarieerd. Hier staan de meeste vooroorlogse woningen. Er zijn relatief kleine kavels en hier hebben de woningen een relatief lage waarde. Er wonen relatief veel bijstandsgerechtigden. Daarmee samenhangend ligt het gemiddelde inkomen relatief laag. De veiligheid scoort na Binnenstad het minst positief.

Waranda is qua inwonertal de kleinste wijk van Helmond. Na Stiphout is Warande de wijk met de meeste 65-plussers (meer dan een kwart). 89% is van Nederlandse etniciteit, de overige bijna alle overig westers. Samenhangend met de leeftijd wonen er relatief veel paren zonder (thuiswonende) kinderen. De woningvoorraad is voor meer dan de helft uit de periode 1950-1979, maar met de Groene Loper heeft het ook echt een nieuw deel. Er staan vrijwel alleen eengezins- en koopwoningen. De woningen hebben een grote kaveloppervlakte en daarmee samenhangend gemiddeld een hoge WOZ-waarde. Door de aanwezigheid van het ziekenhuis zijn er in deze wijk relatief veel banen. Het is de wijk met de minste uitkeringsgerechtigden. Ondanks de vergrijzing maar samenhangend met een hoog inkomen en de samenstelling van de huishoudens wordt er weinig beroep gedaan op de Wmo. De veiligheid scoort in deze wijk goed.

Stiphout is de wijk met relatief de meeste 65-plussers. Daarmee samenhangend wonen er relatief veel paren zonder (thuiswonende) kinderen. Er wonen relatief weinig alleenstaanden. De inwoners zijn met name van Nederlandse etniciteit en overig westers. De bouwperiode is redelijk gevarieerd. Eengezinswoningen en koopwoningen domineren het beeld. Gemiddeld staan hier de woningen met de grootste kavels. Dit gaat samen met hoge WOZ-waarden. Doordat industrieterrein Schooten tot Stiphout wordt gerekend, ligt het gemiddeld aantal banen relatief hoog. De huishoudens hebben gemiddeld een hoog inkomen. En ondanks de vergrijzing wordt ook hier weinig gebruik gemaakt van de Wmo. De veiligheid scoort in Stiphout gemiddeld het hoogst.

Rijpelberg is de uitbreidingswijk uit de jaren tachtig. Hierdoor wonen er nog relatief weinig 65-plussers. Wat betreft de etniciteit wonen er relatief veel inwoners met een overig westerse etniciteit en relatief weinig met een Marokkaanse of Turkse etniciteit. Twee derde van de woningvoorraad is een koopwoning, 87% een eengezinswoning. De woningen hebben een relatief kleine oppervlakte en een relatief lage WOZ-waarde. Het inkomen is vergelijkbaar met het gemiddelde in de stad. Er wonen relatief weinig bijstandsgerechtigden. De veiligheid scoort gemiddeld.

Dierdonk is de op een na jongste wijk van Helmond. Vrijwel geheel gebouwd in de jaren 90. Er staan vrijwel alleen koop- en eengezinswoningen. De woningen hebben relatief grote kavels en een hoge WOZ-waarde. De bevolkingsopbouw past bij een recente nieuwbouwwijk. Veel gezinnen met kinderen en weinig ouderen. De inwoners zijn met name van Nederlandse nationaliteit. Het gemiddelde inkomen is het hoogste van Helmond. De veiligheid scoort goed.

Brandevoort, de nieuwste wijk van Helmond, is vrijwel geheel gebouwd na 2000. Dit is ook de verklaring dat Brandevoort de wijk is met de meeste kinderen. Meer dan een kwart van de inwoners is jonger dan 14 jaar. In deze wijk wonen relatief de minste 65-plussers. De woningen zijn vaak een eengezinswoning en drie kwart van de woningen is een koopwoning. De kavels zijn gemiddeld redelijk groot en de woningen hebben een hoge WOZ-waarde. Er wonen weinig bijstandsgerechtigden. Het gemiddeld inkomen ligt hoog. De veiligheid scoort relatief goed.

5 Kracht van sport, recreatie en cultuur

Belangrijkste bevindingen

Helmond wil een fijne stad zijn voor inwoners, bezoekers en bedrijven. Eén van de manieren om een vinger aan de pols te houden is de raadpleging van inwoners over de stand van zaken. Het afgelopen jaar is hierbij gebleken dat de tevredenheid stabiel is op een ruim voldoende niveau.

Inwoners vullen in toenemende mate hun vrije tijd in met actieve tijdsbesteding. Dit vinden we terug in een hoger percentage dat een creatieve hobby beoefent, maar ook in een hoger percentage dat actief aan sport doet. Tevens blijken de Helmonders nog weer iets positiever over de vrijetijdsvoorzieningen.

Ook vanuit de regio en in toenemende mate van buiten de provincie is Helmond een toeristisch bezoek waard, zo blijkt uit bezoekerscijfers van NBTC-NIPO.

De afstand van woonadres naar de vrijetijdsvoorzieningen is bij de meeste voorzieningen korter voor de Helmonders dan voor de gemiddelde Nederlander.

5.1 Cultuur

Een ruime meerderheid van de Helmonders geeft aan tevreden te zijn met het aantal, de kwaliteit en de variatie aan culturele voorzieningen.

Ontwikkeling oordeel inwoners over het culturele klimaat (rapportcijfer, bron: inwonersenquête – O&S)

	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2011	2013	2015
culturele klimaat	6,2	6,3	6,4	6,6	6,7	6,8	6,8	6,9	6,8
% (zeer) tevreden met aantal, kwaliteit en variatie aan culturele voorzieningen (van degenen met oordeel)				82%	92%	85%	76%	85%	88%

Het feitelijk bezoek aan theater en gemeentemuseum is het afgelopen jaar teruggelopen. Het teruglopend aantal in bezoekersaantallen in Helmond vindt zijn reden in bijzondere omstandigheden en niet per se in teruglopende belangstelling.

In het algemeen kan gesteld worden dat de helft van de Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder interesse heeft in de oude kunsten als klassieke muziek, beeldende kunst en toneel. De groep die belangstelling heeft voor kunstvormen als cabaret, film en musical is anderhalf keer zo groot, vandaar dat men dit de 'populaire kunstvormen' noemt. Belangstelling wordt echter niet automatisch vertaald in bezoekersaantallen.

In Helmond heeft het theater een tijd stilgelegen vanwege de brand in 2012 en de start in de kerk. Het gemeentemuseum is in 2013 en 2015 ook tijdelijk gesloten geweest vanwege onderhoudswerkzaamheden. In het tussenliggende jaar is het museum het hele jaar toegankelijk en blijken de bezoekersaantallen hoog: Gemeentemuseum 35.600 bezoekers en Speelhuis 49.700 bezoekers.

Bezoek aan Gemeentemuseum, Speelhuis en Cacaofabriek (rapportcijfer, bron: Speelhuis, Gemeentemuseum Helmond, Cacaofabriek)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezoekersaantallen Speelhuis, incl. Scalazaal en verhuringen	58.125	53.108	15.123 *	32.349*	49.684	42.154
Bezoekersaantallen gemeentemuseum	45.832	35.115	32.611	29.311**	35.644	28.062
Bezoekersaantallen Cacaofabriek				Filmzaal Popzaal Expo	15.900 9.000	22.541 17.545 9.022

* Bezoekersaantallen Speelhuis, incl. Scalazaal en verhuringen; door brand 2012 geen volledig jaar, in 2013 start in de kerk.

** Bezoekersaantallen Gemeentemuseum: in 2013 en 2015 gedeeltelijk gesloten geweest

De Cacaofabriek trekt volle zalen: het bezoek aan de filmzaal is al explosief toegenomen (+42%) en het bezoek aan de popzaal is bijna verdubbeld (+95%).

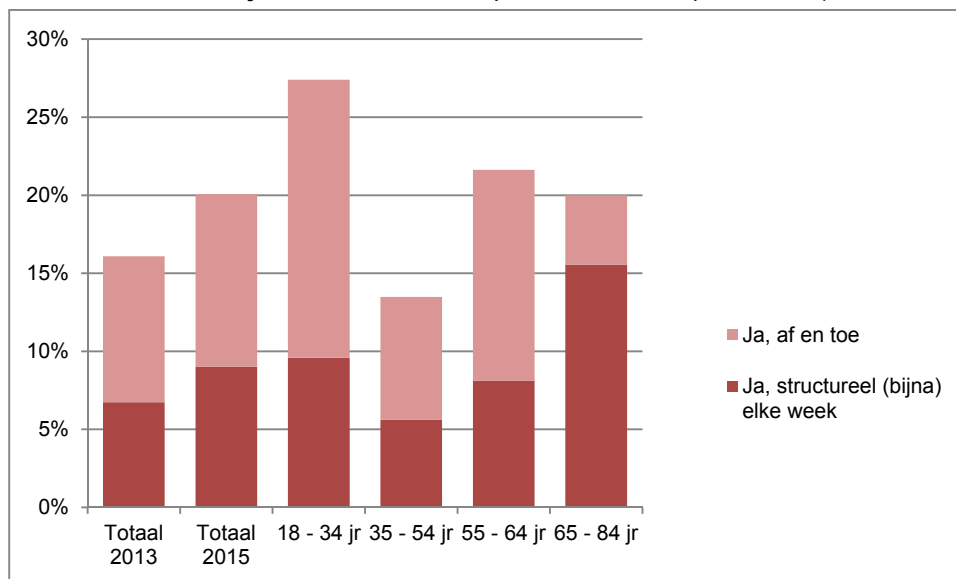
Actieve beoefening amateurkunst

Eén op de vijf volwassenen heeft een creatieve hobby en houdt deze ook min of meer actief bij. Dit kan een hobby zijn op het vlak van muziek, zang- en dans, maar ook alles in en rond toneelverenigingen, schilderen, beeldende vormgeving, enzovoorts komt voor.

Leeftijd speelt een rol bij de ruimte die men neemt om een creatieve hobby uit te oefenen. In de eerste fase van de volwassenheid neemt de ruimte die men neemt voor een dergelijke, vaak persoonlijke, hobby alleen maar af. Vanaf 55-jarige leeftijd neemt de groep toe die zichzelf die ruimte (weer) geeft.

Het aandeel volwassen inwoners, dat actief is in de amateurkunst, is de afgelopen jaren toegenomen van 16% naar 20%.

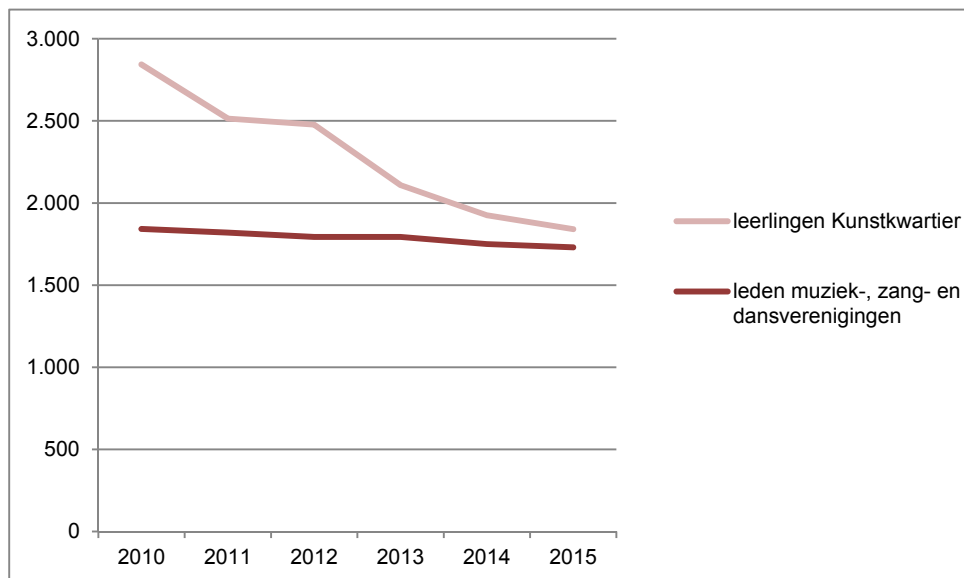
Inwoners die actief zijn met amateurkunst (Bron: inwonersenquête – O&S)

Kunstbeoefening in georganiseerd verband

Ledenaantallen in de gesubsidieerde amateurkunst blijven dalen. Uitzonderingen daargelaten is dit een gangbaar beeld in heel Nederland. In Helmond is vooralsnog sprake van een (zeer) lichte daling onder de verenigingen op het vlak van muziek, zang en dans. De daling treft vooral de verenigingen waar de leden muziekinstrumenten bespelen. Bij zang- en dansverenigingen is weinig verloop in het ledental.

Onder de leerlingen van het Kunstkwartier omvat de daling jaarlijks tientallen leerlingen. In het Kunstkwartier kunnen cursussen worden gevolgd op het vlak van muziek, theater en dans. Tevens zijn er schrijfcursussen en cursussen op het vlak van beeldende kunst, body & mind. Het Kunstkwartier werkt daarnaast ook samen met onderwijsinstellingen, kinderdagopvang en zorginstellingen.

Leden gesubsidieerde amateurkunst (bron: SE.EA – informatie van de instellingen)

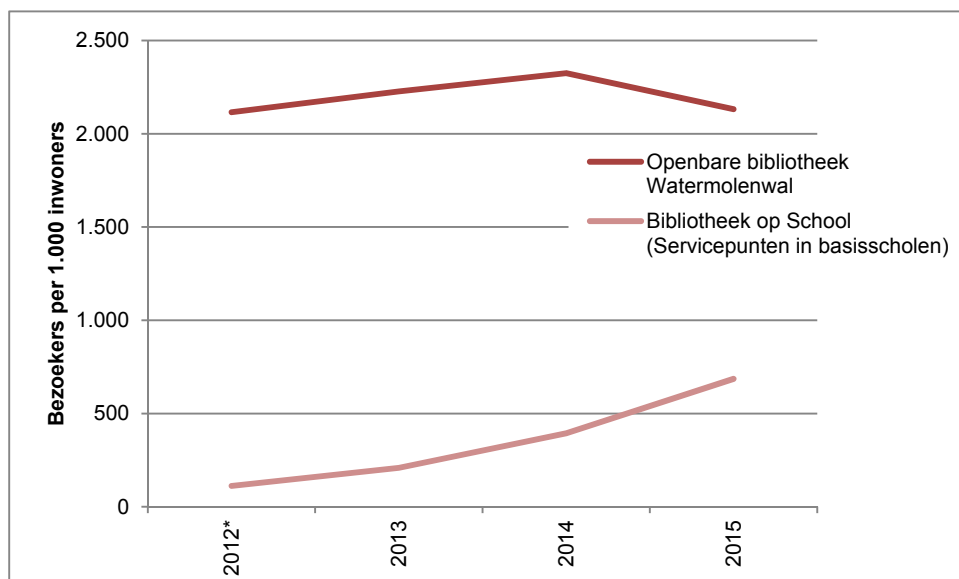
N.B. Ledenaantallen alleen bekend voor verenigingen die op basis van ledenaantal gesubsidieerd worden.

Bibliotheek

Het gebruik van de bibliotheek blijft toenemen. Het ledental is het afgelopen jaar met 300 personen gestegen ten opzichte van 2014. Dit komt vooral door een sterke toename van het aantal volwassen leden. In 2015 verschuift het bezoek aan de Watermolenwal naar het bezoek aan de servicepunten op de scholen. Dit betreft uitsluitend bezoek van jeugdleden; op scholen is geen collectie voor volwassenen.

Het aantal uitgeleende boeken is vrijwel gelijk gebleven. Volwassenen lenen minder boeken, dit wordt echter gecompenseerd doordat onder de jeugd het lenen van boeken toeneemt.

In Helmond is 52% van de jeugd lid van de bibliotheek en 7% van de volwassenen. Dit is flink lager dan in Nederland gebruikelijk, zeker waar het om volwassen leden gaat (jeugd: 65%; volwassenen 12%). Degenen die lid blijven of worden zijn vaker de ferventere lezers. Dit blijkt onder meer uit het feit dat het aantal geleende boeken per lid toeneemt. In dit opzicht zijn de Helmondse leden dan ook enthousiaster dan het gemiddelde bibliotheeklid in Nederland.

Bezoekers bibliotheeklocatie Helmond (bron: bibliotheek Helmond)

5.2 Recreatie

Evenementen in Helmond scoren goed, evenals de culturele voorzieningen: 85%-90% is tevreden of zelfs heel tevreden met de culturele voorzieningen en de evenementen. De vrijetijdsvoorzieningen scoren iets minder, maar ook op dit onderdeel zijn drie van de vier Helmonders tevreden.

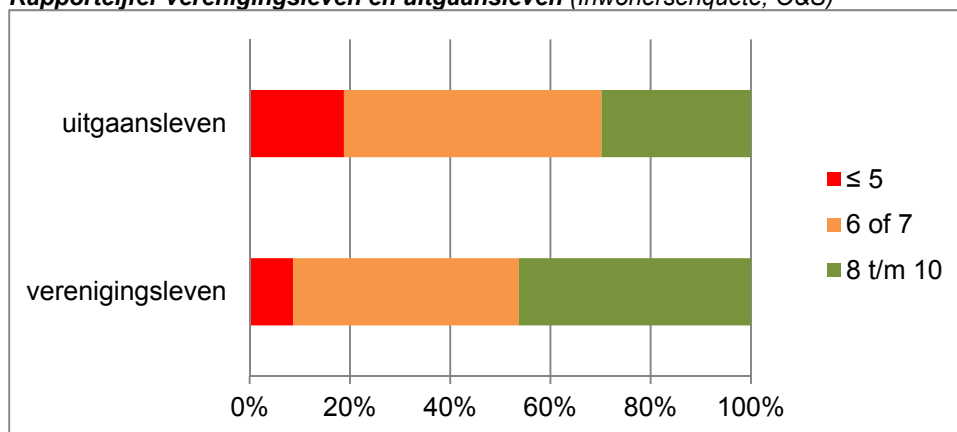
Oordeel vrijetijdsvoorzieningen in Helmond (Inwonersenquête, O&S)

	2007	2008	2009	2012	2013	2015
(zeer) tevreden over de vrijetijdsvoorzieningen	67%	69%	73%	72%	71%	74%

Het verenigingsleven in Helmond krijgt een vrij goede beoordeling: ruim 90% van de volwassenen kwalificeert het verenigingsleven als voldoende tot goed; een kleine 10% geeft een onvoldoende.

Het uitgaansleven in Helmond krijgt van ruim 80% een positieve beoordeling; de beoordelaars die een (ruime) voldoende uitdelen zijn hierbij ver in de meerderheid boven de echt goede scores. Bijna een op de vijf volwassenen geeft het uitgaansleven in Helmond een onvoldoende.

Rapportcijfer verenigingsleven en uitgaansleven (Inwonersenquête, O&S)

Bezoekers van andere gemeenten komen relatief vaak naar Helmond, juist ook vanwege het uitgaansleven. Uit onderzoek van het Nederlands Bureau voor Toeristisch Onderzoek blijkt dat Helmond in de top-5 staat voor wat betreft het aandeel bezoekers dat juist naar Helmond komt vanwege de evenementen en vanwege het uitgaansleven.

Reden bezoek aan stad (Bron: CVO 2015)

Bezoek evenement		Bezoek aan nachtleven / uitgaan	
Amsterdam	12%	Breda	10%
Deventer	12%	Eindhoven	7%
Utrecht	11%	Helmond	7%
Alkmaar	10%	Utrecht	7%
Helmond	10%	Groningen	6%

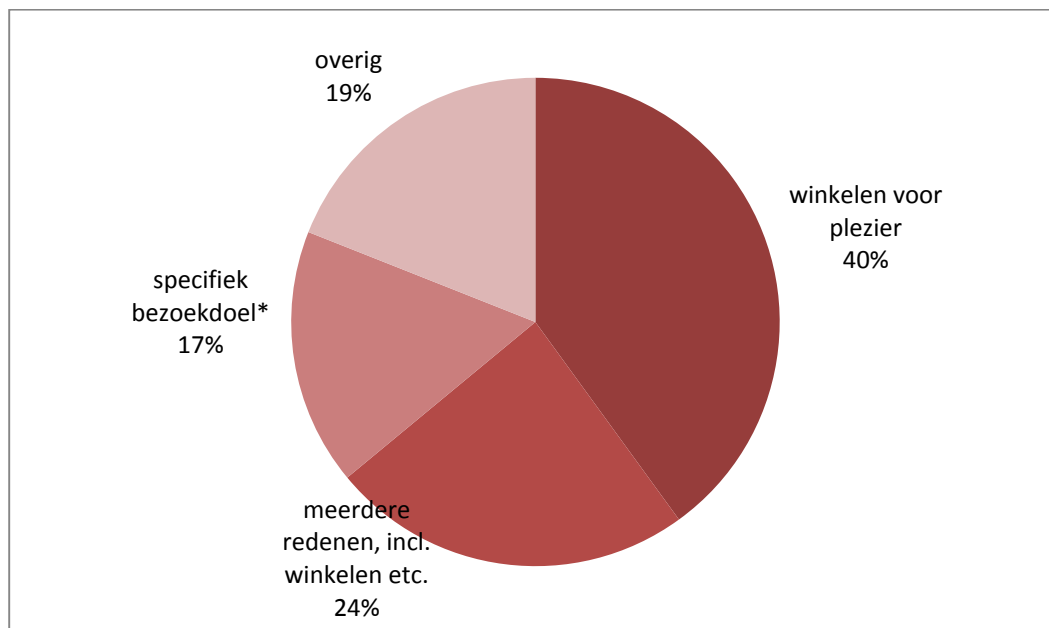
5.2.1 Recreatief winkelen

Met grote regelmaat komen mensen uit de regio naar Helmond om gezellig te winkelen. Het afgelopen jaar ging het om 550.000 tot 600.000 bezoeken die om puur toeristische redenen aan Helmond werden gebracht. Dat wil zeggen geen zakelijk bezoek en geen familiebezoek. De belangrijkste reden voor bezoek aan Helmond is "winkelen voor plezier". Andere bezoekers doen vaak ook wel aan funshopping in Helmond, maar dan is het niet per se de enige of belangrijkste reden voor het bezoek.

Zo heeft een kwart van de bezoekers meerdere toeristische redenen voor een bezoek aan Helmond en niet een bepaalde hoofdreden. Het blijkt dat ruim de helft van de bezoeken aan Helmond gepaard gaat met winkelen, dit percentage is vergelijkbaar met het gemiddelde van de 29 gemeenten in dit toeristisch onderzoek. Wel winkelen, maar niet als 'het belangrijkste doel' bij het laatste bezoek aan Helmond komt dus voor bij nog eens 10% van de bezoeken.

Andere activiteiten die vaak, maar niet elke keer, bij een bezoek aan Helmond worden gedaan zijn lunchen/dineren (een op de zeven bezoekers) en een terrasje pakken (een op de twaalf bezoekers). Het merendeel van de bestedingen komt terecht bij de winkels (38%) en bij de horeca (46%).

Belangrijkste reden voor laatste toeristisch bezoek aan Helmond (Toeristisch bezoek aan steden 2015 – NBTC-NIPO Research; bewerking O&S)

* specifiek bezoekdoel, bijv. bezoek aan evenement, restaurant, museum, theater/concert, of stadswandeling.

5.3 Sport

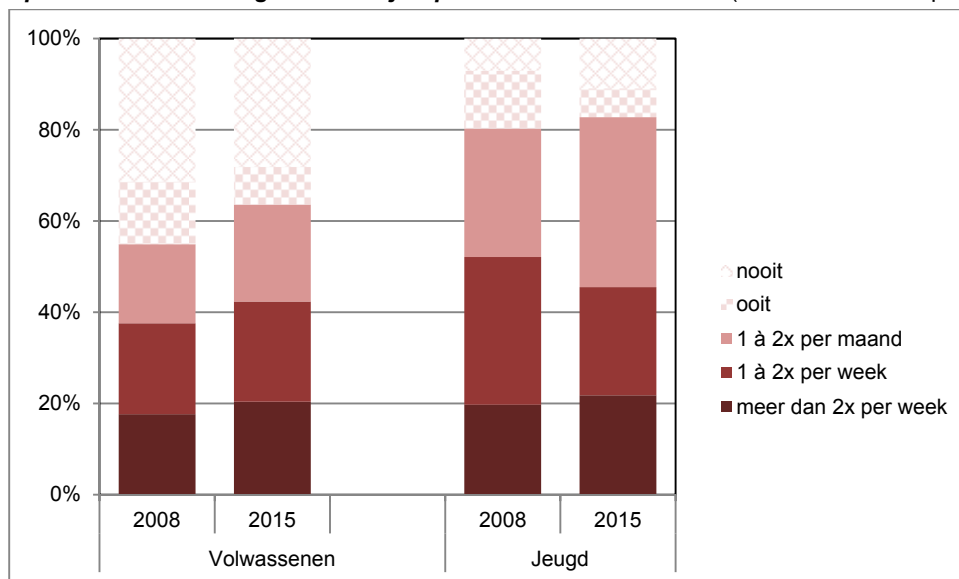
Sportdeelname onder volwassenen is toegenomen. Dit komt vooral doordat de volwassenen over de gehele linie intensiever aan sport zijn gaan doen. De groep die ooit/incidenteel aan sport deed (2008) is hierdoor bijna gehalveerd, ten gunste van de groep die 1 à 2x per week sport.

De groep sportbeoefenaars, volgens de Richtlijn Sportdeelname personen die tenminste 12x per jaar sporten, is hierdoor met 9%-punt toegenomen.

Bij de jeugd is de sportintensiteit juist wat afgenomen. Waar in 2008 nog vaker 1 à 2x per week werd gesport, is dat nu teruggebracht tot 1 à 2x per maand.

In totaal is het percentage sporters onder de jeugd nog net iets toegenomen.

Sportbeoefenaars volgens Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (bron: Inwonersenquête – O&S Helmond)

5.4 Afstand tot voorzieningen

Het welbevinden (“lekker in je vel zitten”) is nauw verbonden met een gemakkelijke toegang tot voorzieningen. Een van de indicaties voor een gemakkelijke toegang is de afstand tot een voorziening. De gemiddelde afstand over met auto begaanbare wegen wordt jaarlijks gepubliceerd door het CBS. Deze afstanden kunnen variëren als er iets veranderd in het voorzieningenaanbod, zoals verplaatsing of opheffing of starten van een voorziening. Andere aanleidingen voor wijziging van de (gemiddelde) afstand kunnen liggen in een wijziging in het bebouwde gebied van een gemeente, zoals het geval is bij nieuwbouw aan de randen van de gemeente of bij samenvoeging van gemeenten

De gemiddelde afstand van het woonadres naar de dichtstbijzijnde voorziening is in Helmond vrijwel altijd korter dan in Nederland gebruikelijk. Rekening houdend met de spreiding van Helmonders over de gemeente, bevinden de dichtst bij huis liggende cafetaria's, cafés en restaurants zich bij wijze van spreken op loopafstand en toch weer gauw 100 meter dichterbij dan gemiddeld in Nederland.

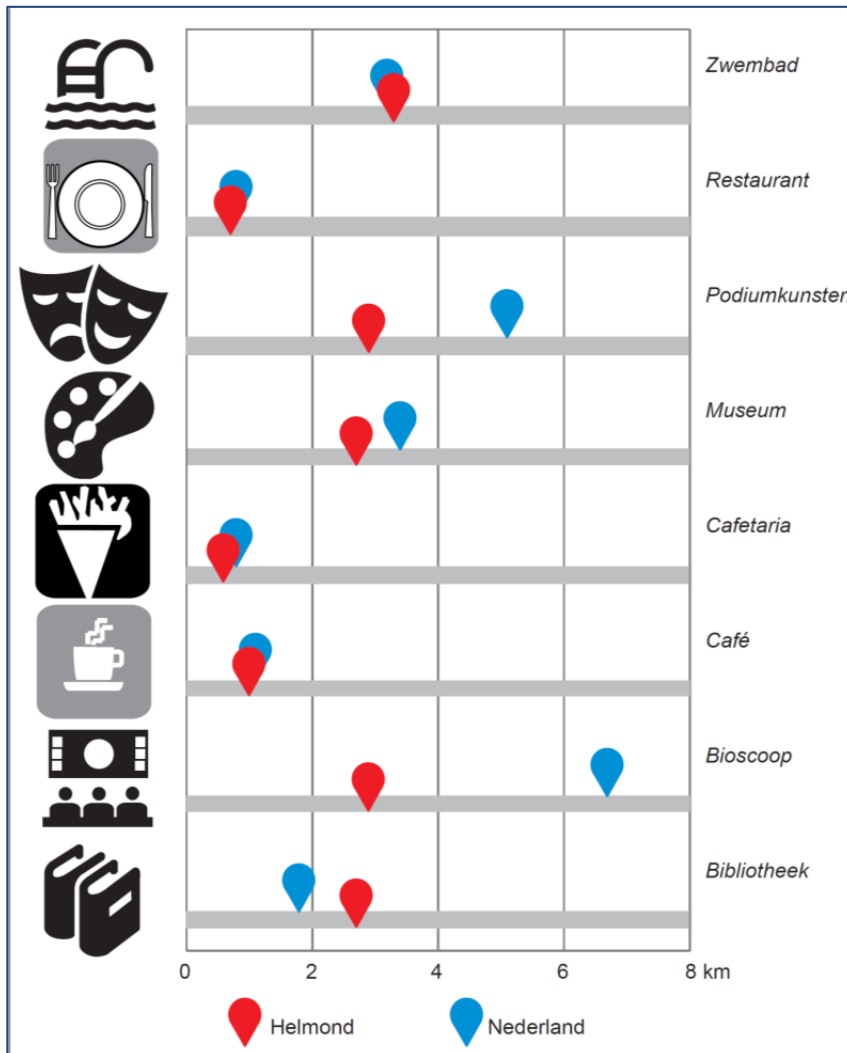
Gemiddelde afstand tot voorzieningen cultuur, sport en vrije tijd (bron: CBS-Statline)

	Helmond	Nederland
bibliotheek	2,7	1,8
bioscoop	2,9	6,7
café	1,0	1,1
cafetaria	0,6	0,8
museum	2,7	3,4
podiumkunsten	2,9	5,1
restaurant	0,7	0,8
zwembad	3,3	3,2

De voorzieningen die in principe een buurtversterkend karakter hebben liggen per definitie op een wat grotere afstand van de gemiddelde bewoner. In Helmond betekent dit een afstand van rond de drie kilometer, gemiddeld in Nederland kan dit oplopen tot ruim vijf (podiumkunsten) of tot bijna zeven kilometer (bioscoop).

Waar voorzieningen een (boven-)regionale markt bedienen, gaat de fysieke infrastructuur die de bereikbaarheid en toegankelijkheid moet bevorderen een sterkere rol spelen. Deze komen in hoofdstuk 6 aan de orde.

Gemiddelde afstand tot voorzieningen cultuur, sport en vrije tijd (bron: CBS-Statline)

6 Een goede en duurzame bereikbaarheid

Belangrijkste bevindingen

Uit de verplaatsingen van en naar Helmond blijkt de rol van de stad in de regio op het gebied van werk, maar ook op het terrein van andere centrumfuncties.

Inwoners van Helmond beoordelen hun stad als fietsvriendelijk en redelijk groen..

6.1 Verplaatsingen in en om Helmond

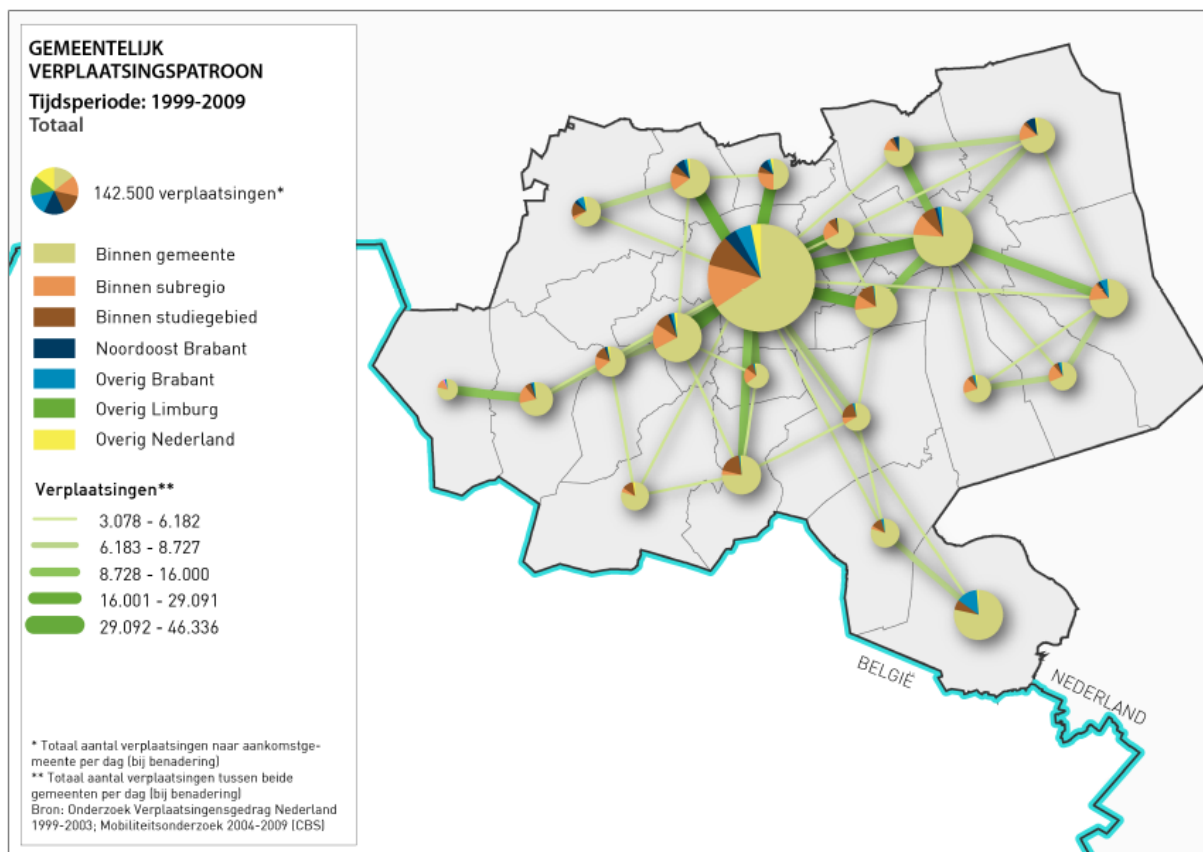
Aangezien er geen nieuwe gegevens bekend zijn is deze paragraaf overgenomen uit *Hoe staat Helmond er voor in 2014?*. In 2013 heeft prof. dr. P.P. Tordoir onderzoek gedaan naar de intergemeentelijke relaties in Zuidoost-Brabant.² Dit heeft zich met name gericht op de verplaatsingspatronen en hoe deze zich in de tijd ontwikkelen. Daaruit blijkt dat Helmond met de Peelgemeenten duidelijk een functionele subregio binnen Zuidoost-Brabant vormt. Binnen Helmond is meer dan driekwart van de verplaatsingen binnengemeentelijk. Daarna is het grootste deel afkomstig van inwoners van de Peel, gevolgd door het overige deel van de regio en de rest van Nederland. In de onderzochte periode is de samenhang in de Peelregio toegenomen, waarbij Helmond zich steeds sterker positioneert als centrumstad.

Helmond vormt niet alleen voor haar eigen inwoners een belangrijk plek om te werken. Tordoir laat zien dat er ook veel pendel vanuit de Peel naar Helmond is om te werken. Op onderwijsgebied zien we dit ook terug, waarbij door het vervolgonderwijs in Eindhoven hier de regionale positie van Helmond wat beperkter is. De intergemeentelijke relaties op het winkelgebied zijn iets minder sterk, alhoewel de regionale functie van Helmond wel naar voren komt.

Uit alle verplaatsingen die binnen Zuidoost-Brabant plaatsvinden concludeert Tordoir: *Zuidoost-Brabant bestaat uit twee functionele (sub-)regio's: het Stedelijk Gebied met uitstralingszones naar de Kempen en de A2 gemeenten, met Eindhoven als centrale stad en de Peelgemeenten met Helmond als centrale stad. Via de as Eindhoven – (Geldrop-Mierlo) – Helmond zijn beide regio's onderling verbonden. De regio kent aldus een vlindervormige agglomeratiestructuur [.....] Opvallend is dat de kleinere Peelgemeenten veel onderlinge relaties kennen, terwijl dat minder geldt voor de Kempengemeenten en nog minder voor de A2 gemeenten. (pagina 2, Tordoir⁹).*

² Intergemeentelijke samenhang in Zuidoost-Brabant prof. dr P.P. Tordoir, augustus 2013

Gemeentelijk verplaatsingspatroon (overgenomen uit *Intergemeentelijke samenhang in Zuidoost-Brabant* prof. dr P.P. Tordoir, augustus 2013 in opdracht van de provincie Noord-Brabant)

6.2 Verkeer en mobiliteit

In Helmond hebben particulieren zo'n 40.500 auto's. De leaseauto's zijn in deze aantallen niet meegenomen. Sinds 2000 is het aantal auto's in Helmond sneller gegroeid dan gemiddeld in Nederland, maar in Helmond zijn er gemiddeld minder auto's. In Helmond 452 auto's per 1.000 inwoners, landelijk ligt dit aantal op 472. In Zuidoost-Brabant ligt dit aantal zelfs op 492 (Bron: CBS-Statline).

Driekwart van de Helmonders is tevreden met het openbaar vervoer in Helmond. Zij voelen zich er over het algemeen veilig. Met vier stations binnen de gemeentegrenzen wonen Helmonders relatief dichtbij een station. En negen op de tien inwoners beoordelen Helmond als een fietsvriendelijke stad.

Tevredenheid OV en fietsvriendelijke stad (bron: Inwonersenquête O&S)

	2006	2008	2009	2010	2011	2013	2015
Tevredenheid met OV	49%	61%	63%		67%	70%	73%
Helmond is een fietsvriendelijke stad (% (helemaal mee eens))				80%	86%	92%	91%
Tevredenheid parkeren in de buurt					52%	61%	58%

Het aantal elektrische voertuigen neemt toe.

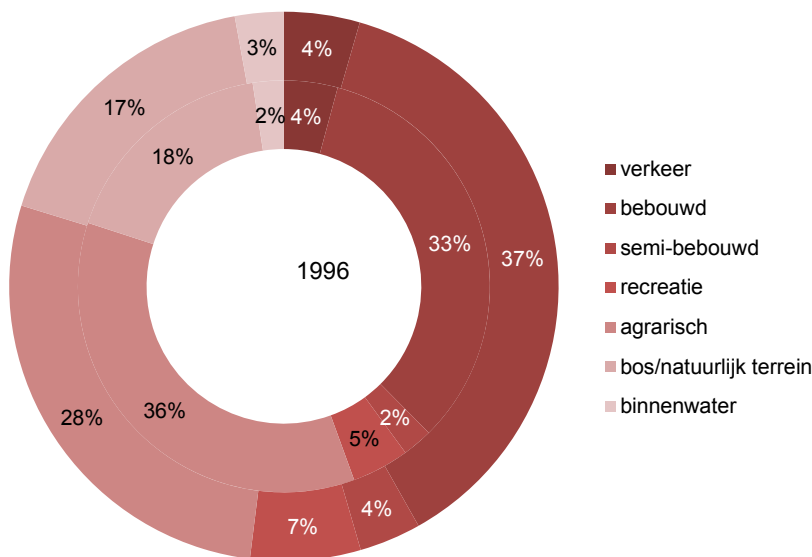
Elektrische voertuigen exclusief lease-auto's (bron: www.klimaatmonitor.databank.nl)

	2013	2014	2015	2016
elektrische personenauto's (FEV en PHEV)	10	104	145	250
elektrische bromfietsen	95	103	129	136
overig	5	9	9	10
elektrische voertuigen totaal	110	216	283	396
plug-in hybride personenauto's (PHEV)	7	93	125	226

6.3 Groen in en om Helmond

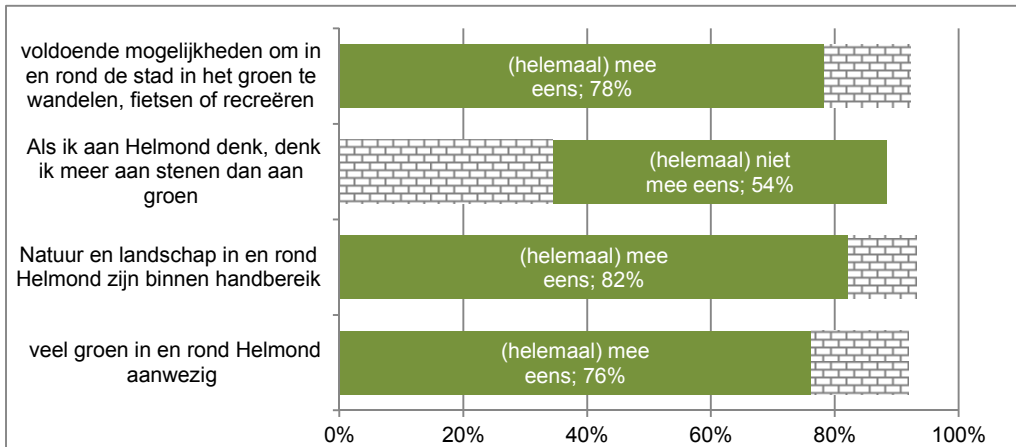
Vergeleken met 1996 bezit Helmond 414 hectare meer grondgebied. Deze grond is van buurgemeenten verkregen om ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals Dierdonk, uitbreiding BZOB en 2^e aansluiting Brandevoort.

Kijken we naar het grondgebruik dan zien we met name dat een groter aandeel (semi-)bebouwd is. De uitbreiding van met name de woningvoorraad in Dierdonk en Brandevoort ligt hier aan ten grondslag. Het is ten koste van agrarisch terrein gegaan.

Bodemgebruik (bron: CBS-statline)

Ruim drie kwart van de inwoners is het eens met stellingen dat in en rond Helmond veel groen aanwezig is en dat natuur en landschap aanwezig zijn. Alleen op de stelling *Als ik aan Helmond denk, denk ik meer aan stenen dan aan groen* scoort men wat minder groen. Het oordeel verschilt niet sterk met eerdere jaren.

Oordeel inwoners over Helmond als groene stad en de nabijheid van groen (groen = antwoord dat past bij groene stad, grijze = stenen, wit = geen mening; bron: Inwonersenquête O&S)

7 Gezamenlijk Helmond

Belangrijkste bevindingen

Waar Helmonders het samen moeten zien te redden, is een goed overzicht van belang waar de problemen en de steunpunten liggen. Vergrijzing, ontgroening en werkloosheid eisen hun tol. Fysieke gezondheid hangt sterk samen met leeftijd en de toenemende vergrijzing gaat dan ook een rol spelen in de zorgbehoefte. De nieuwe wetgevingen in de zorg, zoals de Jeugdwet en de Wmo, hebben nieuwe zorgverantwoordelijkheden bij de gemeente gelegd waardoor ook een toename van minderjarigen en jongvolwassenen plaatsvindt in het zorggebruik.

Zorggebruik kost geld, zowel van de gemeente als van de inwoners (eigen bijdrage). In de Helmondse bevolking zijn de huishoudens met middeninkomens sterker vertegenwoordigd dan in Nederland gebruikelijk; wij hebben naar verhouding iets minder hogere inkomens en iets minder lagere inkomens. Dit heeft soms ook effect op het zorggebruik en op het meedoen in de Helmondse gemeenschap. De mensen die zich beschikbaar stellen als mantelzorgers en als vrijwilligers zijn dan ook hard nodig.

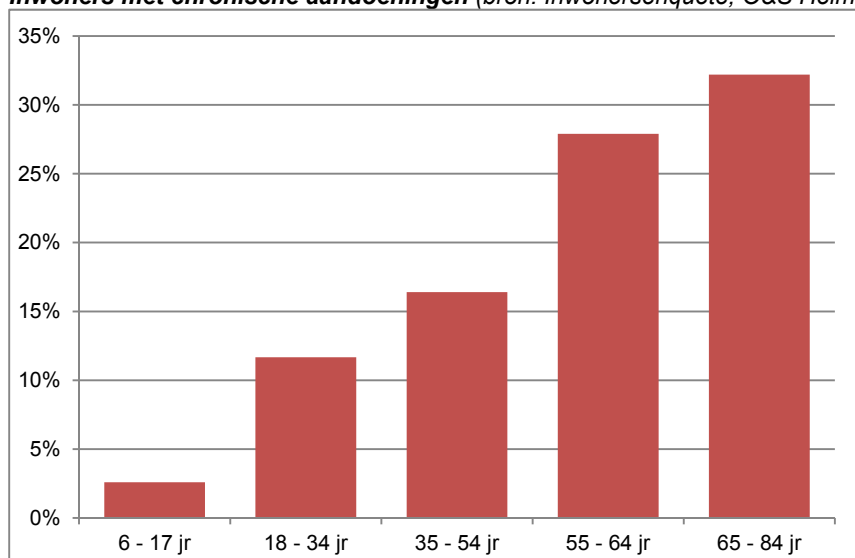
7.1 Leeftijd en zelfredzaamheid

Uit diverse jaren van inwonersenquêtes blijkt dat mensen met chronische ziekten of beperkingen, zichzelf niet per se zien als iemand die ziek is of last heeft van belemmeringen. Ook in de medische wereld en in het veld van zorgaanbieders is dit inzicht doorgedrongen. Daar is tegenwoordig een nieuwe definitie voor gezondheid gangbaar geworden, die afwijkt van de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie. In deze nieuwe definitie is het inzicht verwerkt dat mensen ouder worden en zich met hulpmiddelen en medische ondersteuning goed staande kunnen houden in het leven:

“Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”

Ongeveer één op de acht Helmonders moet in hun dagelijks leven rekening houden met chronische aandoeningen zoals cara, hart- of vaatziekten, artrose, diabetes of reuma. De groep inwoners met chronische aandoeningen neemt toe met de leeftijd. In Helmond geldt dit voor 3% van de jeugd en voor 20% van de volwassenen.

Inwoners met chronische aandoeningen (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

* cara, hart- of vaatziekten, artrose, diabetes, reuma, enzovoort.

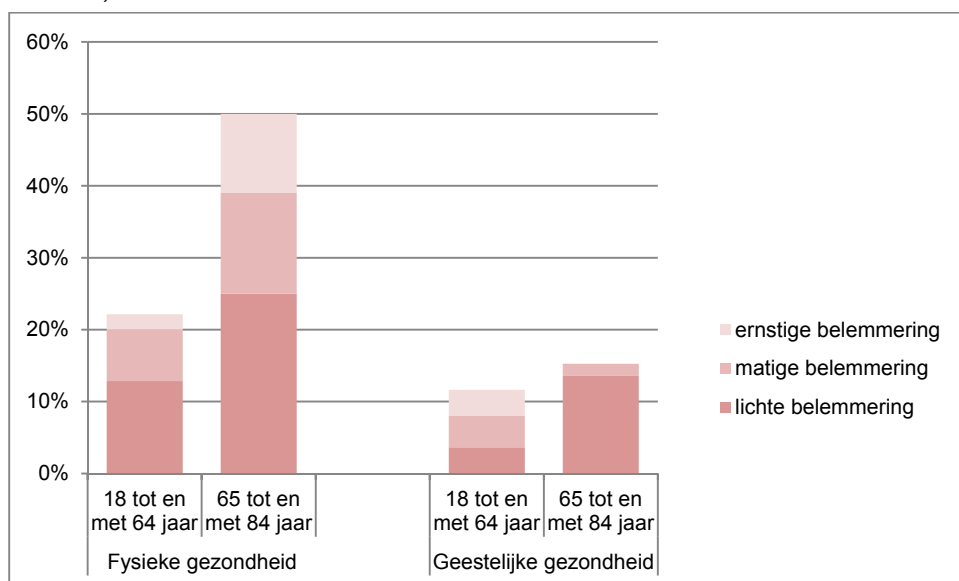
Het percentage inwoners met een beperking of handicap is vrij stabiel over de leeftijdsgroepen: 10% onder de minderjarigen; 12% onder de volwassenen tot 65 jaar en 13% onder de senioren. Deze percentages betreffen beperkingen of handicaps van visuele, auditieve, fysieke en/of geestelijke aard. Voor een deel van de inwoners geldt dat zij zowel te maken hebben met chronische aandoeningen als met beperkingen of handicaps.

7.2 Belemmeringen door gezondheidsfactoren

Gezondheidsklachten kunnen een ernstige belemmering vormen voor maatschappelijke participatie, maar dat hoeft niet per se zo te zijn. Met de juiste ondersteuning en vooral ook de juiste houding kan men nog steeds volop deelnemen aan het maatschappelijk leven.

- De fysieke gezondheid vormt voor 10% van de volwassenen een matige tot ernstige belemmering om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Onder de senioren is die groep conform de verwachting flink groter, namelijk 25%.
- De geestelijke gezondheid vormt voor 8% van de volwassenen een matige tot ernstige belemmering om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Onder de senioren is die groep kleiner, namelijk 2%. *Deze percentages zijn uiteraard onderschattingen, want mensen met grote geestelijke beperkingen zullen geen inwonersenquêtes gaan invullen; de vergelijking door de jaren heen geeft vooral informatie over de ontwikkelingen in deze groep.*

Belemmeringen voor maatschappelijke participatie, gezondheidsaspect (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

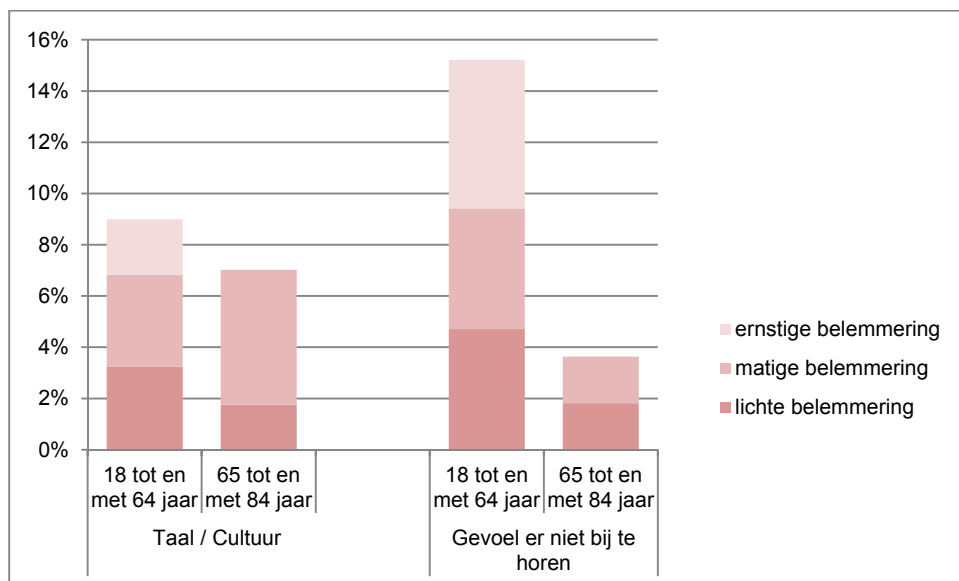

7.2.1 Sociale belemmeringen

Naast gezondheidsmatige belemmeringen en financiële belemmeringen, zijn er ook mentale belemmeringen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Dit kunnen belemmeringen op basis van taalkundige of culturele aard zijn of een algemeen gevoel er niet bij te horen.

- De taal of thuiscultuur vormt voor circa 5% van de inwoners een matige tot ernstige belemmering om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Onder de senioren is die groep even groot als onder volwassenen.
- De mentale instelling vormt voor 11% van de volwassenen een matige tot ernstige belemmering om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Onder de senioren is die groep kleiner, namelijk 2%.

Belemmeringen voor maatschappelijke participatie, sociaal aspect (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

7.3 Vrijwilligerswerk en mantelzorg

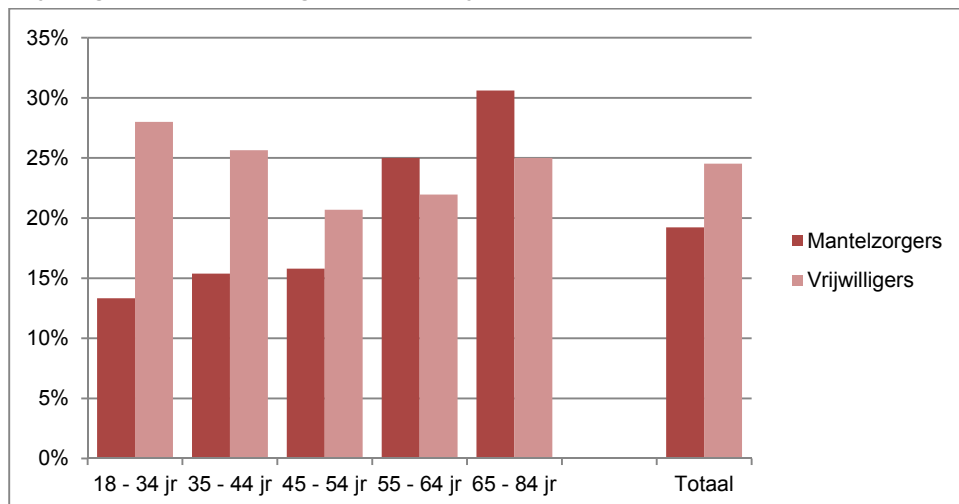
Het percentage volwassen inwoners dat vrijwilligerswerk en/of mantelzorg verricht, is al jaren stabiel. Eén op de vijf volwassenen doet aan mantelzorg en één op de vier inwoners doet aan vrijwilligerswerk.

Maatschappelijke participatie (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

	2010	2011	2013	2015
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat mantelzorg verricht	18%	17%	20%	19%
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk verricht	26%	28%	32%	25%

Naast de meer algemene omstandigheden die mantelzorg vereisen, is mantelzorgwerk sterk beïnvloed door de levensfase van de omgeving van de mantelzorgers. Mantelzorg speelt zich veelal af in de familierelaties (ouders/ schoonouders). Zo neemt het aandeel mantelzorgers sterk toe als de mantelzorger zelf over de vijftig raakt en nog sterker als de mantelzorger over de 65 wordt. De (schoon-)ouders komen dan ook in toenemende mate in de zorgvragende leeftijd.

Vrijwilligers en mantelzorgers naar leeftijd (bron: Inwonersenquête, O&S Helmond)

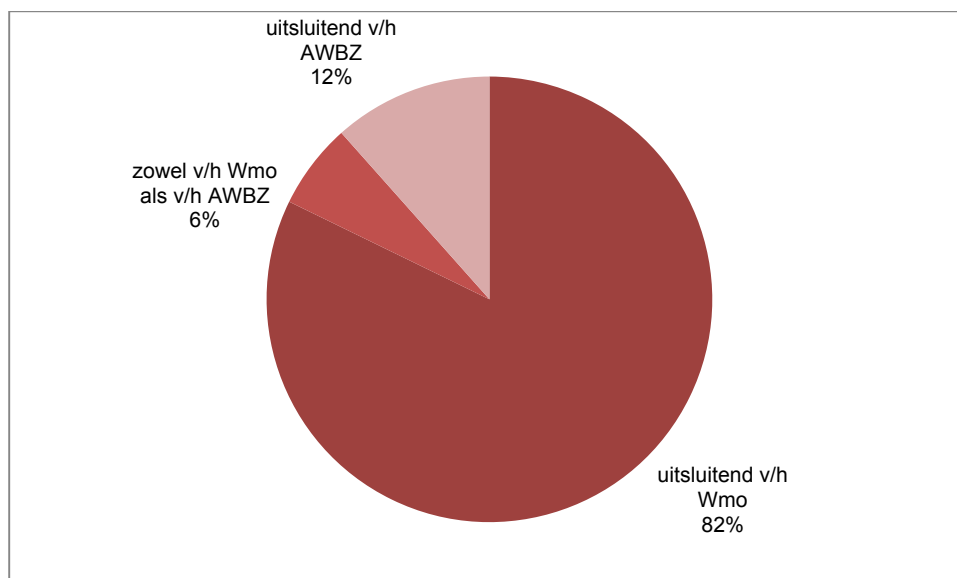
Vrijwilligerswerk heeft meer te maken met de keuzes en de levensfase van de vrijwilligers zelf. De sterkere betrokkenheid van de jongvolwassene neemt langzaam af tot de leeftijdsgroep van 45 - 54 jarigen. Daarna komt langzamerhand weer meer ruimte om keuzes te maken voor vrijwilligerswerk. Dit heeft naar het zich laat aanzien toch ook te maken met levensfase: de keuze voor vrijwilligerswerk is qua leeftijd vergelijkbaar met de leeftijd waarop men al dan niet de ruimte heeft of neemt om amateurkunst te beoefenen.

7.4 Wmo-voorzieningen

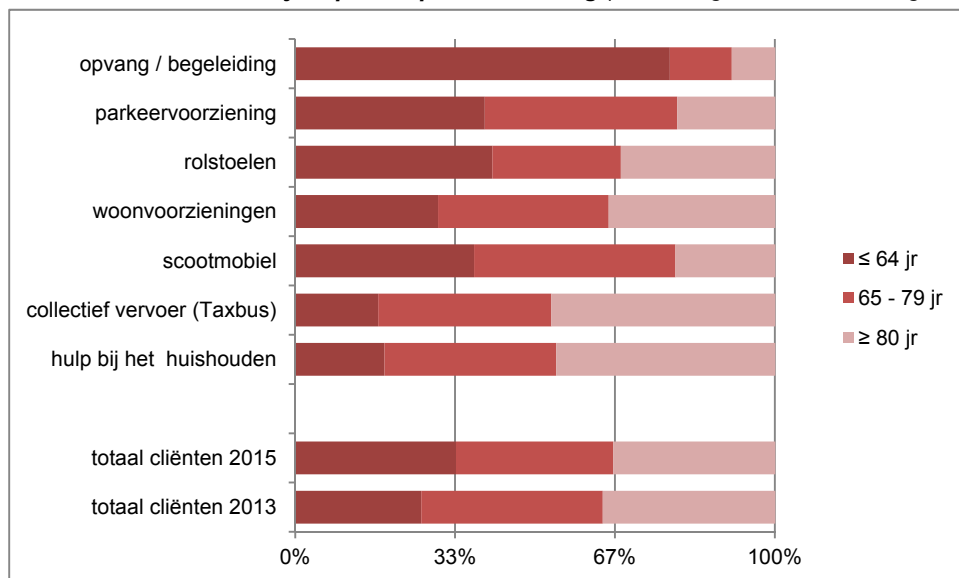
De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verplicht de gemeente om inwoners te ondersteunen die het in hun eentje of met hun sociale omgeving (gezinsleden of anderen in hun persoonlijk netwerk) niet redden om zelfstandig een huishouden te voeren of deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. In 2015 is de reikwijdte van het voorzieningenpakket uitgebreid met de zorgvormen voor opvang/begeleiding. Deze zorgvormen waren tot dan onderdeel van de per 2015 opgeheven Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

In totaal heeft 18% van de Wmo-cliënten gebruik gemaakt van voorzieningen voor opvang/begeleiding zoals individuele begeleiding, groepsbegeleiding (*ook bekend als "dagopvang"*) en eventueel vervoer naar begeleiding, of beschermd wonen. Een op de drie van deze AWBZ-doelgroep heeft daarnaast ook gebruik gemaakt van de voorzieningen die tot en met 2014 onder de Wmo vielen. De netto-uitbreiding van Wmo-cliënten naar aanleiding van de opheffing van de AWBZ bestaat uit ruim 900 personen.

Wmo-cliënten naar type voorziening, kalenderjaar 2015 (bron: Zorg en Ondersteuning, bewerking O&S Helmond)

Met deze uitbreiding verandert de leeftijdsamenstelling van de WMO-cliënten. Voorheen was een kwart van de Wmo-cliënten jonger dan 65 jaar, met de aanvulling van de voormalige AWBZ-voorzieningen opvang/begeleiding is een op de drie Wmo-cliënten in Helmond jonger dan 65 jaar.

Wmo-cliënten naar leeftijdsopbouw per voorziening (bron: Zorg en Ondersteuning, bewerking O&S Helmond)

Bron: Clientenadministratie Zorg en Ondersteuning, bewerking O&S

7.5 Jeugdzorgvoorzieningen

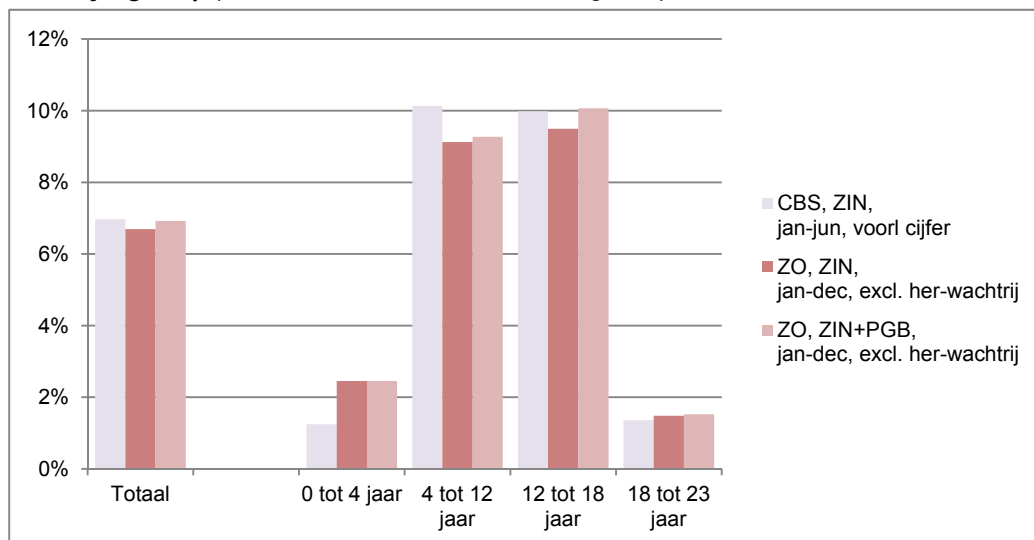
In 2015 is de Jeugdwet van kracht geworden waarmee de zorg voor de jeugd in grotere mate lokaal georganiseerd worden. In Helmond is een uitgebreid stelsel van voorzieningen dat de zorg voor jeugd vorm geeft. Dit varieert van eenvoudige eenmalige gesprekken tot uitgebreide jeugdzorgtrajecten. Het aantal inwoners dat in de eerste helft van 2015 op enigerlei wijze gebruik heeft gemaakt van geïndiceerde zorg op het vlak van jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering, ligt volgens verschillende bronnen tussen de 7% en 7,5% van de jeugd tot 23 jaar.

Het Nederlands Jeugdinstituut geeft op zijn website (www.nji.nl) in een helder overzicht aan welke taken en verantwoordelijkheden deze nieuwe Jeugdwet met zich meebrengt voor gemeenten: *“In de Jeugdwet is de verantwoordelijkheid van de gemeenten uitgebreid met de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidzorg voor kinderen en jongeren (jeugd-ggz), zorg voor jeugd met een lichte verstandelijke beperking (jeugd-lvb), ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering. De verantwoordelijkheid van de gemeenten bestaat onder meer uit:*

- *het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;*
- *het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp;*
- *het adviseren over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp;*
- *het adviseren van professionals met zorgen over een kind;*
- *het adviseren van kinderen en jongeren met vragen en problemen;*
- *het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming als een kindbeschermingsmaatregel nodig is;*
- *het compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van kinderen en jongeren;*
- *het voorzien in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen;*
- *het voorzien in maatregelen om kindermishandeling te voorkomen.”*

Als voorlopige schatting kan ervan worden uitgegaan dat het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp tussen de 1.700 en 1.800 ligt; in termen van aandeel per leeftijdscategorie ligt dit voor de 4-t/m 17-jarigen net boven de 10%. Bij peuters en kleuters ligt het aandeel rond de 1,3%. In uitzonderlijke gevallen wordt de jeugdzorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Totaal jeugdhulp (Bron CBS en Gemeente; bewerking O&S)

N.B. CBS: Voorlopige cijfers, exclusief PGB; Gemeente: nieuw+herindicaties, exclusief nog niet geherindiceerden.

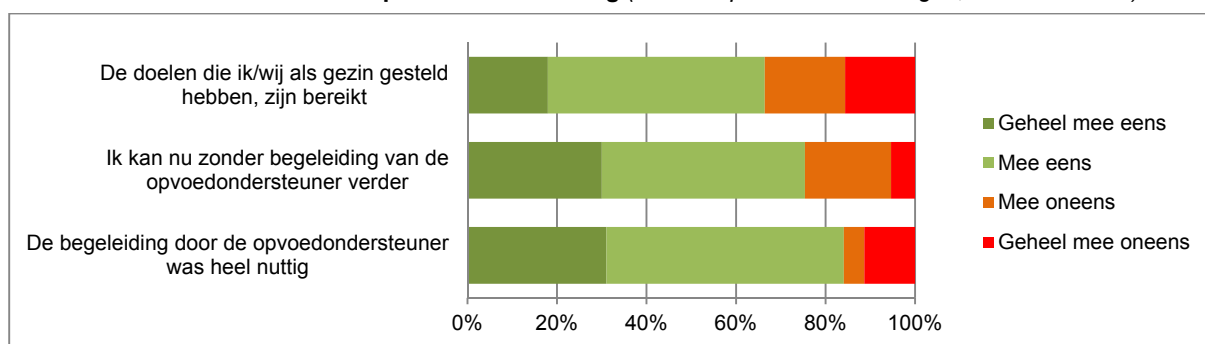
Het merendeel van de jeugd die gebruik maakt van de jeugdzorgvoorzieningen, maakt gebruik van jeugdhulp (ca 95%). Daarnaast is er een kleine groep die onder jeugdbescherming of jeugd-reclassering valt. Combinatie van deze voorzieningen komt ook voor.

7.5.1 Opvoedondersteuning

In 2015 is ook een start gemaakt met een nieuwe vorm van opvoedondersteuning. In Helmond hebben 1.161 kinderen/jongeren of hun ouders dit jaar gebruik gemaakt van opvoedondersteuning. De opvoedondersteuning kan bestaan uit een enkel gesprek, tot een kort begeleidingstraject of een doorverwijzing naar specialistische hulp.

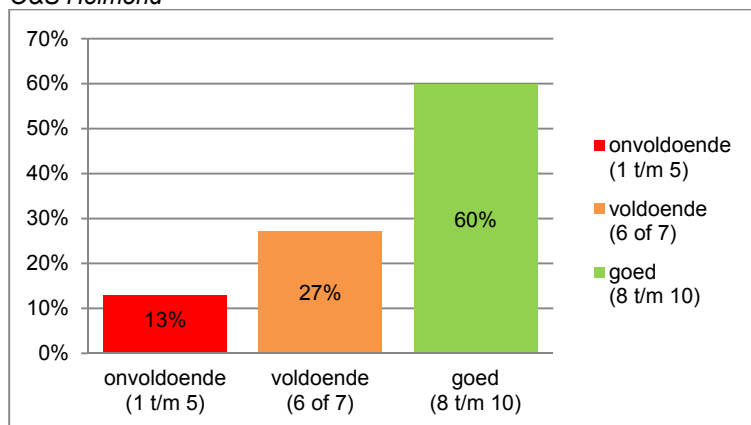
Eind 2015 is een peiling gehouden onder deze ouders, naar de door hun ervaren zinvolheid van de begeleiding en de kwaliteit van het contact met de opvoedondersteuner.

Oordeel van de ouders over de opvoedondersteuning (bron: enquête cliëntervaringen, O&S Helmond)

Een goed contact tussen ouders en opvoedondersteuner speelt een belangrijke rol in het proces. Gemiddeld geven de ouders hun opvoedondersteuner een 7,4. Het merendeel van de ouders is tevreden over het persoonlijk contact met de opvoedondersteuner en geeft een voldoende tot goed rapportcijfer. Een aanzienlijke minderheid geeft echter een (zwarte) onvoldoende. Zij zijn van mening dat ze geen enkele ondersteuning hebben gehad, alles zelf hebben moeten uitzoeken, of zelfs dat de opvoedondersteuner averechts effect heeft gehad.

Rapportcijfer voor het persoonlijke contact met uw opvoedondersteuner (bron: enquête cliëntervaringen, O&S Helmond)

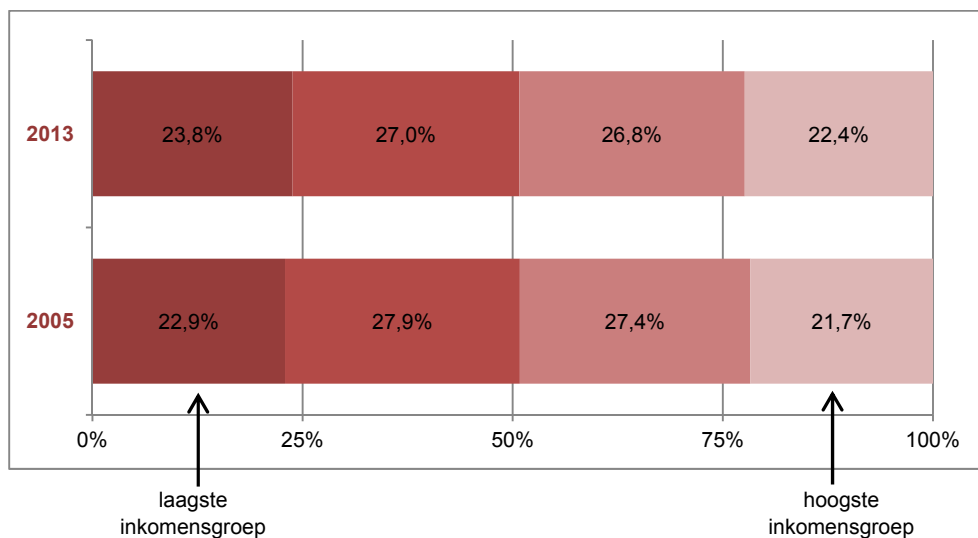
7.6 Wat hebben huishoudens te besteden?

Een Helmonds gezin heeft gemiddeld $\approx$ 32.700 te besteden. Dit ligt $\approx$ 2.100 lager dan landelijk. De eenoudergezinnen en alleenstaanden hebben het minst te besteden. De gezinnen met kinderen (vooral die waarvan minstens één kind boven de 18 is) het meest. Als stad probeert Helmond de hogere inkomens vast te houden dan wel binnen te halen. Dit gebeurt onder meer door middel van de nieuwbouw in Brandevoort en Dierdonk.

Als alle huishoudens in Nederland op basis van hun inkomen in vier gelijke groepen worden verdeeld, kan bekeken worden of in een stad (vergeleken met Nederland) relatief veel of weinig huishoudens met een laag of hoog inkomen wonen.

In vergelijking met Nederland heeft Helmond een kleiner percentage huishoudens in de laagste inkomensgroep zitten. Ditzelfde geldt ook voor de hoogste inkomensgroep. Daarmee zijn de 'midden'-inkomens in Helmond sterker vertegenwoordigd dan landelijk. Het aandeel van deze middengroep is sinds 2005 kleiner geworden. Het aandeel van de hoogste en laagste inkomensgroep beide groter.

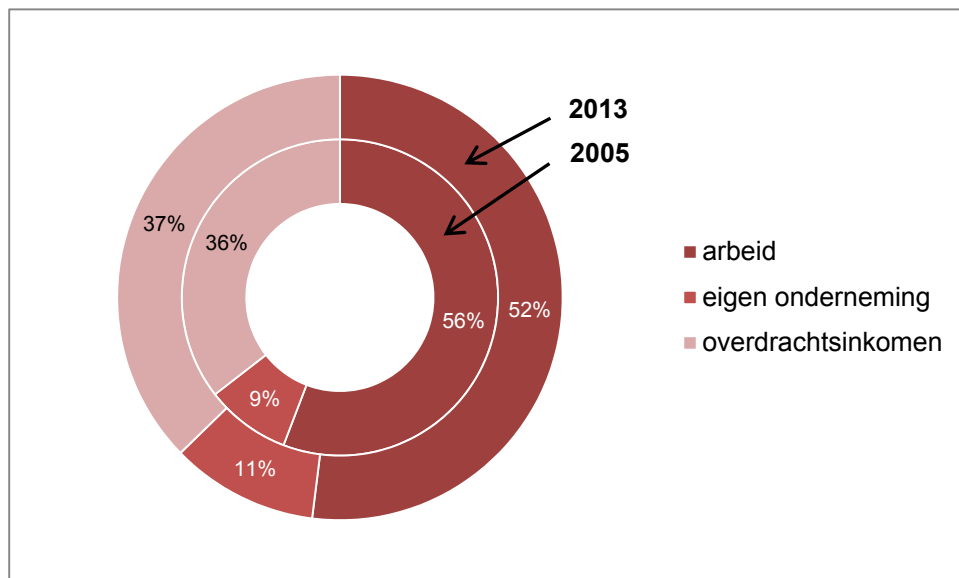
Inkomensverdeling huishoudens op basis van het besteedbaar inkomen (Bron: CBS-Regionaal Inkomensonderzoek)

Twee derde van de Helmondse huishoudens heeft een inkomen uit werk (bij een baas en/of als zelfstandige). Dit is vergelijkbaar met de totale Nederlandse situatie. Ten opzichte van 2005 is het aantal huishoudens dat een inkomen heeft uit een eigen onderneming duidelijk toegenomen. Ook heeft in vergelijking met 2005 een groter aandeel van de Helmondse huishoudens een inkomen dat voor het grootste deel is opgebouwd uit een of meerdere uitkeringen. De AOW-uitkeringen hebben

hierin het grootste aandeel. Het toenemende aantal ouderen, maar ook de nasleep van de economische crisis kan deze stijging verklaren.

Particuliere huishoudens (met inkomen) naar belangrijkste bron van inkomen (Bron: CBS-Regionaal Inkomensonderzoek)

7.6.1 Lage inkomens

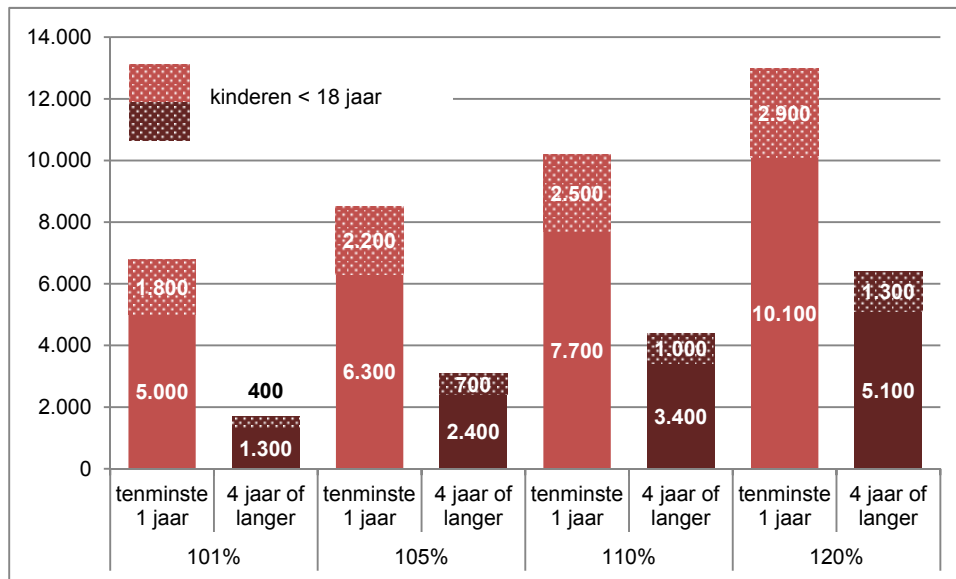
In Helmond wordt het sociaal minimum gebruikt als inkomensgrens om de potentiële omvang van armoede in een context te kunnen plaatsen. Het sociaal minimum is gelijk aan de bijstandsnorm (wat verschilt voor verschillende typen huishoudens). Bij het bepalen van de toegang tot gemeentelijke inkomensvoorzieningen worden verschillende afstanden tot het sociaal minimum gebruikt.

In 2013 telde Helmond 3.600 huishoudens met tenminste één jaar een inkomen onder of rond het sociaal minimum (101%). Deze huishoudens omvatten in totaal 6.800 personen. Sinds 2008 is het aantal minimahuishoudens van jaar op jaar toegenomen. De belangrijkste verklaring voor deze ontwikkeling is de economische crisis waardoor de werkloosheid is opgelopen en de koopkracht van de burger van jaar op jaar daalde. De ontwikkelingen in Helmond lopen nagenoeg parallel aan de ontwikkelingen in Nederland.

De 3.600 huishoudens in 2013 met ten minste één jaar een inkomen onder of rond het sociaal minimum (101%) omvatten in totaal 6.800 personen. Een kwart hiervan (1.800) is jonger dan 18 jaar. Dit komt neer op iets meer dan 9% van het totaal aantal kinderen in Helmond en wil zeggen dat bijna 1 op de 10 Helmondse kinderen opgroeit in een huishouden met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum. 400 kinderen leven al 4 jaar of langer op dit inkomensniveau. Als we de grens ophogen tot 120% komt het aantal personen uit op 13.000 waarvan 2.900 kinderen tot en met 17 jaar. Hiervan zijn er 1.300 kinderen die in een gezin wonen die al 4 jaar of langer van dit inkomen rond moeten komen.

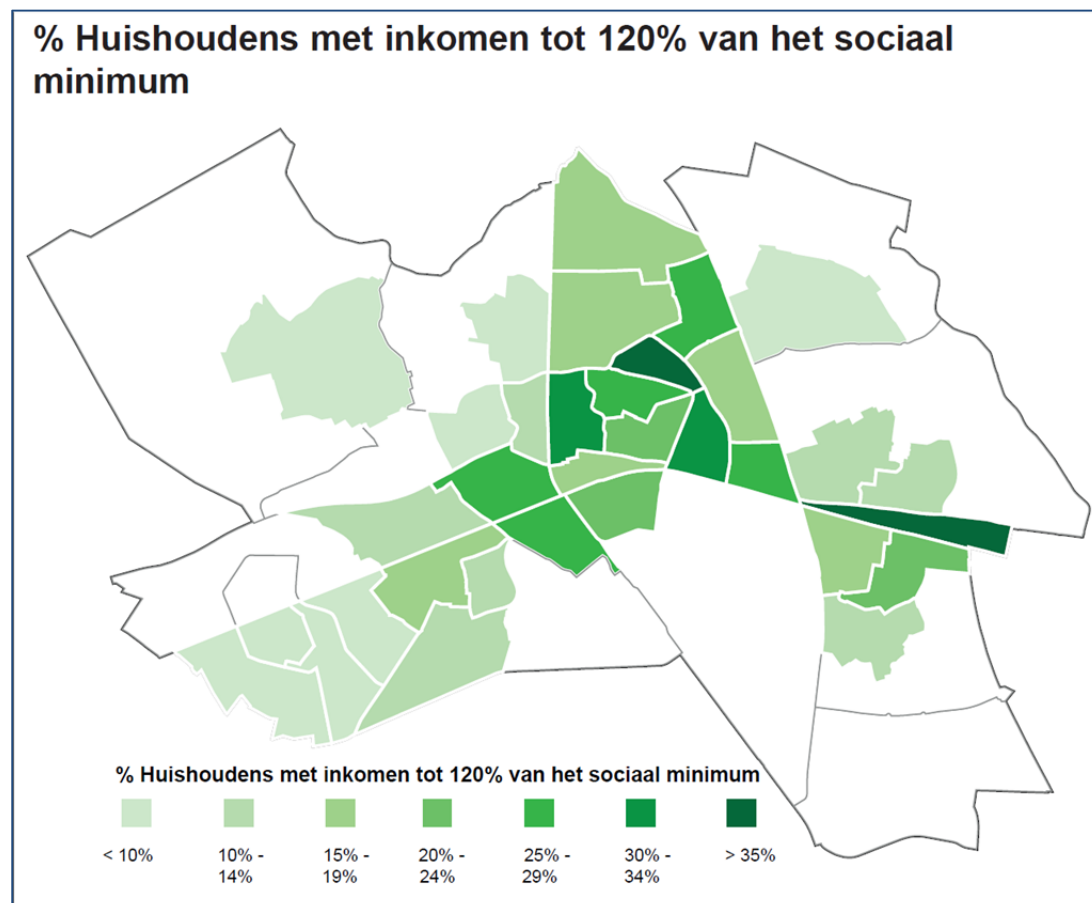
Er zijn nog geen cijfers bekend voor 2014 en 2015, maar afgaande op ramingen, die onder meer worden gepubliceerd door het CBS (Armoedesignalement 2014, CBS en SCP), is het de verwachting dat de omvang van de armoede in 2014 en 2015 zich, mede door het economisch herstel, zal stabiliseren. Daarmee lijkt het erop dat de armoedeproblematiek in 2013 haar hoogtepunt zal hebben bereikt.

Aantal personen in huishoudens met een inkomen tot ...% van het sociaal minimum (Bron: CBS-Regionaal Inkomensonderzoek)

De huishoudens met een laag inkomen wonen relatief veel in de oudere stadsdelen. Wordt Helmond vergeleken met andere Brabantse steden en met steden met een vergelijkbare bevolkingsopbouw, industrieel verleden en/of ligging, dan neemt Helmond een middenpositie in.

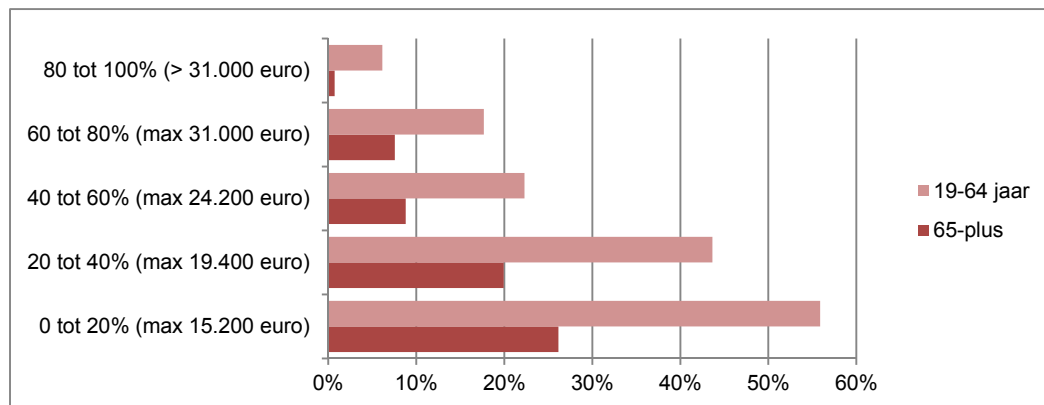
Aandeel huishoudens met een inkomen tot 120% van sociaal minimum per buurt (bron: CBS Regionaal inkomens-onderzoek 2012 , bewerking O&S)

Niet iedereen met een laag inkomen heeft moeite om rond te komen en niet iedereen met een hoog inkomen kan hier moeiteloos van rond komen. Er is echter wel een duidelijk verband. Mensen met een lager inkomen geven vaker aan moeite te hebben om rond te komen dan mensen met hogere inkomens. 65-plussers hebben hier minder vaak problemen mee dan 19-64-jarigen.

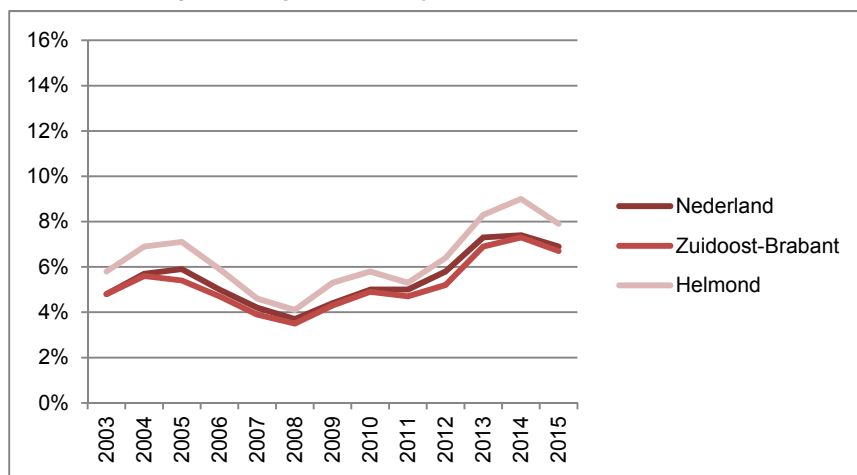
% inwoners dat moeite heeft met inkomen rond te komen naar hoogte inkomen (bron: GGD)

7.7 Werkloosheid gedaald

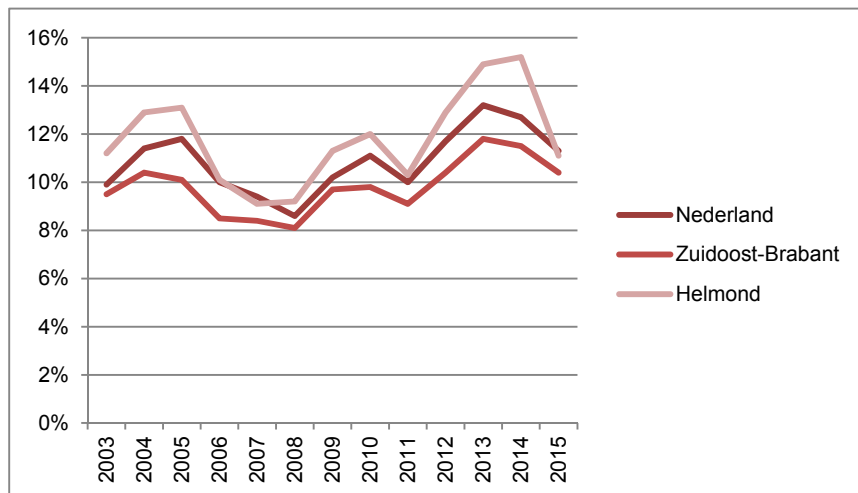
Mensen zonder betaalde baan, die wel recent naar werk hebben gezocht en daarvoor ook direct beschikbaar zijn vallen onder de groep werklozen. Het aandeel werklozen in Helmond is in 2015 met 1,1%-punt gedaald. Deze daling volgt op een jarenlange stijging die in 2008 is ingezet door de financiële crisis en lijkt direct het gevolg te zijn van een uitbreiding van de groep mensen die werkt, de werkzame beroepsbevolking. Het aantal mensen dat werkloos thuis zit is in aantal vrijwel hetzelfde gebleven. Deze afname zien we ook op landelijk en regionaal niveau. Hoewel de daling in Helmond sterker is geweest ligt het niveau van de werkloosheid hier wel nog steeds hoger.

Werkloosheidspercentage 15 t/m 75 jaar (bron: CBS)

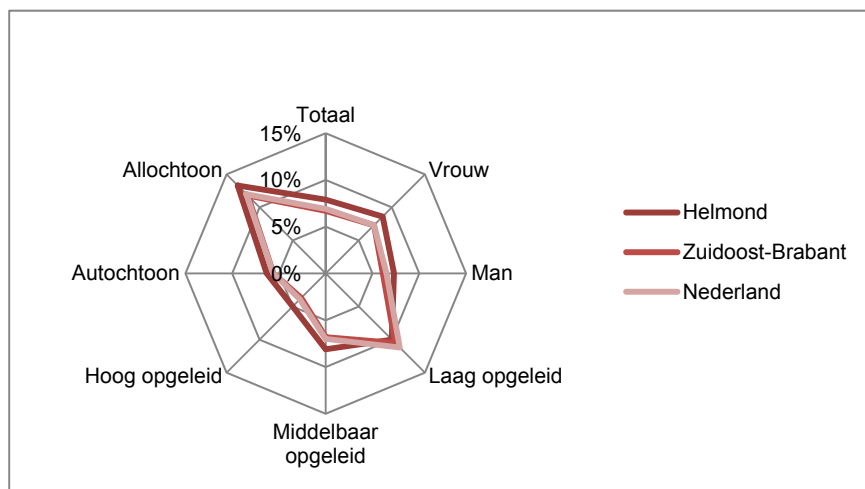
Een bijzondere aandachtsgroep binnen de groep werklozen is de jeugd tot en met 25 jaar. Ook onder deze groep zien we een daling van de werkloosheid. De daling is in 2015 zo sterk geweest dat Helmond qua jeugdwerkloosheid weer op het landelijk gemiddelde zit.

Jeugdwerkloosheidspercentage 15 t/m 25 jaar (bron: CBS)

Het percentage werklozen is het hoogst bij de allochtonen: iets meer dan 13% van de allochtonen heeft geen betaalde baan maar is wel op zoek. Ook is de werkloosheid hoog (10%) onder laag opgeleiden in Helmond. In Helmond is de werkloosheid van de lager opgeleiden vrijwel gelijk aan de werkloosheid in Helmond en Zuidoost-Brabant. In de andere bevolkingsgroepen is de werkloosheid iets hoger dan in Zuidoost-Brabant en Nederland

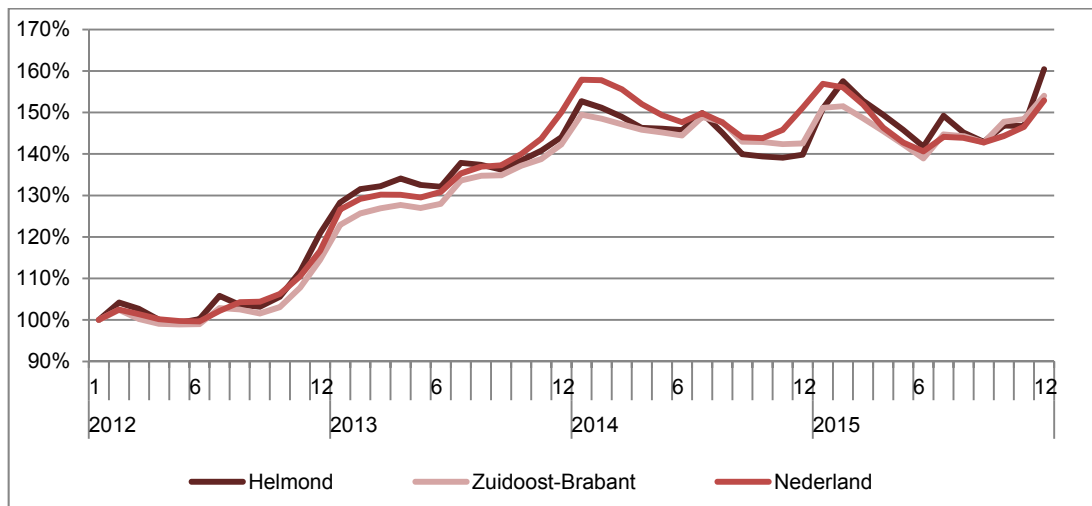
Werkloosheidspercentages per bevolkingsgroep in 2015 (bron: CBS)

7.8 Toename aantal uitkeringen

Mensen van wie het werk stopt en die voldoen aan een aantal voorwaarden hebben een bepaalde periode recht op een WW-uitkering (Werkloosheidwet). Eind december 2015 zijn er in Helmond 3.037 lopende WW-uitkeringen. Dit is zes procent meer dan een jaar geleden. Onder invloed van de financiële crisis heeft een groeiende groep Helmonders de laatste jaren een beroep moeten doen op inkomensondersteuning vanuit de gemeente en/of het Rijk. Sinds het begin van de crisis groeit het aantal WW- en bijstandsuitkeringen. Geen geleidelijke groei, maar dat kan mede verklaard worden doordat het Rijk een aantal maatregelen heeft ingezet om banen te behouden, Daarnaast is de WW-uitkering afhankelijk van het aantal gewerkte jaren en moeten mensen eerst hun vermogen aanspreken voordat zij een beroep kunnen doen op een bijstandsuitkering. De groei laat eenzelfde patroon zien als landelijk en regionaal.

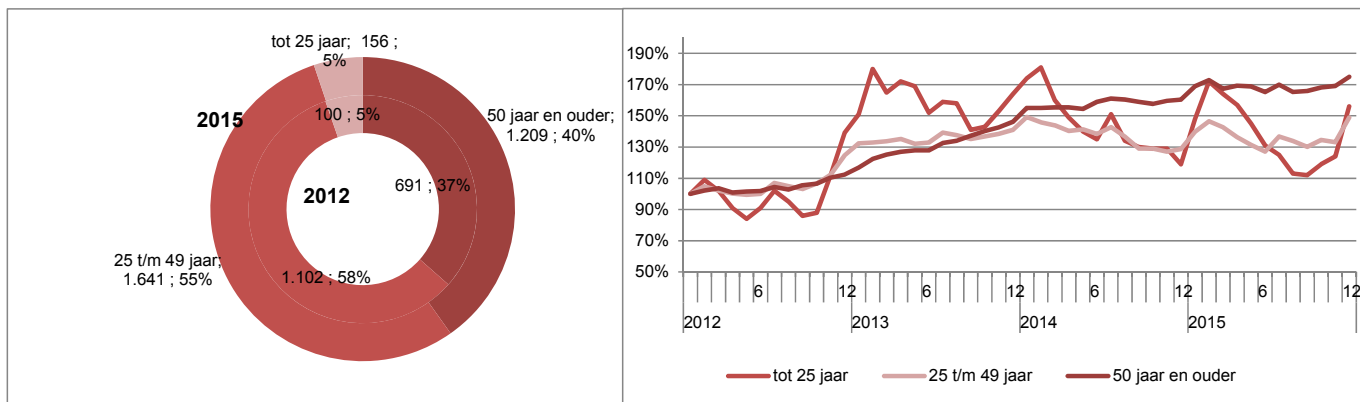
Index (januari 2012=100): aantal WW-uitkeringen (bron: UWV)

Noot: Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is er sinds juli 2015 een nieuwe WW-systematiek op basis van inkomstenverrekening. Deze systematiek heeft een structureel verhogend effect op het aantal lopende WW-uitkeringen. Dit komt enerzijds doordat mensen die tegen lager loon gaan werken een aanvulling uit de WW behouden en anderzijds doordat het recht op uitkering pas wordt beëindigd wanneer vaststaat dat er volgens de wet voldoende inkomsten zijn.

In alle drie de leeftijdsgroepen neemt het aantal WW-uitkeringen toe. Sinds 2012 laat de categorie van 50 jaar en ouder een constante groei zien. Zo'n 40 procent van het aantal WW-uitkeringen in Helmond is bestemd voor personen in deze leeftijdscategorie. Begin 2012 was 37 procent van de WW-uitkeringen voor deze groep. Vergelijken met het landelijke beeld zien we dat met name de leeftijdsgroep 24-49 jaar in Helmond afwijkt. Allereerst zijn er in Helmond vergeleken met Nederland relatief veel personen met een WW-uitkering in deze leeftijdscategorie. In Helmond ligt het aantal WW-uitkeringen eind december 2015 voor deze groep op hetzelfde niveau als in januari 2014, in Nederland ligt het aantal WW-uitkeringen 15 procentpunt lager.

Index (januari 2000=100): aantal WW-uitkeringen naar leeftijd (bron: UWV)

Ook het aantal bijstandsuitkeringen laat sinds begin 2009 een constante stijging zien.

Ontwikkeling in het aantal bijstandsuitkeringen (WWB incl. IOAW, IOAZ, BBZ en WIJ (bron: CBS)

